

**ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA EKONOMIKY**

**DIPLOMOVÁ PRÁCE
ADMINISTRACE PROJEKTŮ EU V OBDOBÍ
2007-2013**

© BC. MICHAELA SLÁDKOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE: ING. KAREL TOMŠÍK, PH. D.

© 2009 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DP

PODĚKOVÁNÍ VEDOUCÍMU PRÁCE

Ráda bych touto cestou poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Karlu Tomšíkovi, Ph. D. za připomínky a metodické vedení, které mi během psaní práce poskytl. Dále bych chtěla poděkovat všem kolegům z Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR, kteří mi též poskytli potřebné konzultace.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svou diplomovou práci *Administrace projektů EU v období 2007 - 2013* jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 4. 2009

.....

ADMINISTRACE PROJEKTŮ EU V OBDOBÍ 2007 - 2013

ADMINISTRATION OF PROJECTS FINANCED BY THE EU IN THE PROGRAMMING PERIOD 2007 - 2013

SOUHRN

Diplomová práce je věnována problematice čerpání prostředků z fondů EU na projekty v oblasti ochrany životního prostředí, zejména odpadového hospodářství v rámci regionální a strukturální politiky Evropské unie v programovém období 2007 - 2013. Jedním z příkladů uplatnění regionální a strukturální politiky EU v České republice je i Operační program Životní prostředí, jehož Řídícím orgánem je Ministerstvo životního prostředí ČR. Cílem práce je zaměřit se na průběh administrace projektových žádostí v rámci OP ŽP se zaměřením na oblast podpory 4.1 prioritní osy 4, která je zaměřena na zkvalitnění nakládání s odpady.

Cílem teoretické části je seznámení se se strukturální a regionální politikou EU, s jejím historickým vývojem a současným zaměřením, včetně cílů, nástrojů a principů této politiky. Cílem praktické části je pak popsat administraci projektových žádostí oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4 OP ŽP, tak jak je vykonávána subjekty implementační struktury OP ŽP. Praktická část je rozdělena na tři kapitoly. První kapitola popisuje implementační strukturu OP ŽP, tj. všechny subjekty podílející se na implementaci OP ŽP. Druhá kapitola je věnována popisu všech fází projektového cyklu v rámci OP ŽP. Třetí kapitola je věnována problematickým aspektům, které negativně ovlivňují administraci projektů OP ŽP a ke kterým dochází jak ze strany žadatelů o podporu, tak i ze strany nastavení implementační struktury.

SUMMARY

The main topic of this diploma's thesis is the management of environmental projects financed from the Operational programme Environment (OPE) within the EU cohesion policy. It is dedicated mostly to the administration of projects of waste management which is the topic of the area of action No. 4.1 of the priority axis No. 4 of the OPE called *Improvement of the waste management*. The OPE is one of the examples of the EU cohesion policy in the Czech republic in the programming period 2007 – 2013. Thus, the main goal of the research is to describe and analyse the OPE projects administration, with a special regard to the waste management projects.

The theoretical part of the research deals with the topic of the european cohesion policy. In this chapter we explain which were the origins of this policy, how is it applied in the programming period 2007 – 2013 and it lets us understand the principles, goals and instruments of this policy too. In the practical part of the research we explain how does the OP Environment projects' administration work, how is it managed by the Managing authority (The Ministry of the environment of the Czech republic), the Intermediate Body (The State Environmental Fund) and by all other participating bodies. The practical part of the research consists of three chapters where the first one describes the

implementing structure of the OP Environment, the second one explains all the steps in the project's cycle and the third chapter is about the major difficulties that all the implementing bodies have to cope with within the projects management.

KLÍČOVÁ SLOVA:

*Operační program Životní prostředí
Strukturální fondy a Fond soudržnosti
Čerpání prostředků z fondů EU
Ministerstvo životního prostředí
Státní fond životního prostředí ČR
Regionální a strukturální politika EU
Programové období 2007 - 2013
Administrace projektových žádostí
Prioritní osa 4 OP ŽP
Oblast podpory 4.1 OP ŽP
Odpadové hospodářství*

KEY WORDS:

*Operational programme Environment (OPE)
EU Structural funds and the Cohesion Fund
Drawing resources from EU funds
Ministry of the Environment of the Czech republic
State Environmental Fund
EU cohesion policy
Programming period 2007 – 2013
Projects administration
Priority axis No. 4 of the OPE
Area of action 4.1 of the OPE
Waste management*

OBSAH

1. ÚVOD.....	6
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	7
2.1. Cíl práce.....	7
2.2. Metodika práce.....	8
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE – STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU V OBDOBÍ 2007 – 2013	10
3.1. Vymezení regionální a strukturální politiky	11
3.2. Historie a vývoj regionální a strukturální politiky	13
3.2.1. <i>Období 1975-1988</i>	14
3.2.1.1 vliv ekonomické krize na zahájení koordinace regionální politiky.....	14
3.2.1.2. Tři vlny rozšíření Evropské unie.....	15
3.2.1.3. Vliv prohlubování integrace Evropské unie na rozvoj regionální politiky	15
3.2.2. <i>Reforma regionální politiky a období 1989-1993</i>	16
3.2.2.1. Reforma regionální politiky.....	16
3.2.2.2. Období 1989-1993.....	17
3.2.3. <i>Období 1993-1999</i>	17
3.2.4. <i>Období 2000-2006</i>	18
3.2.5. <i>Období 2007-2013</i>	20
3.3. Legislativní rámec regionální a strukturální politiky	22
3.3.1. <i>Legislativní rámec EU</i>	22
3.3.2. <i>Legislativní rámec na úrovni České republiky</i>	24
3.4. Základní strategické dokumenty	25
3.4.1. <i>Strategické dokumenty na úrovni EU</i>	25
3.4.2. <i>Dokumenty na úrovni ČR</i>	26
3.5. Principy regionální a strukturální politiky	29
3.5.1. <i>Princip koncentrace</i>	30
3.5.2. <i>Princip programování</i>	30
3.5.3. <i>Princip spolufinancování</i>	30
3.5.4. <i>Princip partnerství</i>	30
3.5.5. <i>Princip monitorování a vyhodnocování</i>	31
3.6. Vymezení území pro alokaci prostředků (NUTS)	31
3.6.1. <i>Členění NUTS a jejich ekvivalenty v České republice</i>	32
3.7. Nástroje regionální a strukturální politiky	34
3.7.1. <i>Fond soudržnosti</i>	34
3.7.2. <i>Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)</i>	35
3.6.3. <i>Evropský sociální fond (ESF)</i>	35
3.8. Cíle pro období 2007 - 2013	36

3.8.1. Cíl Konvergence	36
3.8.2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	36
3.8.3. Cíl Evropská územní spolupráce	37
4. IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURA OP ŽP	38
4.1. Popis OP ŽP	38
4.2. Implementační struktura a organizační zabezpečení OP ŽP	44
4.3. Průběh čerpání v rámci oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4 OP ŽP	50
5. ANALÝZA PROJEKTOVÉHO CYKLU U PROJEKTŮ OP ŽP.....	53
5.1. Vyhlášení výzev a příprava projektových žádostí.....	55
5.2. Předkládání a příjem projektových žádostí.....	56
5.3. Kontrola formálních náležitostí, přijatelnosti a hodnocení projektové žádosti.....	57
5.3.1. Kontrola formálních náležitostí (administrativní soulad)	57
5.3.2. Kontrola přijatelnosti žádosti	57
5.3.3. Hodnocení a výběrová kritéria projektu.....	59
5.4. Spolupráce s Krajskou pracovní skupinou a tématická porada	60
5.5. Schvalování a výběr žádostí.....	60
5.6. Vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a registrace projektové žádosti.....	60
5.7. Realizace a monitorování projektů.....	62
5.8. Závěrečné vyhodnocení akce	64
6. PROBLEMATICKÉ BODY ADMINISTRACE PROJEKTŮ OP ŽP A NAVRHOVANÉ ZMĚNY.....	65
6.1. Problematické body z hlediska projektového řízení.....	65
6.1.1. Nejčastější chyby žadatelů.....	65
6.1.2. Problémy související s veřejnou podporou.....	68
6.1.2.1. Legislativní rámec veřejné podpory.....	69
6.1.2.2. Definiční znaky veřejné podpory	70
6.1.2.3. Formy veřejné podpory.....	71
6.1.2.4. Veřejná podpora v projektech OP ŽP	72
6.2. Problematické body související s nastavením implementační struktury	74
6.2.1. Nedostatečné zajištění administrativní kapacity v rámci OP ŽP.....	74
6.2.2. Nedostatky v nastavení implementační struktury OP ŽP.....	79
6.2.3. Vliv politických procesů na administraci projektových žádostí OP ŽP	80
7. ZÁVĚR.....	81
8. SEZNAM LITERATURY	85

9. SEZNAM ZKRATEK	87
10. SEZNAM PŘÍLOH	89

1. ÚVOD

Jako téma své diplomové práce v rámci studia oboru *Veřejná správa a regionální rozvoj* na České zemědělské univerzitě v Praze jsem si vybrala téma *Administrace projektů EU v období 2007 - 2013*, neboť již třetím rokem pracuji na Ministerstvu životního prostředí ČR jako odborný referent v Odboru fondů EU. Tento odbor je Řídicím orgánem Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) a je tedy hlavním subjektem podílejícím se na řízení a koordinaci OP ŽP. V rámci svého pracovního zařazení mám tudíž příležitost podílet se přímo na administraci projektů spolufinancovaných z prostředků EU.

Regionální a strukturální politika se v současnosti stává jednou z nejvýznamnějších evropských politik. Její výsledky vidíme v běžném životě kolem sebe. Česká republika má na poli regionální a strukturální politiky již několikaleté zkušenosti. Po období předvstupní pomoci byly využity její nástroje ve dvouletém neúplném programovém období 2004 - 2006, které započalo vstupem našeho státu do Evropské unie. V roce 2007 vstoupila ČR poprvé do úplného sedmiletého programového období. Za tuto dobu jsou již patrné pozitivní změny, kterých bylo díky pomoci z fondů EU dosaženo. O problematiku strukturálních fondů se tedy zajímám též jako občan, neboť si myslím, že vstupem do EU naše země získává neocenitelné příležitosti. Je jen na nás, jak tyto možnosti využijeme.

Diplomová práce pojednává o využití nástrojů regionální a strukturální politiky k realizaci projektů v oblasti ochrany životního prostředí. Zájem na ochraně složek životního prostředí určují v regionální a strukturální politice Strategické obecné zásady Společenství pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost 2007 – 2013.¹ Tento strategický dokument stanoví tři hlavní priority programů regionální a strukturální politiky: „(i) zvýšení přitažlivosti členských států, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně služeb a ochranou životního prostředí, (ii) podporu inovace, podnikavosti a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro výzkum a inovace, včetně nových informačních a komunikačních technologií, a (iii) vytváření více a lepších pracovních míst pomocí zapojení více osob do zaměstnání nebo do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu“. Nezbytnost ochrany životního prostředí je pak součástí prvního cíle *zvýšení přitažlivost členských států, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně služeb a ochranou životního prostředí*. Kvalita životního prostředí totiž přímo ovlivňuje hospodářský růst a naplňuje tak dva z hlavních cílů regionální a strukturální politiky v období 2007 – 2013, cíl Konvergence a Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Investice do životního prostředí dle dokumentu SOZS mohou mít pozitivní vliv na národní i regionální hospodářství zejména z těchto důvodů. Programy na ochranu životního prostředí mohou zabezpečit dlouhodobou udržitelnost hospodářského růstu a zároveň snižují vnější ekologické náklady hospodářství (např.

¹ Strategické obecné zásady Společenství pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost (SOZS), Přílohy, str. 4.

náklady na zdravotnictví, náklady na odstranění znečištění, atp.). Mohou též podpořit inovaci a tvorbu pracovních míst. V rámci regionální a strukturální politiky EU je tedy třeba zajistit nezbytnou součinnost mezi ochranou životního prostředí a hospodářským růstem.

Využití finančních nástrojů regionální a strukturální politiky k ochraně životního prostředí se v programovém období 2007 – 2013 uplatňuje zejména v administraci projektů z OP ŽP, jehož implementaci řídí a koordinuje MŽP. Mezi finanční nástroje OP ŽP patří Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Fond soudržnosti (FS). Regionální a strukturální politiku je též nutno pojmout jak na úrovni České republiky, tak na evropské úrovni, neboť patří mezi tzv. sdílené politiky EU. V praxi to znamená, že orgány EU koordinují a řídí tuto oblast a členský stát vydává vlastní legislativu, která však musí být v souladu s evropským legislativním rámcem pro tuto oblast.

OP ŽP navazuje logicky na Státní politiku životního prostředí. Efektivní administrace projektů v této oblasti je obzvláště důležitá, neboť v mnoha oblastech ochrany životního prostředí je Česká republika vázána tzv. *přechodnými obdobími*. Jinými slovy, podpisem přístupových smluv k EU se Česká republika zavázala splnit určitou kvalitu daných složek životního prostředí.

Intervence v rámci regionální a strukturální politiky v současném programovém období je též nutno pojmout v návaznosti na minulé programové období 2004 – 2006, jehož ukončování probíhá v souladu s pravidlem N + 2 v letech 2008 a 2009. OP ŽP logicky navazuje na Operační program Infrastruktura, jehož Řídicím orgánem bylo též MŽP. Předmětem tohoto operačního programu byla realizace projektů na vybudování dopravní a environmentální infrastruktury.

Vzhledem k tomu, že OP ŽP je velmi rozsáhlým dotačním titulem (je to druhý největší OP na úrovni ČR co do objemu alokovaných prostředků), rozhodla jsem se zúžit téma diplomové práce na oblast podpory 4.1 prioritní osy 4 OP ŽP *Zkvalitnění nakládání s odpady*. V následujících kapitolách se budu snažit více přiblížit problematiku administrace těchto projektů ve stávajícím programovém období, v návaznosti na výkon státní správy v rámci MŽP. Zaměříme se zejména na nastavení a funkčnost implementačních struktur, které jsou nezbytné k zajištění absorpční kapacity, tedy k co nejefektivnějšímu využití alokovaných prostředků v rámci daného dotačního titulu, na popis projektového cyklu i na průběh čerpání alokovaných finančních prostředků pro prioritní osu OP ŽP, přičemž se v diplomové práci budu snažit přiblížit i „aktuality“, tj. realizované či připravované změny v implementaci OP ŽP.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1. Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení administrace projektů oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4 OP ŽP tak, jak je vykonávána v rámci MŽP, ústředního orgánu státní správy, a dalších subjektů podílejících se na implementaci OP ŽP. Cílem diplomové

práce je zejména popsat a zhodnotit funkčnost a efektivitu nastavení implementačních struktur OP ŽP, ve kterých je administrace projektových žádostí vykonávána, určit problematické momenty projektového řízení a navrhnout zlepšení této implementační struktury.

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Globálním cílem teoretické části diplomové práce je představení východisek strukturální a regionální politiky EU v programovém období 2007 – 2013 v návaznosti na historický a společensko-politický kontext. Specifických cílů bude v rámci teoretické části několik. Prvním dílčím cílem je popsat vznik a vývoj regionální a strukturální politiky EU od počátků evropské spolupráce. Dalším cílem je popis legislativního rámce evropské politiky a pochopení, jakými strategickými dokumenty se řídí. Cílem teoretické části bude též analýza principů a cílů strukturální a regionální politiky pro současné programové období 2007 – 2013 i finančních nástrojů, které tato politika využívá. V neposlední řadě bude též třeba vysvětlit systém územního členění využívaného při realizaci regionální a strukturální politiky EU. V rámci teoretické části diplomové práce se budeme snažit ilustrovat uvedená fakta na konkrétních příkladech z implementace operačních programů programového období 2007 – 2013.

Hlavním cílem praktické části diplomové práce je zhodnocení samotného průběhu implementace OP ŽP, tj. administrace konkrétních projektů se zaměřením na oblast podpory 4.1 prioritní osy 4 *Zkvalitnění nakládání s odpady*. Dílčími cíli praktické části diplomové práce je popis OP ŽP, analýza nastavení jeho implementační struktury a analýza projektového cyklu OP ŽP, tj. sledu všech etap, kterými projekt musí projít od přípravy projektové žádosti přes akceptaci, hodnocení a schválení až po realizaci a vyhodnocení projektu. V rámci dílčích cílů se pokusíme definovat problematické body administrace projektů, ať už vznikají na straně žadatelů anebo jsou zapříčiněny nedostatky v implementační struktuře OP ŽP. Budeme se též snažit navrhnout způsob, jak se s podobnými problematickými body vypořádat. Analýza bude obnášet vysvětlení z hlediska nedostatečného zajištění administrativních kapacit a nedostatků v nastavení implementační a organizační struktury systému administrace projektů OP ŽP. Zamyslíme se též nad tím, do jaké míry ovlivňuje politika kvalitu implementace OP ŽP a eventuálně, jak by se tomuto problému dalo předejít. Závěrem diplomové práce by mělo být doporučení pro celkové zlepšení systému administrace projektů OP ŽP.

2.2. Metodika práce

Prvním krokem v realizaci diplomové práce byla volba tématu práce. Téma diplomové práce jsem si vybrala z oblasti své pracovní působnosti, tj. z odborné praxe referenta Odboru fondů EU MŽP - Řídicího orgánu OP ŽP. Poté byly na základě konzultace s vedoucím práce stanoveny hlavní body osnovy, od kterých by se zpracování tématu diplomové práce mělo odvíjet. Na základě takto vytvořené osnovy jsem si stanovila tematické celky a kapitoly, které se k vybranému tématu hodí. Poté jsem již samostatně pracovala na svěřeném tématu. Téma administrace projektů EU jsem v teoretické rovině

na základě doporučení vedoucího práce podpořila popisem evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti, neboli regionální a strukturální politiky. OP ŽP, na něž se zaměřím v praktické části, je totiž jedním z příkladů uplatnění regionální a strukturální politiky EU v České republice. Cílem literární rešerše je popsat východiska této politiky, zejména její vývoj, principy, nástroje, cíle, atd. K tomuto účelu jsem využila dostupných zdrojů odborné literatury. Při popisu historického vývoje a principů regionální politiky EU jsem zejména využila práce autorů Königa, Laciny a kol. s názvem *Rozpočet a politiky Evropské unie*. K pochopení toho, jak se regionální a strukturální politika začleňuje do celého rámce všech politik EU, jsem využila knihy *Učebnice evropské integrace* autorů Königa, Laciny a Přenosila. Protože se však problematika spjatá s Evropskou unií každým dnem vyvíjí, bylo třeba vyhledat též aktuálnější zdroje informací. Hlavním literárním pramenem pro pochopení principů a východisek strukturální a regionální politiky v kontextu současného programového období 2007 – 2013 byla kniha *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie* autorů Marka a Kantora. Pro doplnění teoretické části diplomové práce jsem využila také další zdroje, které uvádím v seznamu literatury. Ráda bych zdůraznila, že cenným zdrojem informací mi ve vypracování teoretické části byly internetové odkazy, a to z důvodu, který jsem právě zmínila. Strukturální a regionální politika a obecně problematika EU, tvoří „živé“ téma, které se velmi rychle vyvíjí a nedávno vydané literární prameny mohou za několik měsíců být již zastaralé. Nejvíce jsem k čerpání informací využila internetový portál FONDY EVROPSKÉ UNIE www.strukturalni-fondy.cz, který je dle mého názoru nejkvalitněji zpracovaným internetovým zdrojem k dané problematice. Ostatní zdroje informací jsou též uvedeny v seznamu literatury. K vypracování literární rešerše jsem též využila pracovní materiály z výkonu své pracovní činnosti. Jako odborný referent působící v Odboru fondů EU Ministerstva životního prostředí mám přístup k dokumentům vztahujícím se k čerpání prostředků z fondů Evropské unie. V teoretické části diplomové práce jsem využila například strategické dokumenty jako je Národní rozvojový plán ČR pro období 2007 – 2013, Národní strategický referenční rámec ČR pro období 2007 – 2013 či nařízení ES k čerpání ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Praktická část diplomové práce je zaměřena na popis a analýzu administrace projektových žádostí předkládaných v rámci OPŽP prostředí se zaměřením na projekty oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4 OP ŽP Zkvalitnění nakládání s odpady. První kapitola praktické části diplomové práce je věnována popisu implementační struktury OP ŽP, tj. všech subjektů, které se na administraci projektů v rámci tohoto dotačního titulu podílejí, popisu OP ŽP a přehledu čerpání finančních prostředků v oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4.

Ke zpracování těchto témat jsem využila především vlastních zkušeností z výkonu pracovní činnosti odborného referenta v Odboru fondů EU. Jako zaměstnanec Řídicího orgánu OP ŽP jsem měla příležitost využít širokou škálu pracovních dokumentů, jako je pracovní korespondence, záznamy z jednání, vnitřní legislativní předpisy MŽP, tématické konference z oblasti odpadového hospodářství, manuály, apod. Jedním z pracovních nástrojů je také informační systém OP ŽP *SFŽP Central*, kde jsou evidovány všechny předložené projektové žádosti. Tato databáze obsahuje kompletní informace o projektovém řízení od fáze předložení projektové žádosti na pracoviště

SFŽP až po realizaci konkrétního projektu včetně podkladů pro závěrečné vyhodnocení realizovaných akcí. Tento informační systém umožňuje i vytváření uživatelských reportů, tj. seznamů projektů, které se dají setřídít dle stavu vyhodnocení, dle prioritních os, dle území realizace projektu, apod. Tento pracovní nástroj mi byl zejména nápomocen při psaní podkapitoly věnované současnému stavu čerpání prostředků v oblasti podpory 4.1 OP ŽP.

Druhá kapitola praktické části je zaměřena na popis projektového cyklu. K jejímu vytvoření jsem opět využila praktických zkušeností z výkonu svého zaměstnání. Nápomocen mi byl zejména Manuál pracovních postupů OP ŽP, který podrobně definuje role a úlohy jednotlivých subjektů implementační struktury OP ŽP.

Poslední kapitolou praktické části diplomové práce je zhodnocení systému administrace projektů OP ŽP, kde se snažím určit problematické body celého procesu, a to z hlediska problematických momentů, se kterými se setkávají žadatelé o dotace z OP ŽP i z hlediska nastavení implementační struktury, tj. rozdělení úloh a kompetencí jednotlivých orgánů vykonávajících administraci žádostí. Zde jsem využila informace, které mi poskytli kolegové ze SFŽP i vlastní zkušenosti. Dále jsem zde měla příležitost zhodnotit své zkušenosti z účasti na pracovní skupině Vzdělávání pro NSRR, díky které jsem se mohla seznámit s opatřeními definovanými usnesením vlády č. 818/2007 *k postupu při řešení administrativní kapacity čerpání zdrojů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na období 2007 – 2013*. V rámci této kapitoly jsem využila též informační zdroje elektronické knihovny Vlády ČR eKLEP, kde jsou registrovaným pracovníkům k dispozici všechny vládní legislativní i nelegislativní texty jako jsou usnesení vlády, nařízení vlády apod.

Na závěr bych ráda uvedla, že velmi cennou pomocí při psaní diplomové práce pro mne byly též konzultace s kolegy z MŽP i SFŽP, kteří mi poskytli potřebné informace a zkušenosti k danému tématu.

A nyní již přistupme k teoretické části diplomové práce, která se zabývá strukturální a regionální politikou EU v současném programovém období.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE – STRUKTURÁLNÍ POLITIKA EU V OBDOBÍ 2007 – 2013

² „Regionální politika Evropské unie, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti (HSS), je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů, aby se zvýšila kvalita života obyvatel celé Evropské unie“.

Takto definuje regionální a strukturální politiku na svých internetových stránkách Ministerstvo pro místní rozvoj, které v současném programovém období zajišťuje pro

² FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz>

NSRR roli Národního orgánu pro koordinaci (NOK). Historie strukturální politiky se v České republice váže k datu 1. května 2004, kdy se Česká republika stala součástí Evropské unie, resp. k období tzv. *předvstupního období*. Ještě před vstupem do Evropské unie mohly všechny kandidátské země využít tzv. *předvstupních nástrojů* (jako např. programy Phare, Sapard, ISPA, atd.), jejichž cílem bylo podpořit budoucí členské země v přizpůsobení se právu EU, tedy při plnění konkrétních úkolů spojených se zaváděním tzv. *acquis communautaire*. Možnost využívání předvstupních nástrojů byla ve většině případů ukončena k datu vstupu do EU³. Ke dni vstupu České republiky do EU se datuje zavedení regionální a strukturální politiky, a to ve zkráceném programovém období 2004-2006.⁴ V tomto programovém období již byly na úrovni ČR definovány jednotlivé operační programy a jejichž prostřednictvím mohla ČR začít čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (FS). Pro potřeby této diplomové práce se nebudeme zabývat nástroji předvstupní pomoci ani čerpáním prostředků v programovém období 2004 - 2006, ale zaměříme se na realizaci regionální a strukturální politiky v současném programovém období 2007 - 2013, které je prvním úplným programovým obdobím, kdy může ČR využít v plné výši prostředky finanční pomoci strukturálních fondů a FS.

Jak vlastně vznikla regionální a strukturální politika? Jaké jsou její principy a cíle? Z jakého legislativního rámce tato politika vychází? A jaké jsou její nástroje a strategie? Na všechny tyto otázky se budeme snažit najít odpověď v teoretické části diplomové práce. V rámci literární rešerše se zároveň budeme snažit navázat tyto otázky na čerpání prostředků v rámci OP ŽP, který je hlavním tématem praktické části diplomové práce.

3.1. Vymezení regionální a strukturální politiky

Regionální a strukturální politika⁵ z hlediska rozdělení kompetencí mezi orgány Evropské unie a členské státy patří mezi tzv. *sdílené politiky*, někdy též nazývané komunitární či koordinované politiky. V praxi to znamená, že realizace cílů této politiky náleží do pravomocí jednotlivých členských států (národní úroveň), zatímco její koordinaci a harmonizaci vykonávají orgány Evropské unie (nadmárodní úroveň). Členské státy delegují v této oblasti své pravomoci na orgány Evropské unie, tj. Evropskou radu, Evropský parlament a Evropskou komisi. Členské země tedy mohou v oblasti regionální a strukturální politiky (stejně tak, jako ve všech sdílených politikách) vydávat vlastní legislativní dokumenty pouze v tom případě, že pro danou oblast neexistuje společná úprava na úrovni EU. Kromě regionální a strukturální politiky patří mezi sdílené politiky též oblast svobod vnitřního trhu, zemědělství a rybolov,

³ Dle tzv. Pravidla N + 2 byly programy předvstupní pomoci realizovány dále i po vstupu České republiky do EU.

⁴ Regionální a strukturální politika je realizována v několikaletých plánovacích cyklech, tzv. Finančních perspektivách, např. 1993 – 1999, 2000 – 2006 a v současnosti 2007 – 2013.

⁵ Politika hospodářské a sociální soudržnosti se též nazývá regionální či strukturální politika. Za účelem sjednocení pojmů pro tuto diplomovou práci budeme tuto evropskou politiku nazývat regionální a strukturální politikou.

doprava, sociální politika, ochrana životního prostředí, hospodářská soutěž, vízová a přistěhovalecká politika a další.

Opakem koordinovaných politik jsou společné politiky EU, tedy oblasti s tzv. *výlučnými kompetencemi*, kde má EU v podstatě monopol na tvorbu legislativy. Členské státy zde zcela delegují své pravomoci na orgány EU a mohou přijímat vlastní legislativní úkony pouze s jejím povolením. Do oblastí s výlučnými kompetencemi patří například zahraniční obchod, cla, měnová politika a část problematiky vnitřního trhu.

⁶Regionální a strukturální politika též patří mezi tzv. *politiky prvního pilíře*, tj. má nadnárodní charakter. Jak stanoví Smlouva o ES, většina rozhodnutí v této oblasti musí být v evropských institucích přijímána kvalifikovanou většinou. Rozhodnutí jsou schválena i tehdy, hlasuje-li několik členských zemí proti návrhu. Proto se může mnohdy stát, že se určitý členský stát musí podřídit legislativním pravidlům, která sám neodhlasoval. Důležitá rozhodnutí jsou však přijímána jednomyslně. Oproti tomu základem politik druhého a třetího pilíře je mezinárodní spolupráce (např. justiční a policejní spolupráce).

A co je vlastně předmětem intervence v oblasti regionální a strukturální politiky? Na mapě současné podoby EU najdeme 27 členských států, jež mají často velmi odlišnou úroveň hospodářského a sociálního rozvoje, přičemž regionální disparity se objevují často i mezi jednotlivými regiony uvnitř daného členského státu. Autoři König, Lacina a Přenosil k této otázce uvádějí „(...) *jedním z důsledků fungování tržního mechanismu na jedné straně a rozdílných podmínek daných historickým vývojem, geografickou polohou nebo klimatem na straně druhé, je nestejně hospodářské a sociální postavení regionů. Některé regiony mají příznivější podmínky pro rozvoj než jiné. To v konečném důsledku vede ke znevýhodnění některých regionů a k jejich postupnému zaostávání (...)*“.⁷ Cílem projektů realizovaných v rámci regionální a strukturální politiky je pak snižování či dokonce úplné odstranění meziregionálních disparit. Principem této politiky je solidarita mezi státy a regiony, tj. přerozdělování prostředků od bohatých regionů k chudším, přičemž vycházíme z předpokladu, že meziregionální disparity negativně ovlivňují výkonnost hospodářství EU a tím i ekonomickou, sociální a politickou soudržnost.⁸ V současné době patří regionální a strukturální politika mezi nejvýznamnější evropské politiky, neboť svými výdaji odčerpává z rozpočtu EU přibližně třetinu celkových výdajů EU.

Tabulka: HDP na obyvatele v paritě kupní síly v roce 2004, EU 25 = 100 %⁹

Země	HDP/obyv. (v %)	Země	HDP/obyv. (v %)
Lucembursko	223	Slovinsko	78

⁶ FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz>

⁷ KÖNIG Petr, LACINA Lubor, PŘENOSIL Jan: Učebnice evropské integrace, 1. vydání. Brno: Barrister & Principal 2006, ISBN 80-7364-022-8, str. 216

⁸ Učební materiál kurzu Strukturální fondy a projekty v období 2007 – 2013, Eurion, Praha 2007©

⁹ KÖNIG Petr, LACINA Lubor, PŘENOSIL Jan: Učebnice evropské integrace, 1. vydání. Brno: Barrister & Principal 2006, ISBN 80-7364-022-8, str. 217

Irsko	139	Portugalsko	73
Dánsko	122	Malta	72
Rakousko	122	Česká republika	72
Nizozemsko	120	Maďarsko	61
Spojené království	119	Slovensko	52
Belgie	119	Estonsko	50
Švédsko	116	Lotyšsko	48
Finsko	115	Polsko	47
Francie	111	Litva	43
Německo	109	Chorvatsko	46
Eurozóna (EU 12)	107	Rumunsko	32
Itálie	105	Bulharsko	30
EU 25	100	Turecko	29
Španělsko	98	Norsko	153
Řecko	82	Švýcarsko	130
Kypr	82	Island	116

Zdroj: Eurostat 2005

3.2. Historie a vývoj regionální a strukturální politiky

¹⁰Zaměříme-li se na historii a vývoj strukturální politiky, můžeme konstatovat, že text Smlouvy o založení EHS hovoří o zajištění „trvalého a vyrovnaného rozvoje“ pouze obecně a spolupráce v oblasti regionální politiky zde není explicitně definována. Přestože lze do určité míry považovat spolupráci v oblasti těžby uhlí a oceli, jež byla zakládajícím motivem ES, za určitý předstupeň strukturální politiky, obecně lze situovat počátky strukturální politiky až do 70. let 20. století. Z jakého důvodu tedy zakládající členské státy EU – 6 nezařadily strukturální politiku mezi prioritní oblasti své spolupráce?

Hlavní příčinou je bezpochyby fakt, že mezi všemi šesti zakládajícími členskými státy EU (Francie, Německo, Itálie a země Beneluxu) nebyly významné rozdíly z hlediska úrovně hospodářského či sociálního rozvoje a pouze Itálie by teoreticky vzhledem k méně rozvinutému jihu země podpořila zavedení regionální politiky. Regionální politika proto zůstala pouze v kompetenci členských států. S postupným rozšiřováním EU o hospodářsky a sociálně méně vyspělé státy a s tím spojeným zvětšováním meziregionálních disparit v rámci EU se však objevila nutnost zavedení strukturální politiky. Mezi další faktory, které též přispěly k rozvoji strukturální politiky, patří postupné prohlubování evropské integrace (na politické i ekonomické úrovni) spolu s ekonomickou krizí 70. let.¹¹

¹⁰ KÖNIG Petr, LACINA Lubor, PŘENOSIL Jan: Učebnice evropské integrace, 1. vydání. Brno: Barrister & Principal 2006, ISBN 80-7364-022-8, str. 217

¹¹ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 155

Za bezmála tři desetiletí existence strukturální politiky se její forma a principy výrazně změnila. Jak uvádějí autoři Lacina, König a Přenosil,¹² lze v rámci vývoje strukturální politiky vysledovat následující etapy vývoje:¹³

- **1975 – 1988:** ekonomická krize, první období koordinace regionální politiky, rozšíření o Spojené království, Irsko a Dánsko
- **1989 – 1993:** rozšíření o Řecko, Španělsko a Portugalsko – reforma Delors I (1988), budování jednotného vnitřního trhu
- **1994 – 1999:** rozšíření o Finsko, Švédsko a Rakousko, Delors II, příprava na vznik hospodářské a měnové unie, pokračující posilování regionální politiky, Agenda 2000
- **2000 – 2006:** rozšíření o 8 zemí střední a východní Evropy, Kypr a Maltu
- **2007 – 2013:** současná finanční perspektiva 2007-2013¹⁴ (vstup Rumunska a Bulharska)

3.2.1. Období 1975-1988

V následující podkapitole rozebereme jednotlivé faktory, které se v období 1975 až 1988 podílely na rozvoji spolupráce v oblasti regionální a strukturální politiky.

3.2.1.1 vliv ekonomické krize na zahájení koordinace regionální politiky

Prvním faktorem, který významně přispěl ke vzniku regionální politiky na nadnárodní úrovni, byla ekonomická krize 70. let 20. století zapříčiněná ropnou krizí v roce 1973¹⁵. Toto období je se vyznačuje sníženou ekonomickou dynamikou a objevují se strukturální krize.¹⁶ Dalším významným momentem tohoto období je vznik Evropského fondu pro regionální rozvoj (*ERDF*, z *anglického European Regional Development Fund*) v roce 1975, který byl ustaven Nařízením Rady č. 724/75. Jedná se o první nástroj regionální politiky, určený výhradně k podpoře hospodářsky a sociálně slabších regionů.

Regionální politika je aplikována na nadnárodní úrovni pod záštitou orgánů ES a je zaměřena zejména na restrukturalizaci průmyslových regionů a přeshraniční spolupráci, která napomůže postupnému odstranění hraničních bariér.¹⁷ Regionální politika v tomto

¹² KÖNIG Petr, LACINA Lubor, PŘENOSIL Jan: Učebnice evropské integrace, 1. vydání. Brno: Barrister & Principal 2006, ISBN 80-7364-022-8, str. 218

¹³ Těmto obdobím též někteří autoři předřazují období od roku 1951 do roku 1973, které se vyznačuje důvěrou ve volný trh. Předpokladem je liberální myšlenka, že trh sám svým fungováním je schopen odstranit regionální disparity. Proto mezi opatření hospodářské politiky patřila spíše opatření vedoucí k odstranění obchodních bariér. Za zmínku též stojí vznik Evropské investiční banky a Evropského sociálního fondu, Evropského zemědělského garančního a podpůrného fondu. V roce 1968 vzniká též Generální ředitelství pro regionální politiku (DG XVI). (Zdroj: FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz>)

¹⁴ Vzhledem k roku vydání knihy zde není tato finanční perspektiva uvedena.

¹⁵ Počátkem 70. let došlo v důsledku nebezpečného vývoje politické situace na Blízkém východě k hospodářské krizi v Evropě a celém západním světě. Vlády západních zemí musely v jejím důsledku čelit masové nezaměstnanosti a s ní spojené zhoršující se sociální nestabilitě.

¹⁶ FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz>

¹⁷ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 156

období využívá systému fixních kvót, kdy jednotlivé členské státy čerpají prostředky na samostatné projekty regionálního rozvoje, převážně projekty dopravní infrastruktury. Neuplatňuje se tedy ještě tzv. princip programování¹⁸. Projekty jsou podporovány jednotlivě, nenavazují na sebe a nejsou součástí žádných rozvojových programů. Objem prostředků využitých v rámci strukturální politiky v tomto období je poměrně nízký, cca 5% HDP Evropské unie 9-12.

Regionální politika v tomto období se stala terčem kritiky, a to zejména kvůli podezření z neefektivního využívání alokovaných prostředků. Kritizováno bylo dále to, že financování projektů ze strany EU neprovázely dodatečné investice ze strany členských zemí, které namísto toho začaly využívat prostředky k substituci domácích investic. To je však v rozporu s jedním z hlavních principů strukturální politiky, principem adicionality¹⁹. Systém fixních kvót byl však využíván až do reformy regionální politiky v roce 1988.

3.2.1.2. Tři vlny rozšíření Evropské unie

Jak jsme již mohli konstatovat v předchozím textu, postupné rozšiřování členské základny Evropské unie mělo významný vliv na rozvoj regionální politiky. Díky rozšiřování Evropské unie o země s nižší úrovní hospodářského a sociálního rozvoje (vstup Irska a Spojeného království v roce 1973, Řecka v roce 1981 a Španělska a Portugalska v roce 1986) vyvstala potřeba a zájem o řešení otázek regionálních disparit pomocí koordinace regionální politiky na nadnárodní úrovni. Regionální politika se tedy stává sdílenou politikou EU²⁰.

K 1. květnu 2004 se Evropská unie rozšířila o dalších 10 nových členských států (EU – 25). K tomuto datu vstoupila do EU i Česká republika. Vstupem dalších 10 členských zemí 1. května 2004 se již tak velké rozdíly mezi členskými státy a jejich regiony ještě prohloubily.²¹ V roce 2007 se mezi nové členské státy připojilo též Rumunsko a Bulharsko.

3.2.1.3. Vliv prohlubování integrace Evropské unie na rozvoj regionální politiky

²²Dalším zásadním faktorem, který přispěl k posílení koordinace regionální a strukturální politiky bylo další prohloubení ekonomické integrace členských zemí EU, které obsahoval plán na vznik Jednotného vnitřního trhu (JVT) z roku 1986. Regionální a strukturální politika je také poprvé samostatně vyčleněna právě v Jednotném

¹⁸ Viz podkapitola 3.4 Principy regionální a strukturální politiky

¹⁹ Viz podkapitola 3.4 Principy regionální a strukturální politiky

²⁰ Sdílené či tzv. koordinované politiky EU jsou oblasti intervence EU, kde členské státy mohou vydávat legislativu, a to pouze v případě, že tak již neučinily orgány Evropské unie. Opakem jsou tzv. výlučné politiky, kde legislativu určuje a přijímá Evropská unie a členské státy mohou zasahovat pouze se svolením orgánů EU. (Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE <http://ec.europa.eu/>)

²¹ K 1. 5. 2004 vstupují do Evropské unie tyto státy: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko

²² KÖNIG Petr, LACINA Lubor, PŘENOSIL Jan: Učebnice evropské integrace, 1. vydání. Brno: Barrister & Principal 2006, ISBN 80-7364-022-8, str. 218

evropském aktu z roku 1986, který ustavuje vznik JVT. Reforma regionální a strukturální politiky si kladla za cíl vytvořit podmínky pro to, aby všechny státy a regiony EU mohly využít nově vzniklého potenciálu JVT

Posílení spolupráce na poli regionální a strukturální politiky bylo též ovlivněno rozhodnutím o vytvoření hospodářské a měnové unie (HMU), neboť zde panovaly obavy, že kvůli plnění tzv. *maastrichtských kritérií*²³ budou členské státy mající zájem o členství v HMU snižovat výdaje na regionální politiku.

3.2.2. Reforma regionální politiky a období 1989-1993

3.2.2.1. Reforma regionální politiky

²⁴Všechny výše uvedené faktory vyústily v roce 1988 v reformu regionální politiky (tzv. *balíček opatření Delors I.*)²⁵, která znamenala zásadní zlom v postavení regionální politiky a její váhy v rozpočtu ES.

²⁶Reforma regionální a strukturální politiky v rámci opatření Delorsova balíčku I spočívala v postupném snižování výdajů plynoucích na společnou zemědělskou politiku ES a ve zdvojnásobení výdajů společného rozpočtu ES v období 1989 - 1993 na podporu hospodářsky slabých regionů a oblastí procházejících ekonomickou restrukturalizací. V letech 1988 – 1992 byl zaznamenán nárůst podílu výdajů na regionální a strukturální politiku na celkových výdajích rozpočtu ES ze 17 na 27 %.

²⁷Regionální a strukturální politika se prostřednictvím Delorsova reformního balíčku I stala sdílenou politikou, byla spojena s částí sociální a zemědělské politiky a zahrnuta do Smlouvy o založení EHS (viz Hlava V – Hospodářská a sociální soudržnost, ve znění článků 130a – 130e).

„K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své hospodářské a sociální soudržnosti, Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a zaostalostí regionů, jimž se dostává nejmenší podpory.“

Zdroj: článek 130A Jednotného evropského aktu ze dne 28. února 1986 doplňující Smlouvu o založení EHS

Jak již bylo řečeno výše, reforma roku 1988 byla silně ovlivněna posilováním ekonomické integrace členských zemí ES, tj. přechodem od celní unie k silnější formě

²³ Každý stát žádající o členství v HMU musí splnit tzv. maastrichtská kritéria, tj. cenovou stabilitu, přiměřený deficit veřejného rozpočtu, stabilitu devizového kurzu, konvergenci dlouhodobých úrokových sazeb a shodné statuty centrálních bank.

²⁴ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: *Rozpočet a politiky Evropské unie*, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 157

²⁵ Jacques Delors, francouzský politik a předseda Evropské komise v letech 1985-1995

²⁶ EUROSKOP <http://www.euroskop.cz>

²⁷ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: *Rozpočet a politiky Evropské unie*, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 157

ekonomické integrace, JVT. Členské země mající nižší úroveň hospodářské a sociální soudržnosti požadovaly finanční podporu ES, díky které by mohly zvýšit svou konkurenceschopnost, neboť zavedení silnější formy ekonomické integrace umožnilo otevření vzájemného volného obchodu a hospodářsky slabší země se tak obávaly, že by na společném volném evropském trhu byly oslabeny díky své nižší konkurenceschopnosti.

3.2.2.2. Období 1989-1993

²⁸Finanční perspektiva 1988-1992 se z hlediska regionální a strukturální politiky vyznačuje zdvojnásobením prostředků určených na tuto evropskou politiku. (viz. tabulka). Jedná se o první tzv. finanční perspektivu²⁹, která je pětiletá. Následující finanční perspektivy budou již všechny sedmileté.

Tabulka: Vývoj rozpočtových přidělů na závazky na strukturální operace (MECU, ceny roku 1988)

Přiděly na závazky	1989	1990	1991	1992
Strukturální operace	9000	10300	11600	12900

Zdroj: Rada ES

Směry a cíle této finanční perspektivy jsou provázeny zejména změnou zakládajících smluv EU (revize Smlouvy o založení EU ve znění Maastrichtské smlouvy). „*Revize zakládajících smluv zakotvila závazek Evropské unie přispívat vhodnými nástroji k omezení socio-ekonomické nerovnováhy mezi členskými zeměmi a jejich regiony*“. (König, Lacina a kol., str. 159). Mezi nejvýznamnější přínosy těchto úprav bylo doplnění nástrojů regionální a strukturální politiky EU, která dosud využívala ke své implementaci Evropský sociální fond (ESF), Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF) a Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGFF – sekce orientační). K těmto finančním nástrojům se v období 1989 – 1993 přidává Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (*Financial Instrument for Fisheries Guidance, FIFG*), Evropský investiční fond (*European Investment Fund, EIF*) a Fond soudržnosti (*Cohesion Fund, CF*). Nástroje regionální a strukturální politiky EU v současném programovém období budou blíže vysvětleny a popsány v podkapitole 3.7.

3.2.3. Období 1993-1999

Druhá finanční perspektiva pro období 1993 – 1999 byla schválena na zasedání Evropské rady v Edinburghu v prosinci 1992. Kromě reformy strukturálních fondů se

²⁸ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: *Rozpočet a politiky Evropské unie*, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 159

²⁹ Finanční perspektiva je víceletý finanční rámec, který přijímá Evropská unie ve formě dohody mezi institucemi Evropské komise, Evropského parlamentu a Radou EU. Sjednává se na období pěti až sedmi let. Finanční perspektiva obsahuje rozpočtové priority Evropské unie a nastavení výdajových stropů pro každou prioritu daného programového období. Poslední období finančních perspektiv časově odpovídají programovým obdobím.

v tomto opatření projevuje snaha výrazně posílit příspěvky Společenství na regionální a strukturální politiku.

Základem edinburghské dohody byl návrh EK stanovující strop komunitárního rozpočtu ve výši 1,27 % (tzv. Delorsův balíček II). Z předchozí finanční perspektivy bylo převzato pravidlo pomalejšího růstu výdajů na Společnou zemědělskou politiku. Dohoda dále zachovala při výpočtu příspěvku Velké Británie do rozpočtu Evropských společenství pravidlo tzv. *britského rabatu* (v roce 1984 bylo na požadavek britské předsedkyně vlády Margaret Thatcherové poskytnuto Velké Británii sleva z příspěvků odváděných do rozpočtu EU). Tímto rozhodnutím byla ovlivněna i výše příspěvku ostatních členských zemí.³⁰ V průběhu tohoto období byl zaznamenán nárůst výdajů na regionální a strukturální politiku na 35% celkových výdajů Evropské unie, resp. 0,45 % HDP EU 15 na konci daného programového období.³¹

Druhá finanční perspektiva tak umožnila ekonomicko-sociálně slabším členským státům možnost čerpat prostřednictvím FS a usilovat tak o vyrovnání úrovně jejich hospodářského rozvoje (tzv. *konvergence*)³². Tato opatření měla též za cíl napomoci členským státům v přípravách na zavedení jednotné evropské měny Euro.

Důležitou součástí reformy v rámci druhé finanční perspektivy bylo též ustavení Výboru regionů články 198a-c SES.³³ Nově navrhované mechanismy jednání a rozhodovací procesy předznamenávají ještě větší důležitost, jakou budou v budoucnu orgány EU přikládat podpoře vyváženosti hospodářských aktivit v rámci EU, dosažení hospodářské a sociální soudržnosti a solidarity mezi členskými státy EU.³⁴

3.2.4. Období 2000-2006

³⁵Základní rámec finanční perspektivy 2000-2006 byl stanoven dokumentem *Agenda 2000 – pro silnější a širší Unii* schváleným na zasedání Evropské Rady v Berlíně v březnu 1999. Tento dokument je jakýmsi akčním plánem, který dále prohlubuje spolupráci na poli strukturální a regionální politiky. Agenda 2000 se zaměřuje na zefektivnění a zjednodušení provádění strukturální a regionální politiky a stejně tak na koncentrování opatření realizovaných v rámci této politiky. Na tento akční plán dále navazovalo schválení Obecných nařízení ke strukturálním fondům.

V rámci finanční perspektivy 2000-2006 jsou na strukturální a regionální politiku vyčleněny prostředky ve výši 213 mld. EUR (neboli 0,45 % HDP EU-15) alokované ze

³⁰ Zdroj: EUROSOP <http://www.euroskop.cz>

³¹ Někteří autoři uvádí až 41% celkových výdajů ES na strukturální politiku, viz. Michal Částek, Parlamentní institut, článek Finanční perspektiva 2007-2013

³² Pojem konvergence bude vysvětlen dále v podkapitole Cíle regionální a strukturální politiky.

³³ Výbor regionů je poradním orgánem EU složeným ze zástupců evropských místních a regionálních úřadů. Výbor regionů musí orgány EU konzultovat před rozhodnutím v oblasti regionální a strukturální politiky.

³⁴ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 161

³⁵ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str.163

strukturálních fondů EU i z FS.³⁶ Sedmileté programové období 2000-2006 se vyznačuje větším důrazem na vyšší koncentraci a efektivitu vynaložených prostředků. Proto mezi hlavní priority členských států EU tohoto programového období patří zejména větší koncentrace finančních prostředků, snížení počtu cílů a menší plošnost poskytované pomoci³⁷, vyšší efektivita využívání pomoci a zlepšení a zjednodušení celého procesu řízení fondů.

Zároveň je třeba uvést, že na zasedání Evropské rady v Berlíně byly vytvořeny nové předvstupní nástroje pro pomoc zemím kandidujícím na vstup do EU. K již existujícímu nástroji³⁸ PHARE (z francouzského *Pologne-Hongrie Actions pour la Reconversion Economique*)³⁹ se připojuje nový nástroj ISPA (*Instrument for Structural Policies for Pre-accession*), který byl určen k usnadnění implementace tzv. *acquis communautaire*⁴⁰ v oblasti životního prostředí a infrastruktury v kandidátských zemích ještě před jejich vstupem do EU, a nástroj SAPARD (*Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development*), který byl koncipován jako příprava na společnou zemědělskou politiku EU. Předvstupní finanční nástroj ISPA vychází z nutnosti kandidátských zemí přizpůsobit národní legislativu v oblasti životního prostředí požadavkům EU. Je využíván především k budování transevropských dopravních sítí. Celková alokace výše uvedených předvstupních nástrojů na programové období 2000 - 2006 byla 80 mld. EUR.

V rámci programového období 2000 – 2006 byly implementovány následující operační programy: v rámci cíle 1 Společný regionální operační program (SROP), OP Infrastruktura (společný OP pro resorty dopravy a životního prostředí), OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (zemědělství), OP Rozvoj lidských zdrojů (školství) a OP Průmysl a podnikání (průmysl). V rámci cíle 2 a 3 Jednotný programový dokument pro cíl 2 a Jednotný programový dokument pro cíl 3, jejichž prostřednictvím byly spolufinancovány projekty na území hl. m. Prahy. Dále byla v tomto programovém období poskytována finanční pomoc skrze FS a tzv. *Iniciativy Společenství* (sedm programů přeshraniční pomoci Interreg IIIA a programy ESPON, INTERACT, EQUAL, LEADER+, URBACT).

České republiky se výše uvedené programové období týká až od roku 2004. Hovoříme o tzv. zkráceném programovém období 2004 - 2006, kdy je ČR umožněno čerpání

³⁶ EUROSOP <http://www.eurosop.cz>

³⁷ Počet cílů se z původních sedmi snižuje na tři cíle. V rámci programového období 2000-2006 byly Evropskou komisí vytyčeny následující tři cíle: Podpora rozvoje zaostávajících regionů, Podpora oblastí potýkajících se s restrukturalizací a Podpora politiky zaměstnanosti a vzdělání.

³⁸ Předvstupní nástroje EU jsou finanční mechanismy navržené EK určené pro kandidátské země na vstup do EU s cílem napomáhat budoucím členským státům při řešení konkrétních úkolů při zavádění tzv. *acquis communautaire*. Činnost předvstupních nástrojů je zpravidla ukončena k datu vstupu dané země do EU. V ČR jsou využívány v předvstupním období nástroje Phare, SAPARD, ISPA.

³⁹ Předvstupní nástroj PHARE vznikl již v roce 1989. Jak vyplývá z jeho názvu, byl původně určen pouze pro Polsko a Maďarsko. Později se však přidaly i další kandidátské země.

⁴⁰ Pojmem *acquis communautaire* rozumíme soubor komunitárního práva, doslova „toho, které již bylo dosaženo“. Označujeme tak souhrn právních textů EU, které byly přijaty za dobu existence EU.

prostředků ze strukturálních fondů a FS. Z tématických operačních programů bych ráda zdůraznila OP Infrastruktura, který je tematickým předchůdcem OP ŽP pro období 2007 – 2013.

OP Infrastruktura vytváří rámec pro realizaci projektů z oblasti dopravy a životního prostředí. Jak napovídá jeho název, projekty spolufinancované z OP Infrastruktura jsou infrastrukturní projekty, jejichž cílem je vybudování určité dopravní či environmentální infrastruktury (stavba obchvatů, budování a rekonstrukce čistíren odpadních vod a kanalizací, rekultivace skládek komunálního odpadu). Řídícím orgánem OP Infrastruktura je MŽP a Zprostředkujícím subjektem MD.

Časová působnost programů předvstupní pomoci je zpravidla vymezena vstupem České republiky do Evropské unie dne 1. května 2004, kdy tyto programy končí. V návaznosti na tzv. pravidlo N+2⁴¹ jsou však projekty v rámci operačních programů zkráceného programového období 2004-2006 realizovány ještě v roce 2008. EK prodloužila v návaznosti na ukončování OP 2004 – 2006 uznatelnost výdajů pro projekty do června 2009 a umožnila tak zajištění vyšší absorpční kapacity OP.⁴²

3.2.5. Období 2007-2013

Finanční perspektiva 2007–2013 je prvním úplným programovým obdobím pro ČR a dalších devět nových členských států, které k EU přistoupily k 1. květnu 2004. K 1. lednu 2007 se členskými zeměmi EU stalo též Bulharsko a Rumunsko.⁴³ Rozšířením EU o státy východní a střední Evropy mělo za následek další zvýšení nerovností mezi jednotlivými regiony EU. Rozšířením EU na 25 členských zemí se zvýšil počet obyvatel Společenství o 20%, zatímco celkový HDP zaznamenal nárůst pouze v řádu 4-5 %. Vzhledem k tomu, že rozšíření EU mělo za následek snížení průměrného příjmu na obyvatele EU o 10 %, bylo třeba přistoupit k opětovné reformě regionální a strukturální politiky.

Dne 18. února 2004 proto EK představila návrh na reformu politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro programové období 2007-2013, kterou představila pod názvem *Nové partnerství pro soudržnost: konvergence, konkurenceschopnost a kooperace*. V únoru 2004 pak Evropská komise schválila návrh rozpočtu pro EU–27 na programové období 2007–2013 a vydala tzv. *Třetí zprávu o ekonomické a sociální soudržnosti*, ve které byl obsažen návrh reformy regionální a strukturální politiky. V roce 2005 schválila Rada návrh tzv. Nového partnerství pro růst a zaměstnanost

⁴¹ Pravidlo N+2 znamená, že každý závazek členské země přijatý vůči EK musí být splněn do konce druhého roku od přijetí tohoto závazku. V opačném případě může EK část závazku zrušit. V praxi to znamená, že finanční prostředky alokované pro členský stát např. pro rok 2006 musí být vyčerpány nejpozději do konce roku 2008. V letech 2007-2010 je v platnosti pravidlo N+3, poté pravidlo N+2.

⁴² Metodická pomůcka pro ukončování programů SF pro období 2004 – 2006, Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR

⁴³ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 25

předložený EK a v červenci 2005 zveřejnila EK Obecné zásady politiky soudržnosti 2007-2013.

„Na období 2007-2013 byly v oblasti regionální politiky vytyčeny tři základní cíle:

- Konvergence (podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech)
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost (podpora ekonomických změn v průmyslových, městských a venkovských oblastech);
- Evropská územní spolupráce (podpora harmonického a vyváženého rozvoje v EU).“⁴⁴

Výše uvedené cíle regionální a strukturální politiky budou dále podrobně vysvětleny v podkapitole 3.8. Pro tuto chvíli pouze uvedme, že stanovené cíle odrážejí priority vycházející z Lisabonské a Göteborgské strategie. Kromě těchto cílů stanovují Strategické obecné zásady Společenství 2007 - 2013 také tři základní priority regionální a strukturální politiky (viz níže).

„V souladu s integrovanými obecnými zásadami pro růst a zaměstnanost obnovené lisabonské agendy by programy podporované politikou soudržnosti měly usilovat o zaměřování zdrojů na tyto tři priority:

- zvýšení přitažlivosti členských států, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně služeb a ochranou životního prostředí,*
- podporu inovace, podnikavosti a růstu hospodářství založeného na znalostech pomocí kapacit pro výzkum a inovace, včetně nových informačních a komunikačních technologií, a*
- vytváření více a lepších pracovních míst pomocí zapojení více osob do zaměstnání nebo do podnikání, zlepšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků a zvýšení investic do lidského kapitálu.“*

Zdroj: Rozhodnutí Rady ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost (2006/702/ES), příloha, bod 1

Finanční perspektiva 2007-2013 byla schválena na summitu Evropské rady 16. prosince 2005. Objem finančních prostředků alokovaných na regionální a strukturální politiku byl stanoven na 308 mld. EUR (v cenách z roku 2004), což představuje 0,37 % hrubého národního důchodu. Podílem na celkovém rozpočtu Evropské unie ve výši 35 % představuje regionální a strukturální politika druhou největší výdajovou skupinu rozpočtu EU, po Společné zemědělské politice. Od zavedení regionální a strukturální politiky se jedná dosud o největší alokovanou částku z rozpočtu EU na unijní politiku a objevují se spekulace o tom, že regionální a strukturální politika v budoucnosti předčí společnou zemědělskou politiku, která je již od doby založení ES nejvíce podporovanou politikou v EU.

⁴⁴ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 26

⁴⁵Co se týče rozdělení rozpočtových prostředků mezi jednotlivé cíle regionální a strukturální politiky, můžeme konstatovat, že na cíl Konvergence je vyčleněno 81,9 % celkové alokace (252 mld. EUR). 15,7 % (tj. 48 mld. EUR) je určeno na cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a 2,4 % (tj. 7,5 mld. EUR) je alokováno na realizaci projektů v rámci cíle Evropská územní spolupráce. K těmto prostředkům je třeba dále přičíst alokaci na rozvoj venkova v kapitole společné zemědělské politiky. Tyto prostředky nejsou součástí regionální a strukturální politiky, avšak napomáhají rozvoji regionů.

Zaměříme-li se na rozdělení alokace mezi tzv. staré členské státy (EU - 15) a nové členské státy (EU - 27), můžeme říci, že 51,7 % alokace připadá na státy původní EU - 15 zatímco 48,3 % objemu prostředků je určeno na projekty regionální politiky v nových členských státech, přičemž se implementací regionální a strukturální politiky má docílit nárůstu HDP v průměru o 10 %. ČR tak bude moci v programovém období 2007 - 2013 čerpat prostředky ve výši 752,7 mld. Kč.⁴⁶ Konečnou částku disponibilních prostředků však nelze určit s konečnou platností, neboť výše konečné alokace pro ČR i jednotlivé OP v daném programovém období je závislá na stavu kurzu CZK vůči EUR. Přibližně 516 mld. Kč je určeno na čerpání ze strukturálních fondů a 258 mld. Kč na FS.

3.3. Legislativní rámec regionální a strukturální politiky

Protože je oblast regionální a strukturální politiky velice rozsáhlá a pokrývá mnoho dalších tematických oblastí, nebude cílem následující podkapitoly výčet všech legislativních dokumentů, ať už evropských či národních. Seznam nejdůležitějších legislativních předpisů je uveden v příloze č. 7. Zaměříme se zde pouze na obecnou legislativu vztahující se k využití strukturálních fondů a FS.

Čerpání prostředků ze strukturálních fondů v rámci OP ŽP je též momentem, kdy dochází k prolínání regionální a strukturální politiky EU s politikou životního prostředí. V rámci OP ŽP jsou v současném programovém období financovány projekty v následujících oblastech ochrany životního prostředí: ochrana vody a protipovodňová opatření, ochrana ovzduší, využití udržitelných zdrojů energie, odpadové hospodářství a problematika starých ekologických zátěží, snižování environmentálních rizik, zlepšování stavu přírody a krajiny a rozvoj environmentální osvěty a poradenství. (viz. prioritní osy OP ŽP). Výčet legislativních dokumentů pro všechny uvedené oblasti je detailně uveden v Programovém dokumentu a Implementačním dokumentu OP ŽP.

3.3.1. Legislativní rámec EU

⁴⁵ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 32

⁴⁶ Fondy Evropské unie: 752,7 miliard Kč pro Českou republiku. MMR ČR 21. 4. 2007, <http://www.strukturalni-fondy.cz>.

Na velmi obecné úrovni lze považovat za legislativní rámec regionální a strukturální politiky zakládající smlouvy EU. Jedná se zejména o Smlouvu o založení Evropských společenství⁴⁷ (Smlouva o ES) a Smlouvu o přistoupení České republiky k Evropské unii (tzv. přístupová smlouva), které představují primární zdroj práva EU.

Jak již bylo uvedeno v předchozím textu, Smlouva o založení ES byla několikrát měněna, např. ve znění Maastrichtské smlouvy či Amsterodamské smlouvy, a rámec pro regionální a strukturální politiku tak byl upravován. Těmto legislativním aktům se zde však již nebudeme věnovat, neboť přesahují rámec zaměření diplomové práce.

Co se týče přímo legislativy týkající se regionální a strukturální politiky, uvedme zde alespoň nařízení Evropské komise a Rady ke strukturálním fondům a FS, která již konkrétně upravují pravidla poskytování podpory z těchto finančních nástrojů. Jedná se o následující předpisy:

-Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (tzv. Obecné nařízení);

-Nařízení Rady (ES) č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94;

-Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999;

-Nařízení komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti a k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj (tzv. Implementační nařízení).

Tato nařízení mají obecný charakter a obsahují zejména základní pojmy, definice, popis fungování celého systému poskytování prostředků ze strukturálních fondů a FS. Jsou zde též požadavky na členské státy, jak postupovat při přípravě programových dokumentů i samotné implementaci operačních programů.

V listopadu 2008 Evropská komise představila v návaznosti na hospodářskou krizi tzv. *Evropský plán hospodářské obnovy* (A European Economic Recovery Plan), jehož cílem je rychlé „znovunastartování“ hospodářského růstu po skončení hospodářské krize. Jeho součástí je i tzv. „ozdravný balíček“ (Recovery Package), tj. úprava právního rámce nařízení k pravidlům poskytování pomoci ze strukturálních fondů s cílem zrychlení

⁴⁷ Smlouva o založení EHS, neboli tzv. Římská smlouva, byla podepsána v roce 1957. Jedná se o jednu ze zakládajících právních textů EU. Smlouva o EU, tzv. Maastrichtská smlouva, byla podepsána v roce 1992. Tato smlouva mění název Evropského hospodářského společenství na Evropská společenství. (zdroj: EVROPSKÁ KOMISE www.europa.eu/abc/treaties/index_cs.htm)

čerpání ze strukturálních fondů EU. Reforma spočívá v úpravách Obecného nařízení ke strukturálním fondům, Nařízení o ERDF a Nařízení o ESF.

Změny Obecného nařízení reagují na současnou finanční krizi. Snaží se o zrychlení průběhu čerpání prostředků ze strukturálních fondů a zjednodušení vykazování uznatelných nákladů. Zjednodušení implementace bude dosaženo tím, že budou rozšířena pravidla pro účtování drobných operací tak, aby došlo ke snížení administrativní zátěže především pro malé a střední podniky a neziskové organizace. Princip pro zúčtování jednoduchých operací je promítnut do Nařízení o ERDF i ESF.

Cílem úpravy Nařízení o ERDF je rozšíření uznatelných nákladů na investice zaměřené na zvýšení energetické účinnosti a obnovitelné zdroje energie v existujícím bytovém fondu, tj. rozšířit intervence financované z ERDF o úsporná opatření v oblasti bydlení (tzv. *housing*). Po vstoupení v platnost této novelizace bude platit následující ustanovení: „*Ve všech členských státech jsou uznatelným nákladem v rámci existujícího bytového fondu investice do zlepšení energetické efektivity a investice do využití obnovitelných zdrojů energie, a to až do výše 4 % z celkové alokace ERDF. Členské státy si samy v národních pravidlech definují cílovou skupinu bytového fondu s cílem podpořit sociální soudržnost, a to v souladu s čl. 56, odst. 4 Obecného Nařízení 1083/2006*“.⁴⁸ Ustupuje se tedy od původního záměru umožnit poskytnutí dotace pouze pro nízkopříjmové domácnosti. Z hlediska OP ŽP výše uvedená novelizace znamená, že bude možné v rámci České republiky poskytnout až 4 % celkové alokace fondu ERDF na opatření podpory bydlení (*housingu*). Tato částka se však bude muset přesunout z jiných prioritních oblastí, kam již byla alokována, neboť předchozí právní úprava pravidel ERDF podporu v oblasti bydlení neumožňovala. Bude muset tedy dojít k přepracování programových dokumentů. 4 % alokace ERDF se též budou muset rozdělit mezi alokaci OP ŽP a alokaci programu Panel, jehož prostřednictvím Ministerstvo pro místní rozvoj poskytuje podporu na opravu bytových domů. V rámci OP ŽP pak budou tyto prostředky použity na projekty realizace úspor energie a využívání odpadního tepla v bytových domech, tj. např. zateplení obvodových plášťů a střešních konstrukcí budov či výměnu oken.

3.3.2. Legislativní rámec na úrovni České republiky

Národní legislativní předpisy vztahující se k OP ŽP mohou mít různou formu, mohou to být jak zákony ČR upravující vztahy ve státní správě či vztahující se k jednotlivým složkám ochrany životního prostředí. Dále se jedná o usnesení a nařízení vlády ČR, vyhlášky, vnitřní předpisy MŽP (příkazy ministra, Směrnice MŽP, Řády MŽP, Pokyny MŽP) a metodiky zpracované MŽP či jinými resorty (např. manuály MMR či MF ČR). Tyto dokumenty mohou i nemusí mít závazný charakter. Do této skupiny patří též vnitřní předpisy SFŽP ČR, který vykonává funkci Zprostředkujícího subjektu OP ŽP.⁴⁹ Indikativní seznam národních legislativních předpisů je uveden v příloze č. 6.

⁴⁸ Stanovisko pro Parlament ČR ve věci Návrhu změny Nařízení o ERDF. Pracovní skupina pro strukturální opatření B5

⁴⁹ MŽP ČR, Odbor fondů EU

Z výše uvedeného souboru dokumentů uveďme zejména *Směrnici MŽP č. 5/2008 pro předkládání žádostí a o poskytování finančních prostředků pro projekty z Operačního programu Životní prostředí včetně spolufinancování ze Státního fondu životního prostředí České republiky a státního rozpočtu České republiky – kapitoly 315 (životní prostředí) dne 30. 5. 2008*, která je základním předpisem regulujícím pravidla poskytování podpory v rámci OP ŽP. Směrnici zpracovává Odbor fondů EU MŽP. Směrnice obsahuje sedm příloh, ve kterých jsou uvedeny doklady předkládané při předložení projektové žádosti, doklady potřebné k vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace a ke Smlouvě, doklady požadované k Závěrečnému vyhodnocení akce, náležitosti zadávacího řízení, ekonomické doklady, kategorizace subjektů OP ŽP a limity podpor. Směrnice pro předkládání žádostí tak poskytuje praktické informace pro žadatele o podporu ohledně náležitostí předkládání projektových žádostí do OP ŽP.

3.4. Základní strategické dokumenty

Po vstupu do EU musela ČR v rámci přípravy na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a FS vypracovat několik strategických a programových dokumentů. Hierarchickým uspořádáním těchto dokumentů se v realizaci strukturální a regionální politiky projevuje tzv. princip programování (viz podkapitola 3.5.2). Podívejme se na ty nejdůležitější strategické dokumenty.

3.4.1. Strategické dokumenty na úrovni EU

Strategické obecné zásady Společenství (SOZS)

⁵⁰Dokument *Strategické obecné zásady Společenství* (anglicky *Community Strategic Guidelines*) představuje rámcový strategický dokument pro realizaci strukturální a regionální politiky EU, ve kterém jsou uvedeny její hlavní principy a priority pro programové období 2007 - 2013. Jedná se o Rozhodnutí Rady ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost (2006/702/ES) zveřejněné v Úředním věstníku EU dne 21. října 2006. Dokument SOZS uvádí, jak by členské státy měly co nejlépe využít stanovenou alokaci pro strukturální a regionální politiku v období 2007 - 2013. Dokument vytváří rámec, podle kterého mají členské státy povinnost vypracovat tzv. *Národní strategický referenční rámec*, který pak předkládají EK ke schválení. SOZS na období 2007-2013 byly schváleny v říjnu 2006.

Zaměříme-li se na obsah dokumentu, jsou zde uvedeny společná pravidla programování, řízení, kontroly a hodnocení regionální a strukturální politiky EU. Dále Nařízení určuje pravidla pro poskytování podpory z ERDF, ESF, FS a Evropského sdružení pro územní spolupráci (ESÚS)⁵¹. Hlavní priority a cíle SOZS vycházejí z Agendy ekonomického

⁵⁰ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str.36

⁵¹ Cílem ESÚS je usnadňovat a podporovat přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráci. Toto sdružení má právní subjektivitu, může tedy nakupovat majetek a zaměstnávat

růstu a zvyšování zaměstnanosti EU platné pro členské státy EU od roku 2005 (viz kapitola 3.2.5.).

3.4.2. Dokumenty na úrovni ČR

Národní rozvojový plán 2007-2013

O stupeň níže pod SOZS se v hierarchii strategických dokumentů regionální a strukturální politiky nachází dokument Národního rozvojového plánu ČR 2007 - 2013 (NRP), který vypracovává členský stát. Zpracováním NRP bylo pověřeno MMR, resp. expertní tým pod vedením Řídicího a koordinačního výboru, ve kterém byly zastoupeny orgány státní správy, regiony soudržnosti, Hospodářská komora, ČSÚ a další subjekty. Konečnou verzi dokumentu vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj v lednu 2006. Šest kapitol NRP obsahuje analýzu současné situace ČR (makroekonomická analýza, ekonomické, sociální a environmentální charakteristiky naší země, stav rozvoje venkova i městských oblastí a zhodnocení dopadů již realizovaných rozvojových programů), SWOT analýzu, strategie NRP pro současné programové období, zaměření operačních programů, rozložení finančních zdrojů a řízení a koordinace politiky soudržnosti v současném programovém období. Zadáání NRP ČR 2007-2013 vychází z usnesení vlády č. 245 ze dne 3. března 2005 k procesu programování strukturálních intervencí. Hlavním významem tohoto dokumentu je fakt, že poskytuje konkrétní oporu a východiska pro zpracování NSRR ČR 2007 - 2013.

⁵² Globálním cílem NRP 2007 – 2013 je přeměna socioekonomického prostředí ČR v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby ČR byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Prostřednictvím trvalého posilování konkurenceschopnosti bude zajištěn udržitelný růst, jehož tempo bude vyšší než průměrný růst EU - 25. ČR bude usilovat o růst zaměstnanosti a o vyvážený rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva. Globální cíl bude poté naplňován pomocí strategických cílů rozpracovaných v jednotlivých prioritních osách NRP, kterými jsou konkurenceschopná česká ekonomika, otevřená, flexibilní a soudržná společnost, atraktivní prostředí a vyvážený rozvoj území.

Národní strategický referenční rámec (NSRR)

Pod pojmem Národní strategický referenční rámec⁵³ obvykle v oblasti strukturální politiky rozumíme soubor všech OP pro současné programové období. NSRR je též jedním ze strategických dokumentů strukturální politiky a na rozdíl od NRP je vypracování NSRR členskými státy povinné, neboť NSRR je nepostradatelným podkladem pro vytvoření a vyjednání všech OP v programovém období 2007 – 2013.

zaměstnance. Je to seskupení regionálních a místních orgánů z různých členských států, které nemusí být ustanoveno mezinárodní smlouvou.

(zdroj: EVROPSKÁ KOMISE http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/gect/index_cs.htm)

⁵² NRP ČR 2007 -2013, str. 129

⁵³ NSRR nahrazuje v současném programovém období document Rámec podpory společenství (RPS) pro minulé programové období 2004-2006

⁵⁴NSRR představuje rámcovou rozvojovou strategii každého členského státu EU a referenční nástroj pro přípravu programového období čerpání ze strukturálních fondů a FS. NSRR tedy obsahuje jak priority EU obsažené ve SOZS, ale i národní rozvojové cíle pro dané období, které obsahuje NRP. NSRR popisuje priority ČR v oblasti strukturální a regionální politiky a nastavuje implementační strukturu pro čerpání prostředků z fondů EU.

Při zpracování NSRR se uplatňoval v souladu s čl. 11 Obecného nařízení⁵⁵ princip partnerství, jeden z hlavních předpokladů úspěšného využívání prostředků ze strukturálních fondů a FS, neboť na přípravě dokumentu se podílela celá řada subjektů. Pod vedením MMR jakožto hlavního koordinátora přípravy ČR na čerpání prostředků ze strukturálních fondů a FS zajišťoval koordinaci přípravy NSRR Řídící a koordinační výbor (ŘKV), jehož prostřednictvím se do procesu přípravy na čerpání ze SF/FS zapojily všechny relevantní subjekty jako například neziskové organizace, podnikatelské subjekty, vysoké školy, atd.⁵⁶

Dokument NSRR obsahuje SWOT analýzu, zvolenou národní strategii, zhodnocení realizovaných programů rozvoje. Dále uvádí seznam OP dle jednotlivých cílů⁵⁷ a přidělenou finanční alokaci. Součástí NSRR je též strategie posílení administrativní kapacity a způsob administrace a koordinace jednotlivých programů.

NSRR se snaží v rámci svých priorit předejít vlivu negativních faktorů brzdících hospodářský a sociální rozvoj v ČR, kterými jsou zejména špatné institucionální zázemí a vymahatelnost práva, nedostatek kvalifikované pracovní síly i vzdělávacích institucí, nedostatečná inovace v podnikatelském prostředí, neefektivní veřejná správa, regionální rozdíly a nevyhovující dopravní a infrastrukturní sítě.

Operační programy (OP)

O úroveň níže ve struktuře strategických dokumentů se nachází operační programy. OP jsou základním rámcem pro vytváření projektů, jejichž prostřednictvím se čerpají finanční prostředky ze SF/FS. Aby se mohlo přistoupit k přípravě projektových žádostí v rámci daného OP, musí být programové dokumenty OP schváleny EK. Vláda ČR schválila na základě NRP ČR 2007 – 2013 a NSRR ČR 2007 – 2013 26 operačních programů, které byly v průběhu roku schvalovány EK. Samotná realizace OP je možná od 1. 1. 2007.

Vzhledem k tomu, že NSRR obsahuje 26 operačních programů, jejichž souhrnný popis přesahuje rámec této diplomové práce, uvedeme zde pouze souhrnný přehled dotačních

⁵⁴ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 38

⁵⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení č. (ES) 1260/1999

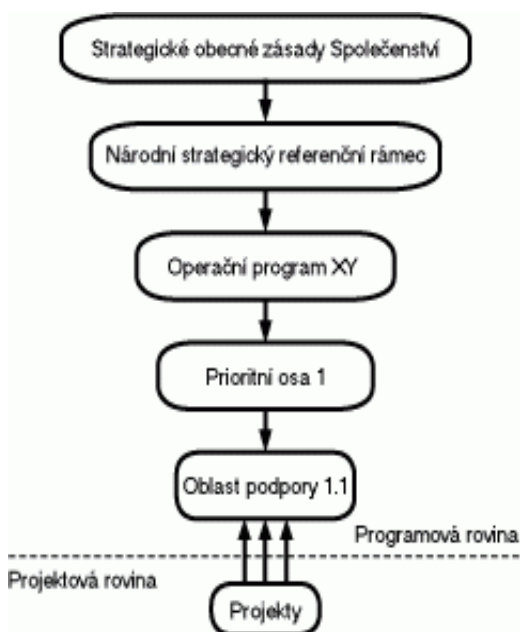
⁵⁶ Národní strategický referenční rámec, str. 4

⁵⁷ O cílech regionální a strukturální politiky EU pojednává podkapitola 3.8.

titulů NSRR ČR 2007 - 2013. V rámci diplomové práce se poté detailně zaměříme na administraci projektů v rámci OP ŽP.

⁵⁸Operační programy NSRR lze rozdělit na tematické (sektorové) operační programy (TOP), regionální operační programy (ROP), OP Praha a OP Evropské územní spolupráce. ⁵⁹TOP jsou věnovány problematice daného resortu či oblasti, a to na úrovni celé ČR. ⁶⁰Řídicími orgány TOP jsou ministerstva příslušných resortů, jejichž úkolem je nastavit implementační strukturu daného dotačního titulu. Každý projekt ucházející se o podporu z nějakého OP musí naplňovat jeden z cílů programu a splňovat podmínky stanovené pro předkládání projektových žádostí. Všechny TOP naplňují cíl Konvergence strukturální a regionální politiky a jsou financovány ze strukturálních fondů ERDF, ESF a FS. Mezi osm TOP patří: OP Doprava, OP Životní prostředí, OP Podnikání a inovace, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, OP Výzkum a vývoj pro inovace, OP Lidské zdroje a zaměstnanost, Integrovaný operační program a OP Technická pomoc.

Obrázek: Hierarchická struktura OP

Vedle TOP jsou součástí NSRR též regionální operační programy (ROP), jejichž Řídicími orgány jsou Regionální rady daného regionu soudržnosti na úrovni NUTS II. Cílem ROP je řešení problémů daných regionů využitím místních potenciálů rozvoje a zajištění vyváženého rozvoje území. Všechny ROP spadají též pod cíl Konvergence a jsou financovány z ERDF. NSRR 2007 – 2013 obsahuje sedm ROP pro sedm regionů soudržnosti v ČR: ROP Střední Čechy, ROP Jihozápad, ROP Severozápad, ROP Jihovýchod, ROP Severovýchod, ROP Moravskoslezsko, ROP Střední Morava.

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

NSRR též obsahuje dva operační programy pro Prahu: OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita, které spadají pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, neboť Praha jako jediný region soudržnosti má HDP vyšší než 75 %

⁵⁸ FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz>
⁵⁹ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 39
⁶⁰ S výjimkou OP Technická asistence (OP TP), jehož cílem je zajištění aktivit pro realizaci všech operačních programů Národního strategického referenčního rámce. Řídicím orgánem OP TP je Ministerstvo pro místní rozvoj.

průměru HDP EU. Cílem obou OP Praha je podpora ekonomických změn, zejména na rozvoj inovací, ochranu životního prostředí, rozvoj znalostní ekonomiky a na dostupnost služeb a komunikačních sítí. OP Praha Konkurenceschopnost je financovaný z ERDF a jeho Řídícím orgánem je magistrát Hlavního města Prahy. OP Praha Adaptabilita je financován z ESF a jeho Řídícím orgánem je MPSV ČR.

Posledním typem OP NSRR 2007 – 2013 jsou OP cíle Evropská územní spolupráce, jejichž úkolem je prohloubení harmonického a vyváženého rozvoje EU pomocí přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce. Jejich hlavním zaměřením je rozvoj vědy, výzkumu a informační společnosti, ochrana životního prostředí, předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů. Mezi devět OP cíle Evropská územní spolupráce patří: program INTERACT II, nadnárodní program ESPON II, OP meziregionální spolupráce, OP nadnárodní spolupráce, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko, OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko.

Jak napovídají jejich názvy, OP přeshraniční spolupráce se soustředí na přeshraniční spolupráci s příhraničními regiony zemí sousedících s ČR.

⁶¹Všechny operační programy mají přibližně stejnou strukturu. Obsahují zdůvodnění potřebnosti programu, popis zvolené strategie, definice cílů OP a jeho vazby na ostatní OP. Dále obsahují zaměření, rozpis prioritních os, oblastí a podoblastí podpory, typy realizovaných projektů a vymezení příjemců podpory, finanční zajištění programu, rozdělení finanční alokace mezi prioritní osy, popis řízení, způsob monitorování, vyhodnocení, publicity a kontroly. V neposlední řadě pak OP obsahují různé přílohy. Podrobné informace o všech operačních programech NSRR ČR 2007 – 2013 se nachází na internetových stránkách MMR ke strukturálním fondům www.strukturalni-fondy.cz.

3.5. Principy regionální a strukturální politiky

⁶²Dle většiny autorů je regionální a strukturální politika v programovém období 2007 – 2013 založena na následujících principech: princip koncentrace, programování, doplňkovosti (adicionality), partnerství, monitorování a vyhodnocování. Kromě těchto hlavních principů literatura uvádí též komplementární principy, např. princip subsidiarity, koordinace a harmonizace, princip integrace, konvergence, solidarity, kompatibility a proporcionality. Tyto principy jsou zohledněny napříč celou strukturální a regionální politikou a najdeme je zejména v právní úpravě a programových dokumentech. V rámci administrace OP se můžeme setkat s dalšími principy, které vychází z legislativy EU (např. princip transparentnosti a nediskriminace).

⁶¹ FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz/operacni-programy-2007-2013>

⁶² MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 29

3.5.1. Princip koncentrace

Význam principu koncentrace spočívá v tom, že prostředky ze SF/FS jsou koncentrovány na prioritní oblasti, jejichž řešení bylo shledáno podstatné na úrovni celé EU. V praxi to znamená, že by neměly být podporovány okrajové oblasti, které mohou být řešeny z národních či regionálních zdrojů. Prostředky finančních nástrojů musí být využity co nejučelnějším způsobem tak, aby nebyly rozměňovány na drobné a méně významné akce, které by ve výsledku neměly tolik významný dopad. Prostředky ze SF/FS tak mohou být využívány pouze k realizaci předem určených cílů. Na úrovni administrace projektů se tento princip projevuje tak, že každý z přijatých projektů v rámci OP ŽP spadá do jedné ze 7 prioritních os programu a naplňuje tak cíle OP ŽP.

3.5.2. Princip programování

Princip programování určuje, že finanční prostředky určené na regionální a strukturální politiku jsou přidělené na základě několikaletých programových období, v rámci kterých musí každý stát připravit soustavu OP naplňujících cíle dohodnuté na evropské úrovni. Cíle těchto programů jsou pak naplňovány realizovanými projekty. Je zde snaha o komplexní přístup k řešení problémů postižených regionů ve středně až dlouhodobém horizontu. Princip programování se v současném programovém období projevuje soustavou OP tvořících NSRR ČR, jehož prostřednictvím budou jednotlivé priority regionální a strukturální politiky EU realizovány.

3.5.3. Princip spolufinancování

⁶³Podstata principu spolufinancování (též nazývaného princip doplňkovosti či adicionality) spočívá v tom, že prostředky z fondů EU nemají nahrazovat národní či regionální prostředky, ale mají je pouze doplňovat. Účelem je uspořádat realizaci projektů, které by za jiných okolností byly realizovány jen v omezené míře nebo v delším časovém období. Proto je také při realizaci každého projektu požadována finanční spoluúčast příjemce podpory. V rámci OP ŽP je obvyklá míra spolufinancování minimálně 10% z celkových uznatelných výdajů projektu u veřejných subjektů. U projektů předkládaných soukromými subjekty je míra dotace stanovena na základě výpočtu finanční mezery (u projektů generujících příjmy) či pravidel veřejné podpory (u projektů podléhajících pravidlům veřejné podpory). Podnikatelské subjekty zpravidla musí zaručit vyšší míru spolufinancování z vlastních zdrojů, přičemž za vlastní zdroje jsou u veřejnoprávních subjektů považovány i veřejné zdroje.

3.5.4. Princip partnerství

⁶⁴ Princip partnerství znamená, že při realizaci projektů se spojí více subjektů, které postupují společně, přičemž účelem je zajistit dlouhodobou spolupráci místních subjektů. Výsledkem tohoto postupu je efektivnější řešení společných problémů, neboť

⁶³ Učební materiál kurzu Strukturální fondy a projekty v období 2007 – 2013, Eurion, Praha 2007©

⁶⁴ Učební materiál kurzu Strukturální fondy a projekty v období 2007 – 2013, Eurion, Praha, 2007

při zapojení více subjektů vzniká přidaná hodnota ve srovnání se situací, kdy by každý subjekt řešil problém samostatně.⁶⁵ Jedna z nejobvyklejších forem partnerství v projektovém řízení je tzv. *Public Private Partnership* (PPP), tj. zapojení soukromého sektoru do realizace veřejných projektů, a to zejména z důvodu omezených veřejných zdrojů a snahy o zvýšení kvality a efektivity veřejných služeb.

3.5.5. Princip monitorování a vyhodnocování

⁶⁶Dle tohoto principu jsou realizátoři projektů zodpovědní za vynakládání evropských veřejných prostředků členskému státu a členský stát je zároveň zodpovědný za vynakládání evropských veřejných prostředků EK. Proto je třeba využívání získaných prostředků sledovat a pravidelně vyhodnocovat. Na základě informací o jednotlivých projektech pak členské státy informují EK o využívání fondů EU v celé zemi. V rámci OP ŽP se princip monitorování a vyhodnocování projevuje například činností oddělení monitoringu Odboru fondů EU MŽP, které pravidelně vypracovává monitorovací zprávy pro EK. Oddělení monitoringu též zajišťuje zasedání Monitorovacího výboru, kterého se účastní jak zástupci OP ŽP, tak kolegové z EK a zástupci veřejných i soukromých subjektů. Jednou z pravomocí Monitorovacího výboru je též schvalování jednotlivých činností v rámci administrace OP ŽP, např. změny Implementačního dokumentu, projektů Technické asistence OP ŽP, atd. Význam principu monitorování a vyhodnocování se v současné době zvyšuje. Operační programy mohou být sledovány a monitorovány tzv. hodnocením *ex ante* (předběžné), *interim* (střednědobé) a *ex post* (následné hodnocení).

3.6. Vymezení území pro alokaci prostředků (NUTS)

⁶⁷Čerpání prostředků v rámci strukturální a regionální politiky využívá specifické územní členění. Nutnost zavedení jednotné statistické územní klasifikace byla zapříčiněna faktem, že každá členská země EU využívá odlišný systém správního členění a tudíž je velmi složité srovnat jednotlivé členské státy z hlediska velikosti a počtu obyvatel tak, aby byly spravedlivě alokovány prostředky v rámci strukturální a regionální politiky.

Systém územního členění, který se využívá ve strukturální a regionální politice EU, se nazývá NUTS (z francouzského *Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*). Na jeho vytvoření v 70. letech 20. století se podílel Evropský statistický úřad Eurostat ve spolupráci se statistickými úřady jednotlivých členských zemí. Systém klasifikace územních jednotek NUTS se využívá zejména ke sběru dat, rozvoji a harmonizaci regionální statistiky v rámci Evropské unie, k vypracování socio-ekonomických analýz

⁶⁵ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 166

⁶⁶ Učební materiál kurzu Strukturální fondy a projekty v období 2007 – 2013, Eurion, Praha 2007©

⁶⁷ KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0, str. 167

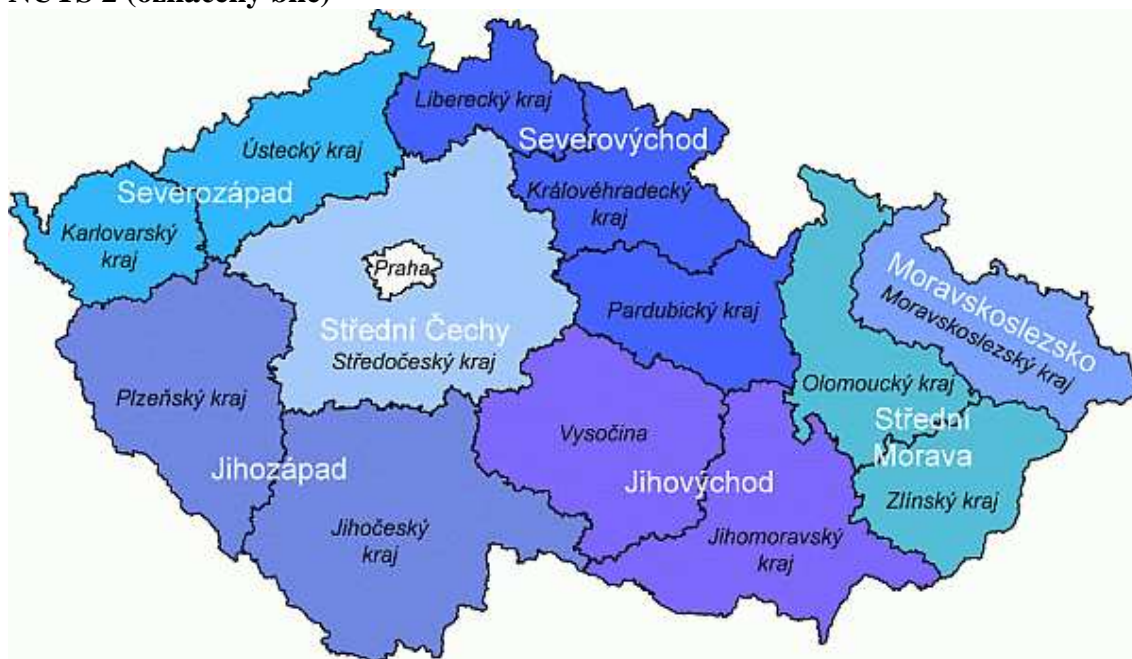
regionů, k zaměření regionální politiky EU.⁶⁸ Systém územního členění NUTS má velký význam například při porovnávání regionů EU z hlediska účinnosti prostředků vynaložených v rámci regionální a strukturální politiky. Nejdůležitější je však jeho použití při zařazení jednotlivých regionů EU pod jednotlivé cíle regionální a strukturální politiky EU. Vstup každého dalšího členského státu do EU je pak podmíněn zavedením těchto územních statistických jednotek, což mnohdy představuje administrativně i časově náročnou činnost.

Jednotky systému územního členění NUTS většinou mají přirozené, historicky vymezené hranice (hranice kraje, státu či regionu). Při členění se zároveň berou v úvahu demografické podmínky daného území, konfigurace terénu, regionální disparity a přirozený pohyb obyvatelstva do spádových, řídicích a administrativních center.

3.6.1. Členění NUTS a jejich ekvivalenty v České republice

Systém klasifikace územních jednotek obsahuje pět úrovní, NUTS 1 až NUTS 5, z nichž každá územní jednotka má své charakteristické vymezení, např. počet obyvatel. V následujícím přehledu popíšeme všech pět jednotek systému územního členění NUTS.

Obrázek: 14 krajů úrovně NUTS 3 (označeny černě) a 8 regionů soudržnosti NUTS 2 (označeny bíle)

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

NUTS 1 je největší územní jednotka systému územního členění. Jedná se o velké oblasti (makroregiony, země) daného státu, které jsou tvořeny několika dalšími celky, většinou na úrovni NUTS 2. V ČR tvoří jednotku NUTS 1 území celé republiky. Co se týče

⁶⁸ POTLUKA Oto a kol.: Průvodce strukturálními fondy Evropské unie, 1. vydání. Praha: IREAS Institut pro strukturální politiku 2003, ISBN 80-86684-02-4, str. 49

množství ukazatelů počtu obyvatel v rámci úrovně NUTS 1, minimální počet obyvatel v těchto územních jednotkách je 3 milióny a maximální hranice je určena 7 milióny obyvatel. Rozloha území se pak u menších států pohybuje v rozmezí 3 až 10 000 km².

NUTS 2 je nižší územní jednotka, která se většinou překrývá se střední úrovní územně správního členění. Z hlediska počtu obyvatel tato územní jednotka odpovídá území o počtu obyvatel pohybujícím se mezi 1 až 2 milióny obyvatel. V ČR bylo vytvořeno osm územních jednotek NUTS 2⁶⁹ Území NUTS 2 též nazývané *regiony soudržnosti* je relevantní územní jednotkou při čerpání prostředků v rámci OP cíle Konvergence. Z hlediska počtu obyvatel se tato územní jednotka pohybuje v rozmezí 800 000 až 3 miliónů obyvatel. V podmínkách ČR obsahuje každý region soudržnosti 1 až 3 kraje, přičemž počet obyvatel se zde pohybuje mezi 1 - 1,6 miliónu obyvatel.

NUTS 3 je územní jednotka shodující se přibližně s úrovní nižšího územně správního celku. V ČR těmto jednotkám odpovídají kraje, tj. vyšší územně správní celky. Územní jednotka NUTS 3 má 150 000 až 800 000 obyvatel. U menších států má tato jednotka 200 až 400 000 obyvatel (průměr EU je 410 000 obyvatel) a rozloha činí 1 až 3 000 km² (průměr EU činí 5 400 km²).

NUTS 4 odpovídá v České republice bývalým okresům, popř. mikroregionům. Úroveň NUTS 4 a NUTS 5 byly v současné době nahrazeny zvláštním členěním na Místní správní jednotky – **LAU** (z anglického *Local Administrative Units*). V tomto novém systému úroveň NUTS 4 odpovídá úrovni LAU 1.

NUTS 5 se v České republice shoduje s územím obce či obce s rozšířenou působností. V novém systému územního členění LAU odpovídá tato úroveň územní jednotce LAU 2.

Obrázek: Členění území České republiky

Úroveň	Název	Počet jednotek
NUTS 1	Stát	1
NUTS 2	Regiony soudržnosti	8
NUTS 3	Kraje	14
LAU 1	Okresy	76 + 15 obvodů Prahy
LAU 2	Obce	6249

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

Celý systém tedy obsahuje pět úrovní, úrovně NUTS 1 až NUTS 3, na něž navazují územní jednotky LAU 1 a LAU 2. Územní jednotky LAU 1 a LAU 2 však nejsou určeny pro čerpání prostředků ze strukturální politiky EU.

Tabulka: Limity velikosti populace v jednotlivých úrovních NUTS

Úroveň	Doporučený min. počet obyvatel	Doporučený max. počet obyvatel
--------	--------------------------------	--------------------------------

⁶⁹ viz Usnesení vlády č. 707/1998

NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz

3.7. Nástroje regionální a strukturální politiky

V následující podkapitole se zaměříme na nástroje, které regionální a strukturální politika využívá k dosažení stanovených cílů. V předchozích kapitolách jsme se dozvěděli, že regionální a strukturální politika prošla od svého vzniku mnoha reformami. Tyto snahy o změnu systému této evropské politiky měly za následek též snížení počtu nástrojů, pomocí kterých jsou intervence v rámci regionální politiky financovány. Zatímco v minulém programovém období 2004 – 2006 regionální a strukturální politika využívala celkem 5 finančních nástrojů⁷⁰, v současném programovém období jich můžeme napočítat již jen tři. Jsou jimi Fond soudržnosti (neboli Kohezní fond), ERDF a ESF. V rámci OP ŽP jsou využívány pouze Fond soudržnosti a ERDF. Pravidla poskytování prostředků z FS, ERDF a ESF jsou stanovena Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení č. (ES) 1260/1999 (tzv. Obecné nařízení ke strukturálním fondům).

3.7.1. Fond soudržnosti

Fond soudržnosti (FS) jako jediný z uvedených finančních nástrojů nepatří mezi strukturální fondy. Proto také v literatuře a v legislativě většinou nacházíme označení „strukturální fondy a Fond soudržnosti“ (SF/FS).⁷¹ FS byl vytvořen Maastrichtskou smlouvou v roce 1993 a jeho hlavním účelem byla pomoc státům EU, které musely řešit problémy vyplývající ze zavedení společné HMU. Finanční pomoc z FS mohou čerpat státy, jejichž HDP je nižší než 90 % průměru EU, konkrétně tedy všechny nové členské státy (s výjimkou Kypru), které přistoupily k EU v roce 2004, 2007 a Řecko a Portugalsko. Intervence z FS je zaměřena především na projekty ochrany životního prostředí a na vybudování transevropských dopravních sítí. Z FS mohou být spolufinancovány též aktivity přispívající k trvale udržitelnému rozvoji, tj. např. využití obnovitelných zdrojů energie.

Pro OP ŽP je FS hlavním finančním nástrojem, neboť převážná většina finančního příspěvku OP ŽP je alokována právě z FS. FS pokrývá prioritní osy 1, 2, 3, 4 a 8, což tvoří 86 % celkové finanční alokace OP ŽP. Z prostředků FS jsou tedy spolufinancovány projekty v oblasti ochrany vod, ochrany ovzduší, využívání obnovitelných zdrojů energie a odpadového hospodářství, včetně odstraňování starých

⁷⁰ Jedná se o Fond soudržnosti a následující strukturální fondy: ERDF, ESF, EAGGF, FIGG

⁷¹ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 32

ekologických zátěží. Z prostředků FS lze financovat projekty na území celé České republiky (regiony úrovně NUTS II).

V minulém programovém období byly z FS spolufinancovány také velké infrastrukturní projekty v oblasti životního prostředí, které však nebyly součástí žádného OP a musely být jednotlivě schvalovány EK. Jednalo se např. o velké projekty ČOV.

3.7.2. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

⁷²ERDF vznikl v roce 1972, počátek jeho využívání se datuje do roku 1975 a od roku 1988 je ERDF plně zapojen do strukturální a regionální politiky. V současnosti je to největší strukturální fond z hlediska objemu alokovaných finančních prostředků, a jeho význam se nadále zvyšuje. Cíle intervence z ERDF vyplývají ze zakládajících smluv ES i z Obecného nařízení o strukturálních fondech. Úlohou ERDF je především podpora regionálního rozvoje, hospodářské změny, zvyšování konkurenceschopnosti jednotlivých evropských regionů a podpora územní spolupráce na úrovni EU. Typickými oblastmi podporovanými z ERDF jsou např. výzkum a vývoj, inovace, ochrana životního prostředí, prevence rizik a infrastrukturní projekty zejména v nejméně rozvinutých regionech.

V rámci OP ŽP jsou z prostředků spolufinancovány projekty prioritní osy 5 „Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik“, prioritní osy 6 „Zlepšování stavu přírody a krajiny“ a prioritní osy 7 „Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu“. Z prostředků ERDF lze financovat projekty na celém území ČR (regiony úrovně NUTS II), s výjimkou hlavního města Prahy.

3.6.3. Evropský sociální fond (ESF)

⁷³Vzhledem k tomu, že tento strukturální fond není v OP ŽP využit, budeme se jeho vysvětlení věnovat pouze stručně. Jedná se o nejstarší strukturální fond (byl ustanoven již Římskými smlouvami) a je to hlavní finanční nástroj pro oblast sociální politiky a politiky zaměstnanosti EU. V současném programovém období je intervence z ESF zaměřena na tyto oblasti: zvýšení přizpůsobivosti pracovníků a podniků, lepší přístup k zaměstnání

⁷² MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 32

⁷³ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 30

a na trh práce, usnadnění přístupu znevýhodněných osob na trh práce (potlačování diskriminace) a podpora partnerství pro reformy v oblasti zaměstnanosti. Z ESF jsou financovány tzv. „měkké projekty“, tedy neinvestiční projekty.

3.8. Cíle pro období 2007 - 2013

Jak již bylo uvedeno výše, v roce 2004 představila EK reformu regionální a strukturální politiky pro programové období 2007 – 2013, *Nové partnerství pro soudržnost: konvergence, konkurenceschopnost a kooperace*, která pro současné programové období vytyčila tři programové cíle: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce. Podívejme se nyní na tyto tři cíle podrobněji.

3.8.1. Cíl Konvergence

⁷⁴Obsahem cíle Konvergence je podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně hospodářsky a sociálně rozvinutých regionech EU, tj. regionech, jejichž HDP na osobu nepřevyšuje 75 % průměru EU. V současném programovém období tento cíl pokrývá 25,6 % populace EU 25, což představuje zvýšení o 3,6 % oproti programovému období 2000 – 2006. Na cíl Konvergence je z rozpočtu regionální a strukturální politiky EU vyčleněno přibližně 82 % z celkových prostředků. V ČR však podíl prostředků v rámci cíle Konvergence představuje 97,1 % všech prostředků regionální a strukturální politiky. Tento fakt je zapříčiněn zejména tím, že cíl Konvergence pokrývá území celé republiky, s výjimkou hlavního města Prahy. Praha má totiž HDP větší než 75 % průměru EU a nemůže tak být pod cíl Konvergence zařazena. Cíl Konvergence též pokrývá většinu regionů nových členských států EU 25, oblast jižní Itálie, východního Německa, některé regiony Velké Británie a některé oblasti Řecka, Španělska a Portugalska.

Podpora v rámci cíle Konvergence je alokována z prostředků FS, ERDF a ESF. Součástí cíle Konvergence jsou všechny tematické operační programy a všechny regionální operační programy. Všechny prioritní oblasti OP ŽP spadají též pod cíl Konvergence. OP ŽP je tedy tzv. jednocílový operační program.

3.8.2. Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Druhým cílem regionální a strukturální politiky v období 2007 – 2013 je Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Tento cíl pokrývá městské, průmyslové i venkovské regiony, které nespádají pod cíl Konvergence, tj. oblasti, jejichž HDP na osobu převyšuje 75 % průměru HDP. Jedná se tedy o hospodářsky i sociálně rozvinutější regiony ve srovnání s regiony pod cílem Konvergence, a proto i výše celkové alokace na tento cíl je nižší.

⁷⁴ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 26

Průmyslové regiony jsou pro podporu v rámci tohoto cíle způsobilé tehdy, přesahuje-li míra nezaměstnanosti a podíl pracovních míst v průmyslovém sektoru průměry odpovídajících ukazatelů na úrovni EU. Venkovské regiony jsou způsobilé tehdy, jsou-li velmi řídké obydlené nebo je-li zaměstnanost v zemědělském sektoru dvakrát vyšší než je průměr EU. Tyto regiony také musí mít vyšší míru nezaměstnanosti nežli je průměr EU nebo zde musí být patrný pokles populace. Městské regiony pak mohou využít podpory v rámci cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, pokud mají nadprůměrnou míru nezaměstnanosti oproti stavu v EU, je zde vysoká kriminalita, nízká vzdělanost a vyznačující se chudoba. Pod tento cíl spadají severní regiony Velké Británie, Španělska, střední Francie, střední Itálie, severní Finsko a téměř celý Kypr. V České republice pokrývá tento cíl pouze region hlavní město Praha a je na něj vyčleněno 1,6 % finanční alokace regionální a strukturální politiky v současném programovém období. Pod tento cíl spadají OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita. Finanční prostředky na tento cíl jsou alokovány ze strukturálních fondů ERDF a ESF. Podpora v rámci OP ŽP pod tento cíl nepatří.

3.8.3. Cíl Evropská územní spolupráce

⁷⁵Posledním cílem regionální a strukturální politiky EU je cíl Evropská územní spolupráce, který je zaměřen na podporu harmonického a vyváženého rozvoje území EU. Pomocí tohoto cíle má být dosaženo další integrace území EU, zejména prostřednictvím přeshraniční, mezinárodní a meziregionální spolupráce. Cíl Evropská územní spolupráce je financován z ERDF a jeho součástí jsou všechny operační programy evropské územní spolupráce. Tento cíl navazuje na iniciativu INTERREG z minulého programového období a soustřeďuje se zejména na rozvoj vědy, výzkumu a informační společnosti. Dále je v jeho působnosti ochrana životního prostředí, předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů v rámci daného území. V ČR tento cíl využívá 1,3 % prostředků celkové alokace na regionální a strukturální politiku.

Tabulka: Přehled cílů a nástrojů regionální a strukturální politiky 2007 - 2013

Cíl	Finanční nástroje
Konvergence	ERDF ESF Fond soudržnosti
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

Závěrem k teoretické části...

⁷⁵ MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8, str. 27

Teoretická část diplomové práce nám umožnila seznámit se s celkovým kontextem regionální a strukturální politiky EU. Byl zde popsán zejména původ, vývoj a postupné vyčlenění této unijní politiky. S postupným rozšiřováním o nové členské země s celkovou nižší úrovní hospodářského a sociálního vývoje získává regionální a strukturální politika stále větší význam. Současné čerpání prostředků ze SF/FS v ČR je toho patrným důkazem, neboť pro programové období 2007 – 2013 je připraveno 26 operačních programů s celkovou dotací ve výši přibližně 720 miliard Kč. Pro Českou republiku tato finanční pomoc znamená jedinečnou příležitost. Jedním z 26 operačních programů je i OP ŽP. Cílem praktické části diplomové práce bude nejen popsat, ale i analyzovat průběh čerpání v rámci tohoto dotačního titulu.

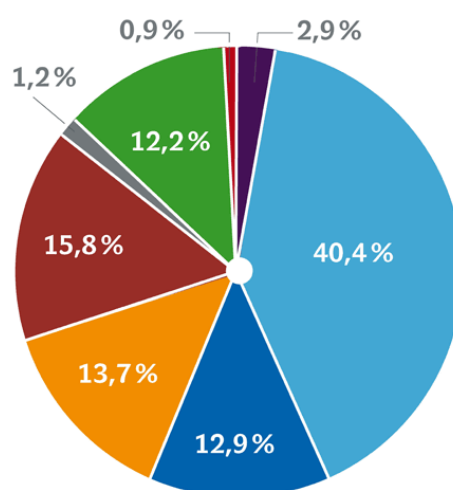
4. IMPLEMENTAČNÍ STRUKTURA OP ŽP

4.1. Popis OP ŽP

OP ŽP je jedním ze sedmi tematických operačních programů, z nichž může ČR v programovém období 2007 – 2013 čerpat finanční prostředky. Po OP Doprava je to druhý největší dotační titul z hlediska přidělené finanční alokace. Z celkové alokace určené na realizaci všech OP je na OP ŽP vyčleněno 18,4 %, tj. 4,9 mld. EUR. Tato částka odpovídá přibližně 130 mld. Kč.⁷⁶ OP ŽP je rozdělen na sedm prioritních os (PO), jejichž předmětem je ochrana vod, ochrana ovzduší, udržitelné využívání zdrojů energie, odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží, péče o přírodu a krajinu a environmentální vzdělávání. Osmou prioritní osu tvoří technická pomoc, jejíž prostředky jsou určeny na administraci OP ŽP. V následujícím grafu je znázorněno rozdělení finanční alokace mezi jednotlivé prioritní osy OP ŽP.

PODÍL JEDNOTLIVÝCH PRIORITNÍCH OS V OPŽP

- 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní
- 2 Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí
- 3 Udržitelné využívání zdrojů energie
- 4 Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží
- 5 Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik
- 6 Zlepšování stavu přírody a krajiny
- 7 Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu
- 8 Technická pomoc

Zdroj: Operační program Životní prostředí <http://www.opzp.cz>

⁷⁶ Konečná výše finanční alokace závisí na aktuálním kurzu CZK vůči EUR.

Z grafu vyplývá, že nejvýznamnější podíl celkové finanční alokace (40,4 %) zaujímá vodohospodářská politika. Důležitost, jaká je v OP ŽP přikládána realizaci vodohospodářských projektů, vyplývá ze závazků ČR z hlediska plnění evropské legislativy v oblasti ochrany vod. V Aktu o přistoupení k Evropské unii v oblasti Jakost vod vyjednala Česká republika tzv. *přechodná období*, během nichž musí ČR naplnit kritéria evropské legislativy zejména v následujících oblastech. Do 31. 12. 2010 je v ochraně vod třeba dosáhnout souladu se směrnicí 91/271/EHS při odkanalizování a čištění odpadních vod. Do roku 2015 též musí Česká republika splnit požadavky Rámcové vodní směrnice.⁷⁷ Z tohoto důvodu je přes 40 % celkové alokace OP ŽP věnováno na realizaci vodohospodářských projektů PO 1 ke snížení znečištění vod z komunálních zdrojů jako je výstavba, rekonstrukce a intenzifikace centrálních čistíren odpadních vod a stokových systémů či na projekty zlepšování jakosti pitné vody jako je výstavba, rekonstrukce úpraven vody, přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody.

Programový dokument⁷⁸ OP ŽP byl vypracován MŽP na základě Usnesení vlády ČR č. 175 ze dne 22. února 2006 k návrhu NRP ČR 2007 – 2013. Prostřednictvím implementace OP ŽP je realizována priorita *Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí* NSRR ČR 2007 – 2013, která dále vychází z priority *Životní prostředí a dostupnost* NRP ČR 2007 – 2013.

„Globálním cílem OP Životní prostředí je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako jednoho ze základních principů udržitelného rozvoje. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví obyvatel státu a zvyšuje atraktivitu území pro život, práci a investice. Důsledkem investiční atraktivity je zvyšování nejen zaměstnanosti, ale zejména konkurenceschopného udržitelného hospodářského růstu v regionech.“

Zdroj: Programový dokument OP ŽP

OP ŽP je rámcem pro přípravu projektů spolufinancovaných z fondu ERDF a FS, které mají přispět ke zlepšení jednotlivých složek životního prostředí a napomoci tak zajištění udržitelného rozvoje, dlouhodobé konkurenceschopnosti a zaměstnanosti v regionech a naplnit tak cíl Konvergence regionální a strukturální politiky. Tento cíl názorně ukazuje návaznost operačních programů, konkrétně OP ŽP na principy a cíle regionální a strukturální politiky EU pro období 2007 – 2013.

Dne 8. března 2007 byl návrh Programového dokumentu poprvé předložen EK ke schválení. V červnu 2007 bylo svoláno ustavující jednání Monitorovacího výboru OP ŽP, kde byla schválena výběrová kritéria projektů. V červnu byla též MŽP vydána Směrnice č. 7/2007 k podávání žádostí o podporu. První výzva pro podávání projektových žádostí byla vyhlášena v létě 2007 s příjmem žádostí od 3. září do 26. října 2007. V této výzvě mohly být podávány žádosti o podporu v oblastech, kde při

⁷⁷ Směrnice EP a Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky na dosažení dobrého stavu povrchových a podzemních vod.

⁷⁸ Programový dokument OP ŽP, str. 11

vyjednávání OP ŽP neměli zástupci EK žádné námitky k nastavení dané oblasti. V této době totiž ještě nebyl Programový dokument OP ŽP schválen. Schválení OP ŽP znemožňovalo zejména nastavení PO 1, tj. problematika vodohospodářských smluv. EK odmítla schválit OP ŽP za tehdy nastavených podmínek poskytování podpory na projekty vodohospodářské infrastruktury. V ČR totiž veškeré VH smlouvy byly vyjednány v 90. letech minulého století a téměř všechny se ukázaly velmi nevýhodné pro obce. Smlouvy byly většinou uzavřeny na dlouhé období, často i na déle než 30 či 40 let a většinou neobsahovaly mnoho povinností ze strany provozovatele VH infrastruktury k zajištění údržby a obnovy jemu svěřené infrastruktury. První výzva byla otevřena pro všechny oblasti podpory, kde již bylo dosaženo souladu se zástupci EK. Součástí 1. výzvy byla i PO 1. Výzva byla otevřena pouze pro projekty, kde byla výše uvedená problematika již vyřešena. Vyhlášení První výzvy OP ŽP ze strany Řídicího orgánu ještě před schválením OP ŽP bylo zapříčiněno zejména zájmem na co nejrychlejším „odstartování“ čerpání z prostředků OP ŽP, které bylo teoreticky možné již od 1. ledna 2007. OP ŽP byl schválen dne 20. prosince 2007. OP ŽP byl jedním z prvních OP v ČR, který byl otevřen pro příjem žádostí.

OP ŽP obsahuje sedm prioritních os (PO). Vzhledem k jejich rozsáhlému obsahu zde nebudeme detailně rozvádět všechny prioritní osy OP ŽP, ale uvedeme jen jejich popis a zaměříme se posléze na oblast podpory 4.1 prioritní osy 4, která se zaměřuje na odpadové hospodářství.

⁷⁹Cílem prioritní osy 1 Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní (40 % celkové finanční alokace) je zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení jakosti a dodávek pitné vody pro obyvatelstvo a snižování rizika povodní. Intervencí v rámci prioritní osy 1 se naplňuje přechodné období pro implementaci Směrnice 91/271/EHS (odkanalizování a čištění vod). Jsou zde realizovány projekty výstavby a rekonstrukce centrálních čistíren odpadních vod (ČOV) a kanalizací, intenzifikace ČOV a vybudování monitorovacích systémů množství a jakosti vod. Dále jsou zde realizovány projekty rozšíření a rekonstrukce úpraven vod, přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody, zpracování map povodňových rizik a zkvalitnění hlásného předpovědního a výstražného systému protipovodňové služby.

Globálním cílem prioritní osy 2 Zlepšování kvality ovzduší (13 % celkové finanční alokace) je zlepšení kvality ovzduší a omezení emisí základních znečišťujících látek do ovzduší. V oblasti podpory 2.1 jsou realizovány projekty pořízení nízkemisních spalovacích zdrojů a případné současné zlepšení energetických vlastností obálky budov (zateplení), výstavba a rekonstrukce centrálních zdrojů tepla, plynofikace (přechod na spalování plyných paliv) či výsadba a regenerace izolační zeleně. Oblast podpory 2.2 se soustřeďuje na projekty omezování emisí oxidu dusíku, těkavých organických látek (VOC), čpavku a prachových částic.

PO 3 Udržitelné využívání zdrojů energie (14 % celkové finanční alokace) je zaměřena na udržitelné využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie (OZE) a realizaci úspor energie. Zaměření této prioritní osy vyplývá ze závazků České

⁷⁹ Programový dokument OP ŽP, str. 96

republiky v oblasti využívání OZE. ČR se při podpisu Přístupové smlouvy zavázala ke zvýšení podílu elektřiny vyrobené z OZE na celkové hrubé spotřebě elektřiny v řádu 8 % k roku 2010 a ke zvýšení podílu OZE na celkové spotřebě energie na 13 % do roku 2020. Oblast podpory 3.1. je zaměřena na výstavbu a rekonstrukci zdrojů tepla, elektřiny využívajících OZE i zdrojů pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny, např. instalace fotovoltaických systémů, realizace vodních, větrných a geotermálních elektráren a elektráren na biomasu a instalace kogeneračních zařízení. Oblast podpory 3.2 je zaměřena na realizace úspor energie, např. prostřednictvím zateplením obvodových plášťů a střešních konstrukcí budov včetně výměny oken nebo aplikací technologií na využití odpadního tepla, např. rekuperace. Realizace projektů v PO 3 je omezena na příjemce podpory z řad veřejnoprávních subjektů.

PO 4 se nazývá Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží (16 % celkové alokace).

PO 5 Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik (1 % celkové alokace) je zaměřena na vytvoření BAT⁸⁰ center pro kategorie průmyslových činností, rekonstrukci a nákup technologií pro monitoring/omezení průmyslového znečištění či vytvoření center REACH⁸¹.

PO 6 Zlepšování stavu přírody a krajiny (12 % celkové alokace) je zaměřena na zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny. Jsou zde realizovány tyto oblasti podpory: implementace a péče o území soustavy Natura 2000, podpora biodiverzity, obnova krajinných struktur, optimalizace vodního režimu krajiny, podpora regenerace urbanizované krajiny a prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod.

PO 7 Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu (1 % celkové finanční alokace) je zaměřena na vybudování plošné a dostupné sítě center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, informačních a environmentálních center.

Cílem PO 8 Technická pomoc, která využívá 3 % z celkové finanční alokace OP ŽP, je zajistit řádnou implementaci OP ŽP. Z této PO jsou financovány náklady spojené s implementací programu, např. evaluace, studie, publicita a propagace OP ŽP.

Všechny uvedené prioritní osy OP ŽP naplňují cíl Konvergence regionální a strukturální politiky. Zdroj financování jednotlivých prioritních os poté určuje, na jaké území se podpora vztahuje, tj. tzv. územní zaměření prioritní osy. Prioritní osy 1, 2, 3, 4 a 8 jsou financovány z FS, což znamená, že v rámci těchto prioritních os mohou být financovány projekty na celém území ČR, které je způsobilým územím pro čerpání v rámci cíle Konvergence. Prioritní osy 5, 6 a 7 jsou pak pokryty finančními prostředky ERDF. To

⁸⁰ Zkratkou BAT se značí nejlepší dostupné technologie, z angl. Best available technologies

⁸¹ Zkratkou REACH značíme Registraci, evaluaci a autorizaci chemických látek

znamená, že podpora poskytovaná v rámci těchto prioritních os bude realizována ve všech regionech NUTS II území ČR s výjimkou hl. m. Prahy.

Zaměříme se nyní na prioritní osu 4 Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží. PO 4 je rozdělena na dvě oblasti podpory 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady a 4.2 Odstraňování starých ekologických zátěží. Téma praktické části diplomové práce zúžíme na oblast podpory 4.1, tj. projekty odpadového hospodářství, neboť rozsah práce neumožňuje podrobně analyzovat administraci projektů v celém OP ŽP. Globálním cílem PO 4 je zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží (SEZ). Specifickými cíli je pak snižování měrné produkce odpadů nezávisle na ekonomické úrovni růstu, maximální využívání odpadů jako náhrady primárních přírodních zdrojů, minimalizace negativních vlivů na zdraví obyvatel České republiky a životní prostředí při nakládání s odpady a odstraňování závažných SEZ.

⁸²Produkce odpadů a nakládání s nimi znamenají v ČR environmentální, sociální i ekonomický problém. Odpady však znamenají též zdroj cenných surovin. Předcházení vzniku odpadů není v ČR ještě zcela realizováno. Hlavním problémem je fakt, že odpady jsou stále málo využívány, ať už materiálově či energeticky. Produkce odpadů v posledních letech kolísá v ČR kolem 39 miliónů tun. V roce 1995 se roční produkce odpadů pohybovala kolem 66,3 miliónů tun všech odpadů, v roce 2004 to bylo 38,8 miliónů tun. V roce 2004 bylo recyklováno a materiálově využito celkem 23,1 miliónů tun všech odpadů. Zařízení na odstraňování odpadu, zejména prostřednictvím ukládání na skládku, mají v ČR velkou kapacitu. Skládkování je totiž stále nejrozšířenější způsob nakládání s odpadem, zejména s komunálním, přestože se jedná o nejméně šetrný způsob k životnímu prostředí a stále malý podíl odpadu je materiálově a energeticky využíván. V roce 2004 bylo energeticky využito celkem 863,3 tisíc tun odpadu. V současné době stále chybí v ČR dostatek recyklačních a zpracovatelských kapacit, dále chybí zařízení na energetické využívání odpadu a nejsou též vybudovány regionální systémy nakládání s odpady.

Priority v oblasti nakládání s odpady jsou uvedeny v Plánu odpadového hospodářství ČR (POH ČR) a v navazujících POH jednotlivých krajů. Cílem oblasti podpory 4.1 je snížení produkce odpadů, zvýšení podílu využívaných odpadů na základě podpory odděleného sběru odpadů, budování třídících linek a zařízení na recyklaci odpadů, systémů na podporu odděleně sbíraných a následně využívaných specifických druhů odpadu (baterie, akumulátory, elektronická zařízení, použité oleje, biologicky rozložitelné odpady), snižování množství odpadů. Oblast podpory dále podporuje technologie k využívání druhotných surovin získaných z odpadů a projekty vedoucí ke snižování měrné produkce nebezpečných odpadů, včetně zařízení k nakládání s nimi.

V rámci oblasti podpory 4.1 jsou podporovány následující typy projektů:

- integrované systémy nakládání s odpady:
 - a) regionální systém pro využití bioodpadů,

⁸² Implementační dokument OP ŽP, verze k 10. listopadu 2008, str. 43

- b) regionální systém pro mechanickou a biologickou úpravu KO⁸³,
- c) speciální zařízení na využití upraveného paliva z regionálního systému pro mechanickou a biologickou úpravu KO, v případech jež jsou v souladu s POH ČR/kraje;

● systémy odděleného sběru, skladování a manipulace s odpady:

- a) systémy pro separaci a svoz odpadů,
- b) systémy pro separaci a svoz bioodpadů,
- c) sběrné dvory,
- d) překladiště a sklady KO,
- e) systémy pro separaci nebezpečných KO,
- f) systémy pro separaci nebezpečných zdravotnických odpadů;

● zařízení na úpravu nebo využívání odpadů, zejména na třídění, úpravu a recyklaci odpadů:

- a) třídíčky odpadů i s navazujícími technologiemi,
- b) zařízení na úpravu nebo využívání „ostatních“ odpadů,
- c) zařízení na energetické využití zdravotnických odpadů,
- d) zařízení na úpravu autovraků, recyklaci pneumatik a využívání upotřebených olejů,
- e) zařízení na úpravu elektroodpadů,
- f) zařízení na úpravu stavebních odpadů,
- g) kompostárny,
- h) bioplynové a biofermentační stanice pro zpracování bioodpadů,
- i) zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady (např. autoklávy, homogenizéry, separátory, termická desorpce, reaktory, biodegradační zařízení);

● rekultivace starých skládek a odstranění nepovolených skládek:

- a) rekultivace starých skládek,
- b) odstranění nepovolených skládek ve zvláště chráněných územích, evropsky významných lokalitách a ptačích oblastech.

Mezi přijatelné příjemce podpory v rámci oblasti podpory 4.1 patří jak veřejnoprávní subjekty (obce, města, svazky obcí, kraje, občanská sdružení, obecně prospěšné sdružení, atd.), tak i soukromé subjekty (podnikatelské subjekty, obchodní společnosti, fyzické osoby – podnikatelé). Přesný výčet přijatelných příjemců podpory je vždy uveden v platné verzi Implementačního dokumentu OP ŽP.

V návaznosti na novelu Rámcové směrnice o odpadech, kterou přijal Evropský parlament dne 17. června 2008, a která zavádí novou pětistupňovou hierarchii v nakládání s odpady (předcházení vzniku odpadů, opětovné použití, materiálové využití, jiné využití, např. energetické, odstranění) uvažuje v současné době Řídící orgán OP ŽP o rozšíření přijatelných typů projektů též o zařízení na energetické využití odpadů. To není totiž v současné době obsaženo v POH ČR, který dokonce výstavbu nových spaloven z veřejných prostředků zakazuje podporovat. Výše zmíněná hierarchie nakládání s odpady, kterou zavádí novela evropské Rámcové směrnice o odpadech, však

⁸³ Komunální odpad

jednoznačně předřazuje energetické využití odpadu před jeho odstraňováním, např. ukládáním na skládku. V současné době proto MŽP zpracovává návrh novely POH ČR. V březnu t. r. byla též představena novela zákona o odpadech, který vstoupí v platnost v roce 2011. Nový POH ČR, který bude umožňovat výstavbu zařízení na energetické využití odpadu, by měl být připraven na konci roku 2009.

Jedním z hlavních cílů současného POH ČR⁸⁴ je i zvýšení materiálového využití KO na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. Tento cíl též vyplývá ze závazků ČR uvedených v tzv. *skládkové směrnici*⁸⁵. V ČR je však ukládání na skládky nejčastějším způsobem odstraňování odpadu a jen nepatrné procento je využíváno. Závazky skládkové směrnice se tedy stále nedaří plnit. Aby mohla ČR cíle odpadového hospodářství naplnit v budoucích letech, byla mezi přijatelné typy projektů (vedle již zmiňovaných zařízení na energetické využití odpadu) do OP ŽP zařazena zařízení na mechanicko-biologickou úpravu KO (MBÚ). Pomocí systémů MBÚ je téměř ¾ odpadu vytríděna a využita. Vytríděny jsou například kovy, baterie, plasty i nebezpečný či objemný odpad. Podíl odpadu ukládaného na skládky se tedy výrazně snižuje. Výstupem ze zařízení MBÚ je inertní výhřevná frakce, kterou lze energeticky využít v zařízení na spalování či uložit na skládku. Přesto že jsou zařízení na MBÚ zařazeny mezi podporované aktivity v PO 4 od otevření OP ŽP, tento typ podpory nebyl doposud využit. Důvodem jsou zejména legislativní i tržní překážky. Jedním z hlavních mechanismů bránících rozvoji MBÚ v ČR je fakt, že výhřevnou frakci za současných legislativních podmínek nelze uložit na skládku odpadů. Výhřevná frakce může být též energeticky využita v zařízeních na spalování, např. v teplárnách či cementárnách, kde může nahradit palivo. V současné době však nejsou tato zařízení ke spalování výhřevné frakce technologicky vybavena. Aby mohl být OP ŽP fakticky otevřen pro projekty na vybudování zařízení MBÚ, připravuje MŽP zadání studie, jež by měla ukázat technologickou připravenost ČR na budování těchto zařízení. Zároveň by do otevření příští výzvy pro předkládání projektů prioritní osy 4 OP ŽP plánované na srpen až září 2009 mělo dojít ke změně legislativy tak, aby umožňovala ukládání výstupu z MBÚ na skládky. Pouze tak bude realizace projektů na MBÚ pro žadatele ekonomicky výhodná. Zároveň se předpokládá, že touto cestou bude moci ČR dostát svým závazkům vyplývajícím z evropské legislativy v oblasti využívání KO.

4.2. Implementační struktura a organizační zabezpečení OP ŽP

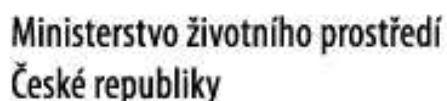
V následující kapitole popíšeme implementační strukturu OP ŽP, tj. rozdělení kompetencí mezi jednotlivými subjekty, tok informací mezi těmito subjekty a jejich vzájemné vazby.

Na řízení OP ŽP se podílí několik různých subjektů. Samotné řízení pak probíhá v několika různých rovinách. Řídicím orgánem OP ŽP bylo na základě Usnesení vlády č. 175 ze dne 22. února 2006 stanoven MŽP. Řídicí orgán je z tohoto titulu odpovědný

⁸⁴ Nařízení o Plánu odpadového hospodářství České republiky, zákon č. 197/2003 Sb.

⁸⁵ Směrnice 1999/31/ES, která je implementována vyhláškou MŽP č. 294/2005

za provádění a realizaci celého operačního programu. Řídicí orgán deleguje některé své činnosti na Zprostředkující subjekt, kterým je SFŽP ČR. Na schvalování samotných projektových žádostí se podílí též Řídicí výbor OP ŽP. Jeho hlavním úkolem je ověření správnosti hodnocených projektových žádostí a doporučení konkrétních projektů k podpoře z OP ŽP. Součástí implementační a organizační struktury je též Monitorovací výbor, kterým je v OP ŽP uplatňován princip partnerství. Monitorovací výbor mj. schvaluje výběrová kritéria projektů a celkově kontroluje a monitoruje administraci projektů OP ŽP. Dále se na implementaci OP ŽP podílí MF ČR, které vykonává finanční řízení operačního programu. Finanční kontrolu OP ŽP vykonává Auditní orgán – Centrální harmonizační jednotka (MF ČR) a oddělení interního auditu a finanční kontroly MŽP. Zaměříme se nyní podrobně na jednotlivé subjekty implementační a organizační struktury.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Řídicím orgánem OP ŽP je Ministerstvo životního prostředí ČR, resp. Odbor fondů Evropské unie (Odbor 330). Řídicí orgán (ŘO) je odpovědný za účinnost opatření a správnost řízení OP ŽP. Všechny činnosti

v kompetenci ŘO jsou vymezeny článkem 60 Obecného nařízení ke strukturálním fondům. Jak již bylo uvedeno výše, výkon některých činností deleguje ŘO na Zprostředkující subjekt. Přesné vymezení činností a kompetencí těchto dvou subjektů je vymezeno v Dohodě o delegování některých činností a pravomocí MŽP ČR jako Řídicího orgánu OP ŽP na SFŽP ČR, tzv. delegační dohoda.⁸⁶ Řídicí orgán vykonává zejména následující činnosti:

- zajišťuje, aby operace pro financování byly vybírány dle kritérií OP a po celou dobu provádění zůstávaly v souladu s platnými předpisy EU i ČR;
- ověřuje, zda byly spolufinancované produkty dodány a služby poskytnuty a zda byly výdaje na operace vykázány příjemci skutečně vynaloženy a zda jsou v souladu s platnými předpisy EU i ČR;
- zajišťuje systém pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci OP a shromažďuje údaje nezbytné pro finanční řízení, monitorování, ověřování, audit a hodnocení;
- zajišťuje, aby příjemci a jiné dotčené subjekty vedli buď oddělený účetní systém, nebo odpovídající účetní kód pro všechny transakce související s operací, aniž tím jsou dotčeny vnitrostátní účetní předpisy;
- zajišťuje, aby se hodnocení operačních programů provádělo v souladu s platnými předpisy;
- poskytuje certifikačnímu orgánu pro účely certifikace všechny nezbytné informace o postupech a kontrolách výdajů;
- řídí práci monitorovacího výboru a poskytuje mu dokumenty o realizaci OP ŽP;
- vypracovává výroční a závěrečné zprávy o provádění a předkládá je EK;
- zajišťuje soulad s požadavky na poskytování informací a propagaci;
- poskytuje EK informace k posouzení velkých projektů.

⁸⁶ Manuál pracovních postupů OP ŽP

**STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

Zprostředkujícím subjektem (ZS) OP ŽP je SFŽP ČR. Odpovědným orgánem zajišťujícím implementaci OP ŽP je Úsek řízení projektů, který zahrnuje několik dalších odborů. Odbor ochrany vod se zabývá administrací projektů prioritní osy 1, odbor ochrany ovzduší a obnovitelných zdrojů energie administruje projektové žádosti prioritních os 2 a 3 a odbor ochrany přírody, odpadů a technologií se věnuje projektům prioritních os 5, 6

a 7. Projekty jsou přidělovány jednotlivým projektovým manažerům. Každý projekt má svého projektového, finančního a právního manažera, který je odpovědný za řádnou realizaci té části projektu, kterou má ve své kompetenci. SFŽP zajišťuje delegované činnosti v rámci implementace OP ŽP. Jedná se zejména o příjem projektových žádostí, jejich kontrolu a hodnocení. Dále pracovníci SFŽP zabezpečují komunikaci s konečnými příjemci podpory, průběžnou kontrolu realizace projektu u konečného příjemce. SFŽP ČR má ve všech krajích ČR krajská pracoviště i centrální pracoviště v Praze 4. Detailně popisuje činnost SFŽP Delegační dohoda (viz níže).

V rámci administrace žádostí o podporu připravuje SFŽP pokyny pro žadatele, výzvy k předkládání žádostí, publikaci výzev po jejich schválení ŘO, konzultační činnost pro příjemce při přípravě a zpracování vhodných projektů a žádostí o podporu, příjem žádostí, akceptaci a zaevidování žádostí do informačního systému ZS, kontrolu úplnosti, formální správnosti předložených žádostí a projektové připravenosti, kontrolu přijatelnosti projektů z hlediska naplnění cílů OP ŽP. SFŽP ČR dále informuje žadatele o akceptaci žádosti, předkládá výstupy hodnocení žádostí Řídícímu výboru, ověřuje, že způsob a výše financování projektu splňuje požadavky vyplývající ze zákona č. 218/2000 Sb., (o rozpočtových pravidlech), ověřuje, zda nedochází k tzv. dvojímu financování, informuje žadatele o schválení/zamítnutí projektů.

Ve vztahu k soutěžnímu právu SFŽP sleduje dodržování pravidel o zadávání veřejných zakázek, pravidel pro veřejnou podporu a pravidel programu, účastní se jednání hodnotících komisí jako nehlasující člen, kontroluje a schvaluje zadávací dokumentaci.

V rámci administrace žádosti o platbu přijímá SFŽP žádosti příjemců podpory o platbu, provádí kontrolu žádostí o platbu, exportuje žádosti o platbu do finanční databáze SFŽP, provádí autorizaci žádosti o platbu, atd.

Ve vztahu k financování SFŽP prioritně poskytuje finanční prostředky ZS na spolufinancování OPŽP, připravuje dílčí podklady pro ŘO a PCO pro potřeby průběžného finančního řízení programu, vypracovává odhad výdajů na daný a následující rok a odhad žádostí o průběžnou platbu z EK na daný a následující rok, zpracuje souhrnnou žádost pro PCO, který po kontrole a vyhodnocení provádí převod finančních prostředků do kapitoly 315 - MZP, atd.

Ve vztahu k monitorování a publicitě SFŽP zajišťuje kontinuální export dat z informačního systému ZS do MSC 2007 a informačního systému ISPROFIN, zajišťuje přístup do informačního systému pro ŘO, zpracovává zprávu o postupu při realizaci

projektů příjemců podpory a podklady pro zhotovení Výkazu výdajů, zajistí přenos požadovaných dat z informačního systému ZS do MSC2007, zveřejní žadatele vybrané, neúspěšné a zařazené do zásobníku projektů na internetových stránkách a tyto údaje bude průběžně aktualizovat, atd.

Ve vztahu ke kontrolám SFŽP vykonává kontrolu postupu prací na jednotlivých projektech, ověřuje projekty na místě, provádí následné kontroly (fyzické a finanční kontroly projektů), vyhodnotit, zda u projektů nenastala nesrovnalost, provádí kontrolu publicity, kontroluje zajištění a dodržování pravidel publicity.

Na implementaci prioritní osy 6 se podílí též **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR** (AOPK ČR). V rámci PO 6 vykonává roli Zprostředkujícího subjektu pro ostatní prioritní osy.

Dalším subjektem podílejícím se na implementaci OP ŽP je **Krajská pracovní skupina** (KPS). Krajská pracovní skupina poskytuje své stanovisko k projektovým žádostem před jejich schválení Řídicím výborem. Přínos KPS spočívá ve znalosti priorit a potřeb v oblasti ochrany životního prostředí na místní úrovni jednotlivých krajů ČR. KPS sestává ze zástupců regionální místní správy, zástupců MŽP, pracovníků krajských pracovišť SFŽP. Krajské pracovní skupiny jsou ustavovány ve všech krajích ČR (regiony úrovně NUTS III) a jejich jednání je svoláváno zpravidla v návaznosti na jednotlivé výzvy MŽP. Úkolem KPS je pak vyslovení kladného doporučujícího či záporného stanoviska ke všem projektům předloženým v rámci dané výzvy. Kladné stanovisko KPS je nedílnou součástí schvalovacího procesu projektových žádostí a je nutné k postoupení projektů ke schválení Řídicímu výboru. V případě tzv. velkých projektů⁸⁷ je kladné stanovisko povinnou součástí předkládané projektové žádosti.

Nedílnou součástí implementační a organizační struktury OP ŽP je též **Řídicí výbor**. Činností Řídicího výboru se v implementaci OP ŽP projevuje princip partnerství (viz kapitola principy strukturální a regionální politiky), který spočívá v zapojení partnerských subjektů do realizace dané politiky. V činnosti Řídicího výboru OP ŽP se princip partnerství projevuje zapojením různých subjektů, které se mohou vyjadřovat k zásadním otázkám nastavení a realizace OP ŽP. Účast partnerů z ostatních partnerských resortů umožňuje sledovat provázanost všech opatření s ostatními resortními politikami i operačními programy. To je důležité zejména proto, že dané prioritní oblasti různých dotačních titulů na sebe často navazují a někdy je v rámci různých dotačních titulů podporována shodná aktivita, lišící se pouze v příjemcích podpory či kritériích přijatelnosti. Například v PO 1 OP ŽP Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní je podporována výstavba čistíren odpadních vod v aglomeracích pod 2000 EO⁸⁸ zatímco čistírny odpadních vod v menších obcích, tj. pod 2000 EO, jsou podporovány z dotačních titulů Ministerstva zemědělství. Dalším příkladem mohou být opatření na udržitelné využívání zdrojů energie, které jsou podporovány jak z PO 3 OP ŽP (žadatelé mohou být však pouze veřejnoprávní subjekty), ale i z Operačního programu Podnikání a inovace (program

⁸⁷ Velkými projekty nazýváme projekty, jejichž celkové náklady převyšují částku 25 milionů EUR. Vychází se z celkových uznatelných výdajů projektu a aktuálního kurzu ČNB.

⁸⁸ Ekvivalentních obyvatel

EKO-ENERGIE), kde mohou podporu využít naopak žadatelé z řad podnikatelských subjektů. V rámci všech operačních programů NSRR ČR tak musí být zajištěna provázanost mezi jednotlivými dotačními tituly a zároveň nesmí docházet k tzv. překryvům podpory, tj. jeden typ podpory nesmí být poskytován stejným příjemcům z více dotačních titulů. Aby byl tedy zachován princip partnerství, jsou v Řídícím výboru zastoupeni kromě členů MŽP a SFŽP také zástupci MMR, MF ČR, MZe, Asociace krajů ČR, Svazu měst a obcí i nevládních organizací.

Dalším subjektem podílejícím se na implementaci OP ŽP je **Monitorovací výbor**. Tento subjekt vykonává dohled nad přípravami, realizací a vyhodnocením OP ŽP. Dohlíží též na to, zda je dodržován soulad s evropskou i národní legislativou a hodnotí, jak je v rámci OP ŽP dosahováno stanovených cílů a jaké jsou výsledky OP ŽP. Vzhledem k tomu, že členy Monitorovacího výboru jsou též zástupci EK, zajišťuje Monitorovací výbor též důležitou zpětnou vazbu na orgány EU. Mezi pravomoci Monitorovacího výboru patří schvalování úprav Implementačního dokumentu OP ŽP, schvalování výročních a závěrečných zpráv. Monitorovací výbor může též Řídícímu orgánu navrhnout změny vedoucí ke zlepšení řízení OP. Pokud v průběhu implementace operačního programu vyvstane potřeba realokace finančních prostředků mezi oblastmi podpory v rámci jedné prioritní osy OP ŽP, tato operace podléhá též schválení Monitorovacím výborem⁸⁹. Na posledním zasedání Monitorovacího výboru dne 10. 11. 2008 bylo předmětem jednání MV například projednání a schválení změn v Implementačním dokumentu OP ŽP, projednání plánu čerpání finančních prostředků z technické pomoci OP ŽP a projednání Zprávy o průběhu realizace OP ŽP.

Přestože **konečný příjemce podpory (KP)** nepatří do organizační struktury poskytovatele podpory, lze ho též zařadit do implementační struktury OP ŽP. Koneční příjemci jsou dokonce jednou z nejdůležitějších součástí OP, neboť právě oni předkládají projektové žádosti, jejichž prostřednictvím je OP realizován a jsou naplňovány jeho strategické cíle. Konečný příjemce předkládá na pracoviště SFŽP projektovou žádost, jež musí být v souladu se všemi dokumenty OP ŽP a musí obsahovat všechny formální i věcné náležitosti. Poskytnutím podpory z OP ŽP se konečný příjemce stává zodpovědný za realizaci akce, na kterou mu byl finanční příspěvek poskytnut. Jinými slovy, konečný příjemce musí zajistit, aby realizace projektu byla v plném souladu se stanovenými pravidly OP. K plnění těchto pravidel se konečný příjemce zavazuje zejména při podpisu Smlouvy o poskytnutí podpory ze SFŽP. V případě nesplnění stanovených podmínek příjemcem podpory, může dojít k tomu, že bude příjemci podpory krácena míra dotace či dokonce bude muset část nebo celou dotaci navrátit.

Konečný příjemce má vzhledem k Řídícímu orgánu a Zprostředkujícímu subjektu následující povinnosti. Zajišťuje zpracování žádostí o poskytnutí dotace, zpracovává zadávací dokumentaci projektu a ve spolupráci se ZS zadává veřejnou zakázku a uzavírá smlouvy s dodavateli. Projekt musí být realizován tak, aby odpovídal podmínkám stanoveným ve smlouvách. Konečný příjemce musí též ověřit a proplácet faktury

⁸⁹ Změny rozložení finanční alokace mezi prioritními osami však podléhají schválení ze strany Evropské komise.

dodavatelům, vést oddělený účetní systém projektu dle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví a provádět vnitřní finanční kontrolu včetně nezávislého výročního auditu organizace po dobu implementace projektu. Konečný příjemce dále musí podávat průběžné i závěrečnou monitorovací zprávu ZS. Konečný příjemce též musí zajišťovat regionální a místní publicitu dle čl. 69 Obecného nařízení ke strukturálním fondům. V neposlední řadě musí konečný příjemce zajistit archivaci dokumentů vážících se k projektům.

Jak výše uvedené subjekty vstupují konkrétně do administrace jednotlivých projektových žádostí, bude předmětem páté kapitoly Analýza projektového cyklu OP ŽP, která detailně popíše „cestu“ projektové žádosti od přípravy projektové žádosti po ukončení realizace a závěrečného vyhodnocení akce.

Do implementace OP ŽP vstupuje ještě několik dalších subjektů, jejichž působnost je vymezena na národní úrovni, tj. týká se všech operačních programů. Jedním z nich je **Národní orgán pro koordinaci (NOK)**, kterým je MMR.⁹⁰ MMR bylo pověřeno centrálním metodickým a koordinačním orgánem pro politiku hospodářské a sociální soudržnosti v období 2007 – 2013 usnesením Vlády ČR č. 198/2006. NOK je zastřešujícím orgánem pro všechny OP v ČR financované ze SF/FS. Finančním nástrojem, který zajišťuje úlohu NOK, je OP Technická pomoc. NOK působí zejména jako partner EK v ČR a správce monitorovacího systému pro operační programy. Dále tento orgán vykonává metodickou a koordinační roli pro implementační období 2007 – 2013, zajišťuje publicitu OP NSRR a absorpční kapacitu, tj. zajištění dostatku kvalitních projektových záměrů s důrazem na provázanost jednotlivých tematických a regionálních OP. NOK v rámci své činnosti například vydává různé metodické pokyny či zastřešuje pracovní skupiny (např. Pracovní skupina Vzdělávání pro NSRR).

Dalším subjektem podílejícím se na implementaci OP ŽP je **Platební a certifikační orgán (PCO)**, kterým je Odbor Národního fondu MF ČR. PCO je centrální orgán, který zajišťuje tok finančních prostředků z fondů EU do České republiky. Platby jsou vypláceny příjemcům podpory prostřednictvím Zprostředkujícího subjektu SFŽP přímo ze státního rozpočtu, který zajišťuje předfinancování projektů. Po provedení certifikace ze strany Řídícího orgánu OP ŽP žádá PCO Evropskou komisi o převedení prostředků z rozpočtu EU na svůj účet. Finanční prostředky jsou poté převedeny do dané kapitoly SR (u OP ŽP je to kapitola 315 – životní prostředí), za kterou zodpovídá Řídící orgán operačního programu. Koordinaci s PCO ve věci zajištění finančních prostředků pro OP ŽP zajišťuje v rámci MŽP oddělení financování, které je součástí Odboru fondů EU.

Dalším subjektem, který se též účastní implementace operačních programů NSRR ČR, je **Monitorovací výbor NSRR – Řídící a koordinační výbor (ŘKV)**. ŘKV zajišťuje koordinaci všech OP za účasti orgánů podílejících se na implementaci OP i ekonomických a sociálních partnerů. ŘKV projednává a doporučuje finanční a věcné změny OP, projednává návrhy a změny postupů a pravidel a koordinuje monitorovací a informační systém, přičemž organizační, administrativní a technické podmínky ŘKV zajišťuje NOK.

⁹⁰ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

Posledním subjektem vstupujícím do implementace OP ŽP na národní úrovni je **Auditní orgán**, kterým je Odbor Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu MF ČR. Auditní orgán je pověřen auditem připravenosti a řídicího a kontrolního systému všech OP. Auditní orgán dále metodicky vede všechny auditní subjekty OP. V rámci OP ŽP je auditem pověřen Odbor interního auditu a finanční kontroly MŽP.

Do implementace OP jsou též zapojeny orgány EU, např. Evropská Rada, která stanovuje podmínky finanční perspektivy či Evropská komise, která připravuje návrh evropské legislativy pro čerpání prostředků z fondů EU. Zde však nebudeme podrobně popisovat roli těchto subjektů.

4.3. Průběh čerpání v rámci oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4 OP ŽP

V současné době⁹¹ je v pro předkládání projektových žádostí do OP ŽP otevřena již devátá výzva, ve které mohou žadatelé podávat velké projekty spadající do PO 1. Osm výzev je již uzavřeno nebo zde probíhá hodnocení. Od otevření OP ŽP byly vyhlášeny a uzavřeny dvě výzvy pro projekty odpadového hospodářství oblasti podpory 4.1. Jedná se o 1. a 5. výzvu OP ŽP. První Výzva pro předkládání projektů do OP ŽP trvala od 3. září do 26. října 2007. Tato výzva obsahovala omezení, nemohly být předkládány projekty na realizaci speciálního zařízení na využívání upraveného paliva z regionálních systémů pro mechanicko-biologickou úpravu KO. Toto omezení se týkalo zatím všech vyhlášených výzev, s to z důvodu nepřipravenosti legislativní úpravy spojené s využitím tohoto paliva (viz předchozí text). V 1. výzvě OP ŽP bylo v oblasti podpory předloženo 161 projektových žádostí. 145 žádostí bylo schváleno. V současné době již tedy probíhá realizace projektů odpadového hospodářství z 1. výzvy OP ŽP. Následující výzvou, kde mohly být předkládány projekty oblasti podpory 4.1, byla 5. výzva OP ŽP, která byla otevřena od 11. srpna do 10. října 2008. V této výzvě bylo podáno 328 projektových žádostí a schváleno jich bylo 265. Celkem bylo za obě výzvy schváleno 410 projektů v celkovém finančním objemu 3,578 mld. Kč. Vzhledem k tomu, že celková alokace v oblasti podpory 4.1 OP ŽP byla 14,738 mld. Kč⁹², zbývající disponibilní prostředky v této oblasti podpory jsou 11,16 mld. Kč.

Tabulka: Podané a schválené žádosti v oblasti podpory 4.1 OP ŽP v 1. a 5. výzvě

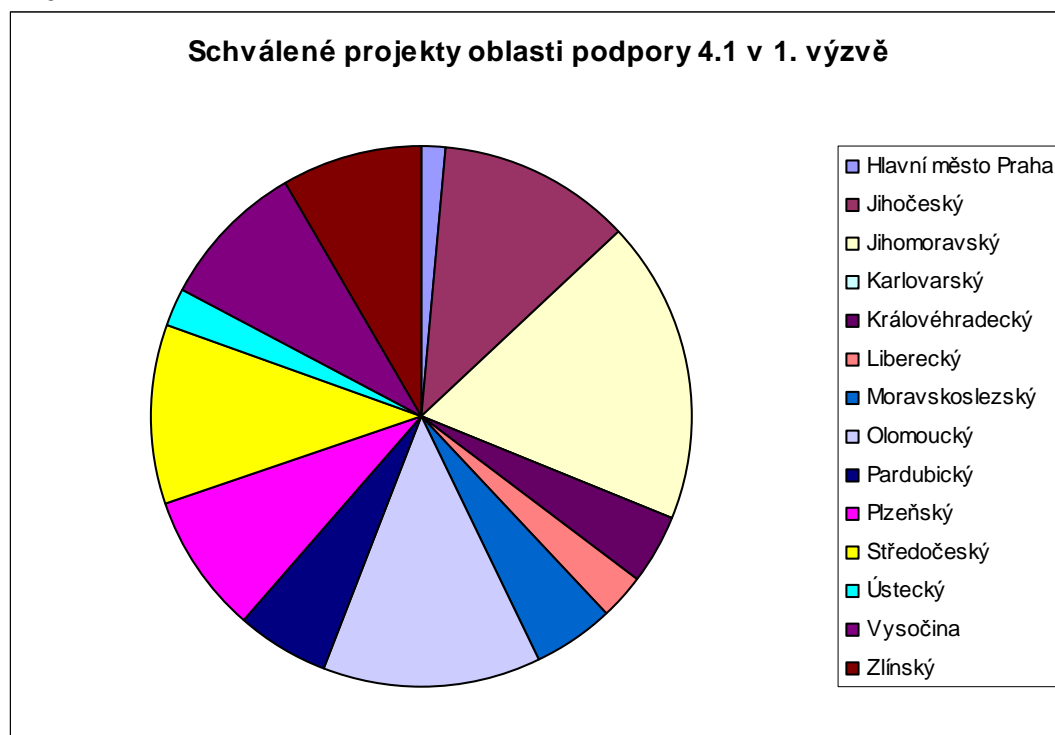
Projekty 1. výzvy			Projekty 5. výzvy			Celkem schválené
Kraj	Schválené	Podané	Kraj	Schválené	Podané	
Hlavní město Praha	2	3	Hlavní město Praha	4	4	6
Jihočeský	17	17	Jihočeský	24	30	41

⁹¹ Ke dni 31. března 2009

⁹² Při kurzu 28,33 Kč/EUR

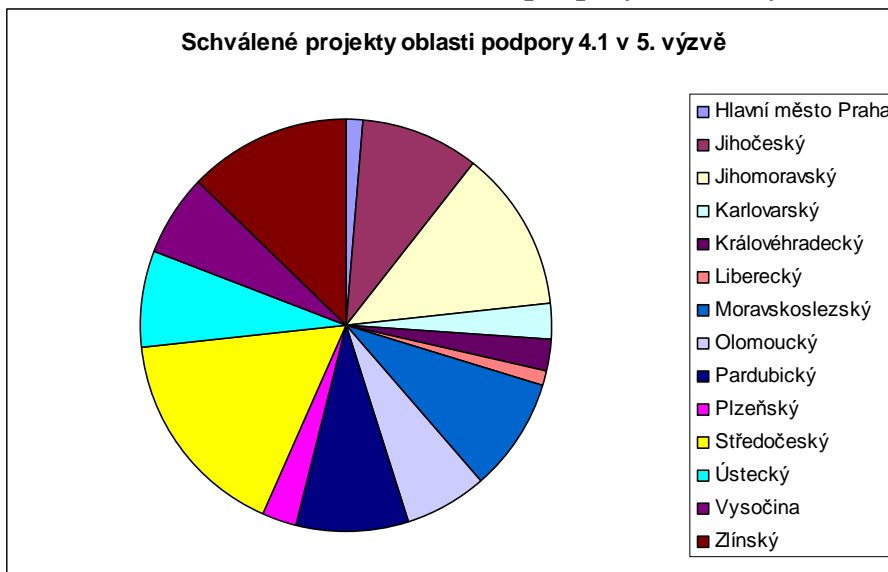
Jihomoravský	26	28	Jihomoravský	34	42	60
Karlovarský	0	1	Karlovarský	7	7	7
Královéhradecký	6	8	Královéhradecký	7	10	13
Liberecký	4	5	Liberecký	3	4	7
Moravskoslezský	7	9	Moravskoslezský	23	28	30
Olomoucký	19	19	Olomoucký	17	24	36
Pardubický	8	9	Pardubický	24	31	32
Plzeňský	12	12	Plzeňský	7	11	19
Středočeský	16	19	Středočeský	44	54	60
Ústecký	3	3	Ústecký	20	24	23
Vysočina	13	13	Vysočina	17	22	30
Zlínský	12	15	Zlínský	34	37	46
Celkem	145	161	Celkem	265	328	410

Obrázek: Podané a schválené žádosti v oblasti podpory 4.1 v 1. výzvě dle kraje⁹³

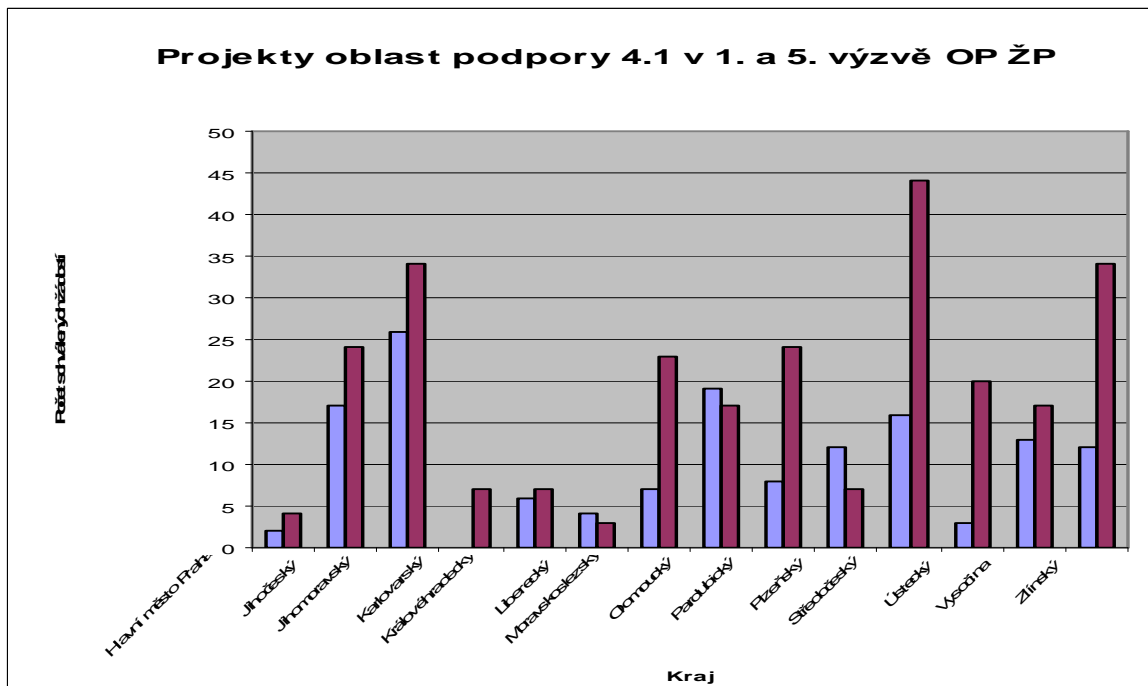
⁹³ Pro zařazení projektů do daného kraje je relevantní území realizace projektu, nikoliv sídlo žadatele. Projekt Jihočeského kraje tak může být realizován například společností se sídlem v Praze, pokud projekt bude realizován na území Jihočeského kraje.

Obrázek: Podané a schválené žádosti v oblasti podpory 4.1 v 5. výzvě dle krajů

Z uvedených grafů a tabulek vyplývá, že v 1. výzvě OP ŽP bylo v oblasti podpory 4.1 schváleno nejvíce projektů Jihomoravského, Olomouckého, Jihočeského a Středočeského kraje. V 5. výzvě bylo schváleno nejvíce projektů předložených Středočeským, Jihomoravským, Zlínským krajem. Nejvíce projektových žádostí v obou výzvách bylo schváleno ve Středočeském a Jihomoravském kraji (60 projektů v obou krajích). V následujícím grafu je znázorněno srovnání počtu schválených žádostí, které byly předloženy v jednotlivých krajích v 1. a v 5. výzvě OP ŽP.

Graf: Srovnání počtu schválených žádostí v oblasti podpory 4.1 dle jednotlivých krajů v 1. a 5. výzvě OP ŽP

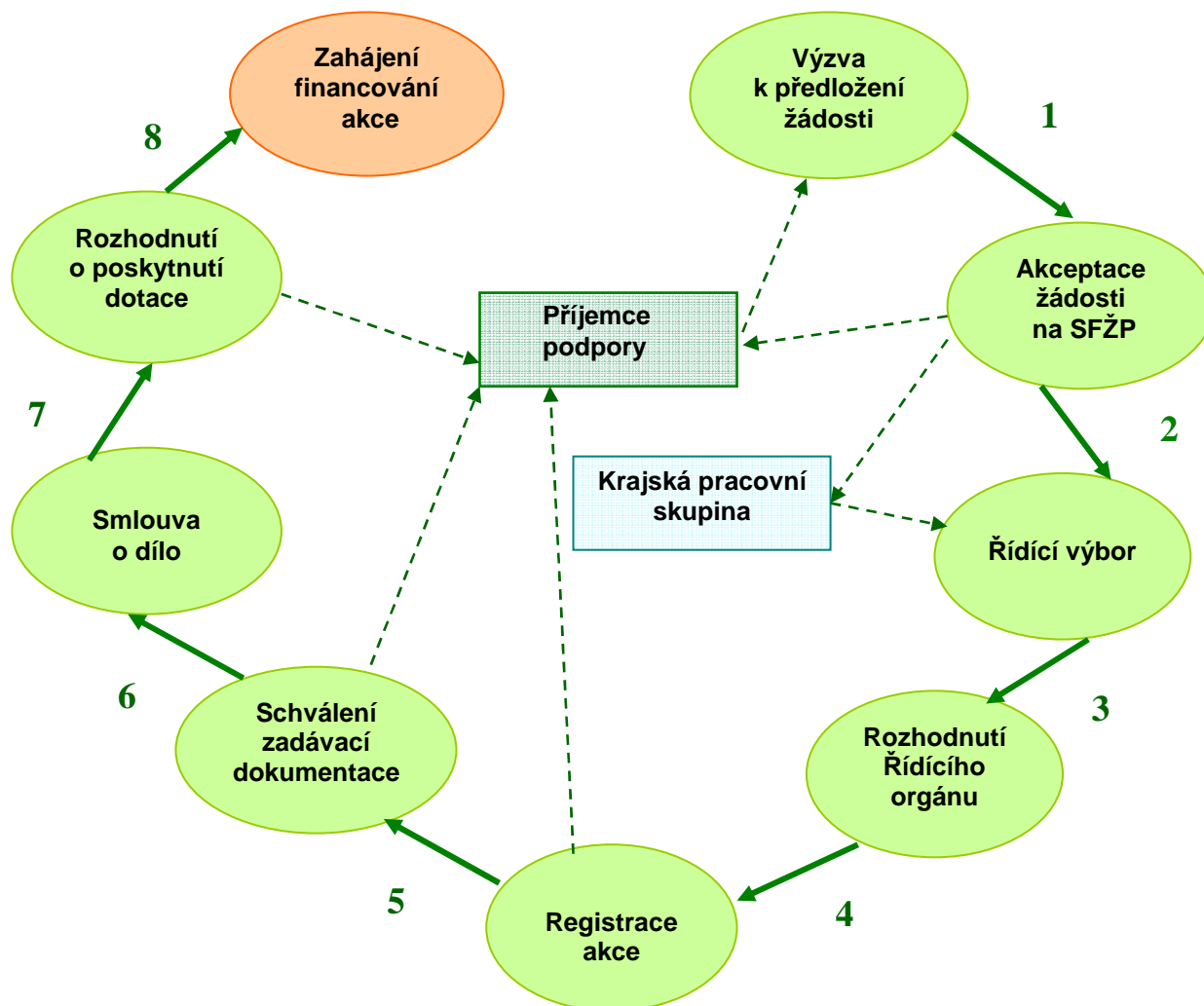

Další výzva, ve které budou moci žadatelé předkládat projektové žádosti v oblasti podpory 4.1, je plánována na srpen až září 2009. Plánované výzvy pro všechny oblasti podpory jsou uvedeny v tzv. Harmonogramu výzev pro daný rok, který je zveřejňován na internetových stránkách OP ŽP a v tisku. V oblasti podpory 4.1 je v průběhu roku 2009 plánována pouze jedna výzva k podávání projektových žádostí.

5. ANALÝZA PROJEKTOVÉHO CYKLU U PROJEKTŮ OP ŽP

V následující kapitole se budeme věnovat konkrétní administraci projektových žádostí v OP ŽP. Každý projekt ucházející se o podporu z oblasti podpory 4.1 OP ŽP musí projít přesně definovaným schvalovacím procesem, tzv. projektovým cyklem. Postup administrace je shodný pro projektové žádosti ve všech prioritních osách OP ŽP. Liší se však nastavení postupu administrace projektů u tzv. individuálních projektů (projekty s celkovými uznatelnými náklady akce pod 25 miliónů EUR) a u tzv. velkých projektů (projekty, jejichž celkové uznatelné náklady převyšují částku 25 miliónů EUR, kde poskytnutí podpory podléhá schválení EK). V následující kapitole se budeme věnovat administraci žádostí individuálních projektů, neboť tento typ projektů v OP ŽP jednoznačně převládá, přičemž se zaměříme zejména na následující etapy projektového cyklu: vyhlášení výzev a příprava projektových žádostí, příjem projektů, kontrola přijatelnosti a hodnocení projektových žádostí, schvalování a výběr žádostí, vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a registrace projektové žádosti, realizace a monitorování projektů a závěrečné vyhodnocení projektů.

Obrázek: Administrace projektové žádosti v OP ŽP

Zdroj: <http://www.opzp.cz>

Legenda: 1: Žadatel – Formulář žádosti o podporu z prostředí BENEFILL včetně příloh; 2: SFŽP–Kontrola formální náležitosti a přijatelnosti projektu, technicko-ekologicko-ekonomické hodnocení projektu a žadatele, hodnocení KPS; příprava podkladů pro Řídící výbor; 3: SFŽP – příprava podkladů pro ŘO; 4: SFŽP– příprava Registračního listu akce a Rozhodnutí o spolufinancování ze SFŽP; 5: SFŽP–Kontrola zadávací dokumentace; 6: Zadávací řízení; 7: SFŽP – příprava Rozhodnutí o poskytnutí dotace dle § 14 zákona č.218/2000 Sb. a Smlouvy o realizaci akce včetně poskytnutí podpory ze SFŽP; 8: Příjemce podpory – zahájení realizace akce.

Pozn.: Proces zahájení realizace akce může být zahájen kdykoliv po akceptaci žádosti, podmínkou je schválení zadávací dokumentace SFŽP. Riziko pozdějšího neschválení žádosti o podporu je na straně žadatele.

5.1. Vyhlášení výzev a příprava projektových žádostí

Aby mohly být projekty předkládány na Zprostředkující subjekt, tj. pracoviště SFŽP ČR, musí Řídicí orgán vyhlásit tzv. *Výzvu MŽP ČR k podávání žádostí o poskytnutí podpory v rámci OP ŽP podporovaných z ERDF a Fondu soudržnosti*. Výzva je vždy vyhlášována s časovým předstihem a příjem projektů je časově ohraničena. Výzva je většinou vyhlášována jen pro některé prioritní osy a příjem žádostí může být i věcně omezen. Jako příklad uvedme První výzvu OP ŽP (3.9. – 26.10. 2007), kde v oblasti podpory 4.2 PO 4 byly přijímány pouze projekty na odstraňování starých ekologických zátěží předkládané veřejnoprávními subjekty. Výzva též musí být v souladu s Harmonogramem výzev na kalendářní rok, který by měl být vždy ke konci kalendářního roku zveřejněn na internetových stránkách OP ŽP, v tisku a jiných veřejnosti dostupných místech tak, aby se žadatelé mohli včas připravit na předložení své projektové žádosti.

Spolu se zveřejněním dané výzvy je též veřejnost seznámena s tzv. hodnotícími kritérii pro danou výzvu, resp. pro jednotlivé vyhlášené prioritní osy a oblasti podpory. Hodnotící kritéria určují, jak se budou projektové žádosti hodnotit (viz níže). Za přípravu žádosti zodpovídá sám žadatel. Pro usnadnění přípravy projektové žádosti žadatelům, jsou povinnosti žadatelů i postup přípravy popsány ve Směrnici MŽP č. 5/2008 pro předkládání žádostí⁹⁴. Důležité jsou zejména přílohy, kde žadatel nalezne požadované doklady k žádosti, doklady požadované k vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace, náležitosti zadávacího řízení, požadované ekonomické doklady a limity podpor.

Dle Směrnice MŽP č. 5/2008 tak u všech projektů OP ŽP musí žadatel doložit následující doklady:

- doklad, ze kterého je patrná právní subjektivita žadatele
- doklad o stanovení statutárního zástupce žadatele, který potvrzuje podpisem žádost o poskytnutí podpory
- doklad, kterým určena osoba pověřená jednáním se SFŽP ČR
- prohlášení žadatele, zda je či není plátcem DPH
- projektová dokumentace pro územní rozhodnutí, případně vyšší stupeň projektové dokumentace včetně položkového rozpočtu
- stanovisko místně příslušného krajského úřadu z hlediska potřeb životního prostředí
- závěr zjišťovacího řízení EIA⁹⁵ či Stanovisko k posouzení vlivu provedení záměru na životní prostředí dle § 10 zákona č. 100/2001
- stanovisko orgánu ochrany přírody, zda projektový záměr může mít vliv na evropsky významné lokality či ptačí oblasti (Natura 2000), pokud není součástí stanoviska KÚ
- Územní rozhodnutí v souladu se zákonem č. 183/2006 Sb. nebo stavební povolení
- aktuální výpis z katastru nemovitostí

⁹⁴ Směrnice č. 5/2008 pro předkládání žádostí a o poskytování finančních prostředků pro projekty z Operačního programu Životní prostředí včetně spolufinancování ze Státního fondu životního prostředí ČR a ze Státního rozpočtu – kapitoly 315 (životní prostředí)

⁹⁵ EIA značí proces posuzování vlivu na životní prostředí, z anglického Environment Impact Assessment

- finanční analýzu
- podklady pro stanovení přípustné výše veřejné podpory
- smlouva o smlouvě budoucí či kupní smlouva v případě nákupu nemovitosti/pozemku
- ocenění pozemku či nemovitosti odborně způsobilou osobou dle zákona č. 151/1997
- provozní smlouva včetně dokladů k výběru provozovatele na provozování stávající infrastruktury, pokud provozovatelem není sám žadatel
- doklad způsobu zajištění investice
- ekonomické doklady (viz příloha č. 5 Směrnice MŽP č. 5/2008)

U projektů prioritní osy 4, oblasti podpory 4.1 musí žadatel dále doložit následující specifické doklady k žádosti:

- Stanovisko České inspekce životního prostředí
- darovací smlouva – v případě věcného příspěvku třetí osoby
- prohlášení příjemce, že současný či některý z předcházejících vlastníků stavby neobdržel v posledních 5 letech před registrací akce dotaci na nákup či rekonstrukci stavby
- analýza potenciálu tvorby odpadů v zájmové oblasti a materiálových toků (tj. analýzu potenciálu produkce odpadů ve spádovém území realizovaného opatření, rozvalu s uvedením zdrojů využívaných/odstraňovaných odpadů a potenciálních odběratelů produktu, uvedení procenta materiálového využití odpadů nebo úprava vsázky odpadu do zařízení).

Při přípravě projektových žádostí slouží žadatelům kromě Směrnice MŽP k předkládání žádostí ještě další dokumenty, které jsou k dispozici na internetových stránkách OP ŽP (www.opzp.cz), MŽP (www.mzp.cz). Jedná se zejména o Příručku pro žadatele, Implementační dokument OP ŽP nebo Závazné pokyny pro žadatele a příjemce podpory.

Všechny uvedené dokumenty definují základní podmínky poskytnutí podpory z OP ŽP, zejména informace o všech prioritních osách a oblastech podpory OP ŽP, ve kterých je možné předkládat projektové žádosti. Dále jsou zde uvedeny všechny možné typy příjemců podpory dle typů projektů, formy podpory a stanovení maximální výše podpory. Popsán je i postup při předkládání projektové žádosti a potřebné přílohy nutné k předložení projektové žádosti. Při přípravě projektové žádosti musí žadatel nejprve definovat svůj projektový záměr a poté zjistit, do které prioritní osy či oblasti podpory projekt tematicky patří, a zda je oprávněným příjemcem podpory v dané oblasti podpory. V neposlední řadě žadatel musí zjistit, jakou výši podpory může maximálně z OP ŽP na svůj projekt obdržet. Za účelem poskytnutí potřebných informací žadatelům vytvořil ŘO a ZS několik nástrojů publicity a propagace OP ŽP (viz bod 6.1.1).

5.2. Předkládání a příjem projektových žádostí

Žádosti o poskytnutí podpory v rámci oblasti podpory 4.1 OP ŽP jsou předkládány na místně příslušná krajská pracoviště SFŽP ČR dle místa realizace projektu. Předložená

žádost musí odpovídat termínu a podmínkám vyhlášené výzvy k předkládání žádostí. Žádost musí být předložena na předepsaném formuláři v elektronickém prostředí BENEFILL. Formulář žádosti včetně pokynů k jeho vyplnění a seznamu požadovaných příloh je k dispozici na internetových stránkách <http://zadosti.sfzp.cz>. Žadatel formulář žádosti nejprve vyplní v elektronické podobě a vytiskne. Poté kompletní a vytištěný formulář ve dvojím vyhotovení předloží na místně příslušné pracoviště SFŽP ČR.

Přijatá projektová žádost je na krajském pracovišti SFŽP ČR zaevidována. Elektronická žádost je automaticky přenesena ze systému BENEFILL do Informačního systému *SFŽP Central*. Žádosti, které byly na pracoviště SFŽP doručeny po termínu ukončení výzvy, jsou vráceny žadateli. Projektové žádosti jsou poté administrovány Úsekem řízení projektů SFŽP ČR, přičemž za prioritní osu 4 zodpovídá odbor ochrany přírody, odpadů a technologií a environmentálního vzdělávání.

5.3 Kontrola formálních náležitostí, přijatelnosti a hodnocení projektové žádosti

5.3.1 Kontrola formálních náležitostí (administrativní soulad)

⁹⁶Projektová žádost je následně zkontrolována z hlediska splnění podmínek formální náležitosti, tj. kontroluje se, zda byla žádost podána v předepsané formě, zda je tištěná žádost podepsaná žadatelem, resp. statutárním zástupcem, zda jsou v žádosti jsou vyplněny všechny předepsané a požadované údaje a zda jsou doloženy všechny povinné přílohy a jejich obsah je relevantní.

V této fázi se též kontroluje právní charakter žadatele z hlediska povahy jeho zdrojů, tj. zda se jedná o veřejnoprávní či soukromoprávní žadatele. Ke stanovení právního charakteru žadatele se vychází z metodického postupu SFŽP vyplývajícího převážně z charakteristik veřejnoprávních žadatelů stanovených v Metodice finančních toků a kontroly⁹⁷. Případné nedostatky může žadatel odstranit do 3 pracovních dnů od vyzvání k odstranění. Nesplňuje-li ani poté žádost formální náležitosti, je navržena na neakceptování.

5.3.2 Kontrola přijatelnosti žádosti

Kontrola přijatelnosti projektové žádosti představuje hodnocení projektu a žadatele z hlediska splnění základních podmínek programu, splnění finančních a legislativních předpokladů či základních principů strukturální a regionální politiky EU. Kontrola přijatelnosti se dělí na kontrolu obecné přijatelnosti a kontrolu specifické přijatelnosti. Toto posouzení představuje podmínku nutnou, přičemž nesplnění kritérií přijatelnosti znamená vyloučení projektu z dalšího hodnocení. U projektů se především posuzuje, zda:

⁹⁶ Implementační dokument, verze k 10. 11. 2008, str. 122

⁹⁷ Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na období 2007 – 2013 (MFT).

- projekt bude realizován na území České republiky, v případě projektů realizovaných v rámci prioritních os 5 – 7 pak s výjimkou území hl. m. Prahy,
- projekt je v souladu s příslušnou legislativou České republiky a Evropské unie,
- žadatel splňuje definici pro konečného příjemce podpory uvedenou u příslušné oblasti / podoblasti podpory,
- žadateli nebyl na daný projekt přidělen finanční příspěvek z ostatních operačních programů, Iniciativ Společenství a Programu rozvoje venkova Projekt může být spolufinancován ze státních fondů, ostatních národních veřejných zdrojů a ze zdrojů mezinárodních finančních institucí do výše schváleného spolufinancování,
- podpora na projekt bude přidělena v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“,
- žádost je v souladu s programem OPŽP a příslušnými oblastmi podpory

Předložená projektová žádost musí též naplnit specifická kritéria přijatelnosti. Jejich úplný seznam je uveden v Implementačním dokumentu, kapitola 6. Patří mezi ně například:

- Soulad žádosti s aktuální výzvou OPŽP
- Soulad údajů uvedených ve formuláři žádosti s relevantními doklady předkládanými jako přílohy k žádosti (zejména projektová dokumentace)
- Soulad s POH ČR a/nebo kraje. Splnění kritéria se dokládá vyjádřením příslušného krajského úřadu, odboru regionálního rozvoje/odboru životního prostředí.
- Vyhodnocení potenciálu produkce příslušných druhů odpadů, jimiž se bude nakládat, v oblasti územní působnosti opatření, dokládající, že v dané oblasti je dostatek odpadů pro naplnění plánované kapacity zařízení nebo integrovaného systému pro nakládání s odpady a že opatření je adekvátní z hlediska kapacity, tzn. že není předimenzované.
- U projektů typu sběrných dvorů: je zajištěno minimálně shromažďování papíru, skla, plastů, objemného odpadu, nebezpečných složek komunálních odpadů, prostor pro místo zpětného odběru elektrických a elektronických zařízení.
- U projektů typu zařízení na zpracování odpadů:
 - součástí projektu je vyhodnocení, z něhož plyne, že pro komunální odpady opatření zajišťuje materiálové využití (kódy R2 – R11) alespoň 50 % vsázky odpadu do zařízení, nebo úpravu (kód R12), jejímž výsledkem je další využití alespoň 55 % vsázky odpadu do zařízení,
 - součástí projektu je vyhodnocení, z něhož plyne, že pro jiné než komunální odpady, vyjma výrobků určených ke zpětnému odběru a obalových odpadů, opatření zajišťuje využití (kódy R1 – R11) alespoň 55 % vsázky odpadu do zařízení, vyjma stavebních odpadů, u nichž je požadováno využití alespoň 75 % vsázky odpadu do zařízení.
- U projektů zahrnujících výstavbu biofermentačních nebo bioplynových stanic: projekt slouží ke zpracování bioodpadů, které tvoří minimálně 20% vsázky do zařízení. Projekt zahrnuje další systémové prvky svozu a třídění KO, nebo svozu bioodpadů, nebo doplňuje již existující takový systém svozu a/nebo třídění.

Je-li žádost vyhodnocena jako nepřijatelná, žadatel je o neakceptaci žádosti informován. Pokud projektová žádost splňuje všechny náležitosti formální správnosti i všechna kritéria obecné i specifické přijatelnosti, je žádost akceptována a postupuje dále

k hodnocení technických, ekologických a ekonomických kritérií. Výběrová kritéria pro toho hodnocení schvaluje Monitorovací výbor OP ŽP. O akceptaci žádosti je žadatel písemně vyzooměn.

5.3.3. *Hodnocení a výběrová kritéria projektu*

⁹⁸V OP ŽP byly stanoveny následující typy výběrových (hodnotících) kritérií: technická s vahou 40 % na celkovém hodnocení, ekologická s vahou 40 % na celkovém hodnocení a ekonomická s vahou 20 % na celkovém hodnocení. Projekty realizované v rámci regionů strukturálně postižených nebo projekty realizované v rámci Integrovaných plánů rozvoje měst budou v souladu s výše uvedenými usneseními bonifikovány 10 % z celkových obdržených bodů.

Při kontrole hodnocení **technických kritérií** projektu se hodnotí celková efektivnost vynaložených prostředků na snížení negativního vlivu na životní prostředí, tj. finanční náročnost ve vztahu k předmětu podpory a technická úroveň navrhovaného opatření. U projektů výstavby sběrných dvorů se například hodnotí, jaká je technická úroveň projektu, jaké jsou měrné finanční náklady na výstavbu sběrného dvora, jaké jsou měrné finanční náklady na 1 obyvatele spádové oblasti.

V rámci hodnocení **ekologických kritérií** je u každého projektu hodnocena ekologická potřebnost projektu a naléhavost realizace projektu. Žádost musí prokázat, že předkládaný projekt se pohybuje v příslušném strategickém rámci, a že mezi projektem a příslušnými strategiemi existují vazby. Dále bude hodnoceno, nakolik je projekt v souladu s charakterem a cílem opatření relevantních prioritních os a se specifickými cíli těchto opatření. Hodnocení projektu bude odrážet celkový (hospodářský, sociální a environmentální) dopad projektu v kontextu celého OP ŽP. V rámci hodnocení se porovnává předpokládaná finanční náročnost k předpokládanému ekologickému efektu projektu i územní potřebnost realizace projektu. U projektů na výstavbu sběrných dvorů se například hodnotí, zda projekt naplňuje cíle POH ČR a kraje či jak je zajištěno následné nakládání s odpady jako výstupy ze sběrného dvora (předání k materiálovému či energetickému využití, odstranění ve spalovně či uložení na skládku).

Hodnocení žádosti z hlediska splnění **ekonomických kritérií** zahrnuje vyhodnocení ekonomické úvěrové způsobilosti žadatele, popř. spolufinancujících subjektů a posouzení dopadů realizace projektu do ekonomiky žadatele. Je zde hodnocena schopnost žadatele realizovat projekt (ekonomická a úvěrová způsobilost) a provozovat podle principu udržitelnosti (vliv ekonomiky projektu do ekonomiky subjektu, zajištění minimálně prosté reprodukce po dobu životnosti projektu). Součástí hodnocení je i určení finančního profilu žadatele (veřejné/soukromé zdroje, spolufinancování, struktura finančního plánu projektu).

Pokud projekt obdrží 0 bodů na jednom ze tří typů hodnotících kritérií, je vyřazen z hodnocení.

⁹⁸ Platná verze Implementačního dokumentu, str. 123

5.4. Spolupráce s Krajskou pracovní skupinou a tématická porada

Jak jsme uváděli v předchozí kapitole, zařazení Krajské pracovní skupiny (KPS) do administrace projektů představuje naplnění principu partnerství v OP ŽP. KPS jsou ustavovány na úrovni všech regionů úrovně NUTS III (kraje). Vyjadřují se k akceptovaným žádostem v daném regionu z hlediska souladu žádostí s prioritami a potřebami regionálního rozvoje v dané lokalitě. KPS buď formálně akceptované projekty doporučí ke schválení nebo k zamítnutí. Stanoviska hodnocení jednotlivých Krajských pracovních skupin jsou postoupeny na Úsek řízení projektů SFŽP ČR, kde jsou zapracovány do souhrnných podkladů pro jednání Řídícího výboru. Jednání KPS se svolává v návaznosti na akceptaci projektových žádostí v jednotlivé výzvě.

Účelem tematické porady je projednání jednotlivých projektových žádostí na úrovni odborných gestorů prioritních os, kterými jsou příslušné odbory MŽP. Jednání tematické porady se účastní zástupci MŽP i zástupci SFŽP ČR. Na tematické poradě jsou zpravidla projednávány důvody k nedoporučení některých projektových žádostí nebo se odehrává diskuse nad problematickými projekty. Výstupem z tematické porady jsou souhrnné tabulky projektů doporučených k dalšímu projednání Řídícím výborem.

5.5. Schvalování a výběr žádostí

Na základě bodového hodnocení technických, ekologických a ekonomických kritérií, hodnocení KPS a výstupu tematické porady jsou vytvořeny souhrnné hodnotící podklady k projektům dané výzvy/výzev, které jsou dále předloženy Řídícímu výboru k projednání. Ten konkrétní projekty po jejich projednání buď doporučí ŘO ke schválení, k zamítnutí či k zařazení do zásobníku projektů. Po jednání Řídícího výboru se vždy koná též jednání Rady Fondu, která projedná a doporučí ministrovi životního prostředí výši a formu finanční spoluúčasti SFŽP ČR u žádostí, které doporučil Řídící výbor ke schválení. Výstupem z jednání Řídícího výboru jsou souhrnné tabulky vyhodnocení žádostí dle prioritních os a oblastí podpory, které zahrnují doporučení ke schválení, zamítnutí nebo zařazení do zásobníku projektů. Ministr životního prostředí poté podpisem souhrnných tabulek projektů rozhodne o poskytnutí a výši podpory schváleným projektovým žádostem. SFŽP ČR poté informuje o schválení žadatele. Souhrnné tabulky jsou též po podpisu ministra vyvěšeny na internetových stránkách OP ŽP.

5.6. Vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace a registrace projektové žádosti

Na základě schválené žádosti zajistí SFŽP ČR u každého projektu export dat z databáze SFŽP Central do databáze ISPROFIN. Projektový manažer u svých schválených akcí

připraví podklady pro Řídicí orgán, kterými jsou výtisky návrhu Registračního listu akce včetně podmínek poskytnutí podpory a návrh Rozhodnutí o poskytnutí podpory prostředků ze SFŽP včetně podmínek poskytnutí podpory. U projektů nad 100 mil. Kč se též předkládá souhrnné stanovisko k žádosti. Registrační list akce je podepisován ředitelem odboru fondů EU, zatímco Rozhodnutí o poskytnutí podpory ze SFŽP podepisuje ministr životního prostředí. Celková poskytnutá dotace se skládá ze dvou částí. Dotace zahrnuje evropské prostředky, které jsou v prioritní ose 4 poskytovány vždy z FS⁹⁹ a část spolufinancování z národních zdrojů, které je v oblasti podpory 4.1 spolufinancováno z prostředků SFŽP ČR¹⁰⁰. Registrační list zahrnuje tu část dotace, která je poskytována z prostředků evropských fondů (FS) a Rozhodnutím o poskytnutí podpory ze SFŽP se přiznává udělení dotace v rámci spolufinancování z národních zdrojů. Jeden ze tří výtisků obou dokumentů se též zasílá žadateli k vyrozumění. Žadatelé, jejichž projekty byly zamítnuty, jsou vyrozuměni včetně zdůvodnění zamítnutí. Proti zamítnutí projektu se žadatel může odvolat.

Registrační list akce i Rozhodnutí o poskytnutí obsahují podmínky, které žadatel musí splnit, aby mohlo být vydáno závěrečné Rozhodnutí o poskytnutí dotace (pro evropské prostředky) a uzavřena Smlouva o spolufinancování SFŽP, kterou uzavírá SFŽP s příjemcem podpory (spolufinancování z národních zdrojů). Mezi základní podmínky stanovené Registračním listem patří realizace projektu v souladu s předloženou projektovou žádostí, zajištění stavebního dozoru v průběhu realizace akce, dodržení stanoveného rozsahu projektu a vedení účetnictví dle relevantních předpisů.¹⁰¹ Registrační list dále stanoví, že Rozhodnutí o poskytnutí dotace nebude vydáno, dokud žadatel nepředloží SFŽP ČR nejpozději do 12 měsíců nezbytné doklady dle Směrnice č. 5/2008 (viz příloha č.3).

Po registraci akce žadatel přistupuje k vyhlášení výběrového řízení na dodavatele. Vzhledem k tomu, že jednou z podmínek čerpání prostředků ze SF/FS je dodržování povinností vyplývajících z legislativní úpravy veřejných zakázek, dodržování povinností při zadávání veřejných zakázek příjemci podpory z OP ŽP je předmětem důkladné kontroly ze strany SFŽP ČR. Porušení podmínek stanovených národní i evropskou legislativou může mít za následek úplné či částečné vracení poskytnuté dotace. Proto se pracovníci ZS již před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace podílí na kontrole zadávacího řízení. Žadatel je povinen předložit projektovému manažerovi zadávací dokumentaci k posouzení a k následnému schválení. Projektový manažer se též účastní výběrového řízení na dodavatele a kontroluje, zda je průběh zadávání veřejné zakázky v souladu se zákonem o veřejných zakázkách¹⁰² Kontrola podléhá též uzavření Smlouvy o dílo.

Po úspěšném uzavření výběrového řízení musí žadatel dodat podklady pro vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace. Seznam dokladů, které musí doložit, aby mohlo být vydáno Rozhodnutí o poskytnutí dotace, je uveden v příloze č. 2 Směrnice MŽP

⁹⁹ V OP ŽP jsou prioritní osy 1 až 4 a 8 financovány z Fondu soudržnosti, zatímco prioritní osy 5,6 a 7 jsou financovány z ERDF.

¹⁰⁰ Viz příloha Implementačního dokumentu: Finanční tabulka OP ŽP

¹⁰¹ Viz Vzor Registračního listu, zdroj manuál pracovních postupů OP ŽP

¹⁰² Zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách

č.5/2008. Žadatel musí dodat například rozhodnutí orgánů státní správy, projektovou dokumentaci pro stavební povolení, stavební povolení s nabytím právní moci, smluvní doklady o odborném dohledu nad stavbou, smlouvy o dílo s vybraným uchazečem, doklady prokazující zajištění vlastních zdrojů, apod. Na základě těchto podkladů pak projektový manažer připraví v informačním systému podklady pro vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace a uzavření Smlouvy o spolufinancování SFŽP s příjemcem podpory, přičemž pozornost je věnována zejména projektové dokumentaci, stavebního povolení a smluv o dílo. Součástí kontroly smluv o dílo je též stanovení celkových způsobilých výdajů akce¹⁰³ dle položkového rozpočtu. Pokud jsou nově stanovené způsobilé výdaje nižší než výše způsobilých výdajů uvedená v registračním listu, stávají se platnými nově stanovené způsobilé výdaje. Proto se též odpovídajícím způsobem musí snížit výše podpory. Poté je vytvořen návrh Rozhodnutí včetně podmínek a technicko-finanční přílohy, který je zaslán ŘO ke kontrole a ke schválení. Zprostředkující subjekt musí též exportovat upravená data z informačního systému SFŽP Central do systému ISPROFIN. Schválením Rozhodnutí o poskytnutí dotace je jeho podpis ředitelem odboru fondů EU. Současně s vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace je též uzavření Smlouvy o poskytnutí podpory, kterou podepisuje žadatel a ředitel Zprostředkujícího subjektu, SFŽP ČR.

Dokumenty Rozhodnutí o poskytnutí dotace, Rozhodnutí ministra lze na žádost příjemce podpory v odůvodněných případech změnit. Ke Smlouvě o poskytnutí podpory lze vytvořit dodatek. Zprostředkující subjekt posoudí oprávněnost žádosti a postoupí žádost Řídicímu orgánu ke schválení. Žadatel též může odstoupit od Registrace akce i od Rozhodnutí o poskytnutí dotace, přičemž musí i v tomto případě podat písemnou žádost. Odstoupení od registrace akce či od Rozhodnutí o poskytnutí dotace je též možné, zejména v případech, kdy žadatel nesplní smluvně stanovené podmínky Rozhodnutí o poskytnutí podpory, Rozhodnutí ministra, Registračního listu či Smlouvy o poskytnutí podpory. Tento postup se zatím v OP ŽP¹⁰⁴ v uzavřených výzvách nevyužil. Řešení tzv. nesrovnalostí, tj. vracení části dotace při nesplnění podmínek zadávání veřejných zakázek je v současném programovém období naopak velmi častý. Vzhledem k tomu, že v současné době však teprve začíná financování projektů OP ŽP, zabývá se Řídicí orgán zatím pouze řešením nesrovnalostí v rámci OP Infrastruktura.

5.7. Realizace a monitorování projektů

Vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace a uzavřením Smlouvy o poskytnutí podpory může příjemce podpory začít realizaci a financování daného projektu. Zadávání veřejných zakázek může žadatel začít ještě před vydáním Rozhodnutí o poskytnutí dotace, tj. po akceptaci žádosti, ale jistotu, že mu bude poskytnuta dotace, má žadatel až po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace a podepsání Smlouvy se SFŽP ČR.

¹⁰³ Způsobilé neboli uznatelné výdaje projektu jsou výchozím údajem pro stanovení výše podpory. Některé položky, byť součástí projektu, nemohou být předmětem dotace, např. osobní náklady (mzdy, náklady na pojištění zaměstnanců) či nákup vozidel, apod. Výčet způsobilých a nezpůsobilých výdajů je uveden v Implementačním dokumentu OP ŽP.

¹⁰⁴ K datu zpracování této kapitoly, tj. březnu 2009.

V průběhu celého projektu projektový manažer akce provádí u konečného příjemce tzv. kontroly na místě, kde ověřuje, zda probíhá realizace projektu v souladu s podmínkami OP ŽP. Projektový manažer též ověřuje správnost vystavených faktur, na jejichž základě vyčíslí uznatelné náklady projektu, tj. náklady, které jsou v souladu s podmínkami OP a mohou být konečnému příjemci proplaceny.¹⁰⁵ Konečný příjemce zasílá na ZS Žádost o proplacení výdajů projektu (Žádost o platbu) ve lhůtách, které jsou stanoveny v Implementačním dokumentu. Finanční prostředky jsou nejprve předfinancovány ze státního rozpočtu. Poté požádá Platební a certifikační orgán o jejich přesun na svůj účet, odkud jsou přerozdělovány mezi jednotlivé kapitoly SR, u OP ŽP se jedná o kapitolu 315 – životní prostředí. Žádost o platbu musí příjemce podpory doložit požadovanými doklady, zejména fakturami. ZS pak ověří věcnou správnost faktur a oprávněnost fakturace. Žádost o platbu včetně schválení ZS je postoupena ŘO, který provede celkovou kontrolu žádosti o platbu. Po schválení předává ŘO žádost na PCO, který zajišťuje proplacení faktur na účet konečného příjemce.

Během realizace projektu je příjemce podpory povinen zajistit monitoring daného projektu. Monitoring se provádí na úrovni OP i jednotlivých projektů. Cílem monitorování je průběžné zjišťování pokroku v realizaci projektů a porovnávání získaných informací s výchozím předpokládaným plánem. Monitorování je soustavnou činností, která probíhá během celého trvání projektu/programu. Systém monitoringu je založen na principu stanovení měřitelných indikátorů, které umožňují ŘO a ZS sledovat realizaci projektu/programu a hodnotit jeho výkonnost vzhledem ke stanoveným cílům, které pro OP ŽP vyplývají ze strategických dokumentů NRP i NSRR.

V rámci OP ŽP jsou stanoveny indikátory¹⁰⁶ jak na úrovni jednotlivých projektů (indikátory výstupu) a na úrovni oblastí podpory (indikátory výstupu a výsledku), které navazují na indikátory stanovené na úrovni prioritních os OP ŽP. Indikátory na úrovni projektů jsou měřeny pomocí pravidelných monitorovacích zpráv, které zasílá příjemce podpory prostřednictvím aplikace BENEFILL projektovému manažerovi akce každé tři měsíce od vydání Registračního listu a prostřednictvím závěrečné monitorovací zprávy, kterou musí příjemce podpory zaslat ke konci ukončení realizace projektu. Závěrečnou monitorovací zprávu zasílá příjemce podpory do 1 měsíce od termínu dokončení akce uvedeného v Registračním listu. Závěrečná monitorovací zpráva je podkladem k vypracování závěrečného vyhodnocení akce (viz následující bod). Indikátory vyšších úrovní, tj. na úrovni oblastí podpory či celého OP se měří pomocí agregace indikátorů na projektové úrovni a na základě monitorovacích zpráv, které zasílá pravidelně ZS na ŘO.

¹⁰⁵ Zdroj Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze SF/CF/EFF na programové období 2007 - 2013

¹⁰⁶ V rámci OP ŽP jsou stanoveny následující typy indikátorů: finanční indikátory (pravidelné sledování vývoje finančních závazků a plateb), indikátory výstupu (informace o výstupech jednotlivých projektů OP ŽP), indikátory výsledku (okamžitý přínos na úrovni oblastí podpory) a indikátory dopadu (plnění cílů celého operačního programu). Zdroj: Platná verze Implementačního dokumentu OP ŽP, str. 85

Všechna data související s monitoringem na úrovni projektu, jsou zadávána do informačního systému SFŽP Central příjemcem podpory i projektovým manažerem akce. Za monitoring na úrovni OP ŽP pak zodpovídá Řídicí orgán, který zaznamenává a aktualizuje získaná data v monitorovacím systému MSC2007.

Mezi sledované hodnoty na úrovni projektu v oblasti podpory 4.1 patří například celková kapacita zařízení na využívání odpadů (v t/rok), množství materiálově využitých odpadů (t/rok), počet sběrných nádob (ks), počet vybudovaných sběrných dvorů (ks) či plocha rekultivovaných starých skládek (m²). Indikátory výsledku je pak objem celkové produkce KO (tis.tun/rok) a podíl využitého KO (% z celkové roční produkce). Indikátorem dopadu celého OP ŽP je podíl recyklovaných odpadů a podíl recyklovaných KO, kde cílovou hodnotou je dosažení 75 % podílu recyklovaných odpadů v roce 2013.

5.8. Závěrečné vyhodnocení akce

Jak jsme uvedli v předchozím bodu, závěrečné vyhodnocení akce (ZVA) začíná odesláním závěrečné monitorovací zprávy v prostředí BENEFILL příjemcem podpory projektovému manažerovi akce. Po schválení této zprávy musí příjemce podpory předložit podklady k ZVA. Seznam potřebných dokladů je uveden v příloze č. 3 Směrnice č. 5/2008. Je třeba doložit zejména seznam faktur, protokol o předání staveniště, protokol o předání a převzetí dokončené stavby, kolaudační rozhodnutí a vytištěný formulář závěrečné monitorovací zprávy. U projektů PO 4 se dále dokládá stanovisko odboru ekologických škod k dokončené akci, provozní smlouvu (pokud příjemce není provozovatelem)¹⁰⁷ či doklady prokazující dodržení zákona o zadávání veřejných zakázek pro zadávací řízení na provozovatele.

Projektový manažer na základě těchto podkladů prověří, zda byly splněny podmínky poskytnutí dotace na danou akci. Kontroluje se zejména, zda realizace odpovídá předmětu podpory. Kontrola faktur obnáší stanovení skutečných výši nákladů včetně stanovení výši způsobilých výdajů. Projektový manažer dále kontroluje míru splnění ekologických přínosů realizovaného projektu. Výstupem je protokol o definitivním přiznání podpory, který schvaluje ŘO.

Kapitola Analýza projektového cyklu nám umožnila seznámit se se všemi etapami projektového cyklu od přípravy projektové žádosti po ukončení a vyhodnocení akce. Celý tento projektový cyklus je velmi dlouhý a administrativně náročný proces. Již jen samotná schvalovací část projektového cyklu, tj. doba od podání projektové žádosti po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace může trvat několik měsíců. Je tedy zřejmé, že během procesu administrace projektové žádosti v OP ŽP se všechny zúčastněné subjekty musí potýkat s mnoha úskalími a řešit problematické momenty. Další problémy

¹⁰⁷ Tato situace nastává například u výstavby sběrných dvorů obcí, kdy sběrný dvůr je posléze provozován firmou nebo jinou pověřenou osobou.

při administraci projektů souvisí však též s nastavením implementační struktury. Výše uvedené problémy se pokusíme analyzovat v následující kapitole.

6. PROBLEMATICKÉ BODY ADMINISTRACE PROJEKTŮ OP ŽP A NAVRHOVANÉ ZMĚNY

6.1. Problematické body z hlediska projektového řízení

6.1.1. Nejčastější chyby žadatelů

Chyby při administraci projektových žádostí vznikají v průběhu celého projektového cyklu. Můžeme vyčlenit zejména následující etapy, kdy k problematikým bodům dochází. Jedná se o moment přípravy projektové žádosti, průběh výběrového řízení na dodavatele a etapu realizace samotného projektu.

Příprava a předkládání projektové žádosti je jednou z nejdůležitějších fází projektu a chyba vnesená do projektové žádosti v tomto momentě se velmi špatně odstraňuje, neboť samotná projektová žádost mnohdy neodráží skutečné potřeby projektu. Žadatelé též velmi často podceňují vlastní zodpovědnost při přípravě projektu a velmi často pověřují jiné fyzické osoby či firmy zpracováním projektové žádosti. Proto jim mnohdy unikají podstatné nedostatky, které žádost obsahuje. V současnosti již existuje velké množství poradenských firem, které se zabývají zpracováním projektových žádostí do operačních programů, a které mají bohaté zkušenosti s problematikou čerpání dotací ze SF/FS. Tyto firmy jsou většinou snáze dostupné pro veřejnoprávní a podnikatelské subjekty z větších měst a obcí. Problémy spojené s delegováním zodpovědnosti na jiný subjekt či osobu pak vznikají zejména u podnikatelů z řad fyzických osob z malých obcí.

V této fázi přípravy projektu se pak žadatelé dopouštějí následujících typů chyb. Velmi často dochází k podání projektové žádosti, která je obecně nepřijatelná. Tato chyba je zapříčiněna nedostatečným prostudováním všech dokumentů potřebných k řádnému zpracování projektové žádosti, jako je například Implementační dokument OP ŽP, text otevřené výzvy pro předkládání žádostí, Směrnice č. 5/2008 včetně všech jejích příloh, atd. Další chybou, se kterou se setkávají pracovníci příjmu žádostí SFŽP ČR, je nesoulad žádosti s krajskými koncepcemi v dané oblasti, kterou má daný projekt řešit. V prioritní ose 4 je třeba zejména zajistit soulad žádosti s POH ČR/kraje u projektů odpadového hospodářství, které se dokládá vyjádřením příslušného krajského úřadu. Dalším nedostatkem předkládaných projektových žádostí do OP ŽP je jejich formální neúplnost, tzn. že projektová žádost neobsahuje všechny povinné přílohy. Problémem z hlediska formální neúplnosti je i fakt, že nejsou vyřešeny majetkoprávní vztahy k pozemkům, které jsou předmětem žádosti. Problémem vyskytujícím se při podání projektové žádosti je i nepřiměřenost rozpočtu a nezpůsobilost výdajů, kdy předložený projektový záměr je příliš drahý, což vede k zamítnutí žádosti. Někdy nelze též přesně určit u projektu způsobilé výdaje, tj. celkové výdaje, které představují základ pro

výpočet podpory a které lze pokrýt poskytnutím dotace. Posledním typem chyby, která se často vyskytuje při podání projektové žádosti do OP ŽP, je nesoulad mezi dokumenty, které předložil žadatel v žádosti. Žadatel například v žádosti vyčíslí náklady projektu, které se však neshodují s údaji v projektové dokumentaci. Často se též oproti projektové žádosti liší finanční údaje ve finanční analýze či v dodaném rozpočtu.

Chyby vyskytující se ve fázi přípravy jsou jedny z nejzávažnějších chyb v rámci celé administrace, neboť mají většinou za následek zamítnutí celé projektové žádosti a snižují tak procento úspěšných projektů předložených v rámci dané PO i celého OP ŽP. Pokud nevedou k zamítnutí projektové žádosti, ovlivňují tyto chyby projekt během celého projektového cyklu. Proto se snaží ŘO i ZS těmto chybám předejít. Od otevření OP ŽP vydal ŘO i ZS celou řadu manuálů a pokynů pro žadatele, ve kterých jsou povinnosti žadatelů při předložení žádosti přesně popsány. Důležitou roli z hlediska pomoci a informovanosti žadatelů o náležitostech realizace projektu v OP ŽP hrají internetové stránky OP ŽP <http://www.opzp.cz>¹⁰⁸, kde mohou žadatelé v sekci *Dokumenty ke stažení/Pro žadatele a příjemce* nalézt všechny důležité příručky. Můžeme zde nalézt například Implementační dokument OP ŽP, Směrnici MŽP č. 5/2008 včetně všech příloh, Závazné pokyny pro žadatele, Příručku pro žadatele. Na výše uvedených stránkách funguje i služba *Nejčastější dotazy žadatelů*, kde jsou vyvěšeny časté dotazy žadatelů v každé PO i jiných oblastech souvisejících s administrací žádostí jako je například veřejná podpora či veřejné zakázky. Žadatelé zde nejčastěji kladou dotazy ohledně přijatelnosti jejich projektového záměru, přijatelných příjemců podpory. Dále se ptají na náležitosti projektové žádosti, tj. zda je daný dokument relevantní u jejich projektového záměru či zda jsou dané položky projektu uznatelnými náklady. Pro žadatele byla též zřízena zelená telefonní linka 800 260 500, kam se mohou obrátit se všemi svými dotazy. V neposlední řadě mohou žadatelé využít bezplatné konzultace na pracovištích SFŽP ČR, kde mohou zjistit, zda je jejich projektový záměr přijatelný v rámci OP ŽP.

Dalším významným nástrojem publicity operačního programu a informovanosti žadatelů je časopis *Priorita*, který vydává SFŽP ČR od poloviny minulého roku. K březnu 2009 vyšlo již 6 čísel, přičemž od počátku roku 2009 je časopis vydáván jako měsíčník. Časopis si může veřejnost objednat zdarma k zasílání do schránek. V neposlední řadě je v oblasti publicity OP ŽP třeba zmínit odborné semináře k problematice čerpání dotací z OP ŽP, které organizoval zejména z počátku otevření operačního programu SFŽP ČR i MŽP, aby byla zajištěna dostatečná informovanost potenciálních žadatelů o možnostech poskytování dotací z OP ŽP.

Díky všem výše uvedeným nástrojům informovanosti žadatelů se oproti minulému programovému období významně snížila míra chybovosti v předkládaných žádostech. K této situaci přispívá též fakt, že žadatelé OP ŽP mají větší míru zkušeností z předkládání žádostí do OP Infrastruktura v období 2004 – 2006. Je nutno podotknout, že nejen žadatelé, ale i poskytovatel dotace, tj. SFŽP ČR i Odbor fondů EU MŽP mají více zkušeností z administrace projektů ochrany životního prostředí, což odpovídá

¹⁰⁸ Ukázky internetových stránek jsou uvedeny v příloze č. 5 a 6

celkovému kontextu na úrovni ČR, kdy můžeme v období 2007 – 2013 zaznamenat u všech subjektů větší míru připravenosti na čerpání dotací z fondů EU.

Další fází, při které vzniká mnoho chyb ze strany žadatelů, je **zadávání výběrového řízení** na dodavatele. Výběrové řízení vyhlašuje žadatel po akceptaci žádosti, či po vydání Rozhodnutí o poskytnutí dotace dle časového harmonogramu projektu. Průběh výběrového řízení musí být v plném souladu se Zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách. Tento zákon upravuje oblast zadávání veřejných zakázek v ČR a navazuje též na evropskou legislativu v této oblasti (Směrnice 2004/17ES a 2004/18/ES), která stanoví povinnost dodržovat při výběrových řízeních principy transparentnosti, rovného zacházení, vzájemného uznávání a proporcionality a zákaz diskriminace. U výběrových řízeních, která nespádají do kompetence Zákonu o veřejných zakázkách, musí žadatel postupovat dle metodiky Náležitosti zadávacího řízení mimo režim zákona (příloha č. 4 Směrnice MŽP) a Závazných pokynů pro žadatele.

Při přípravě výběrových řízení žadatelé často chybují při přípravě zadávací dokumentace. Zadávací dokumentace není v souladu s projektovou žádostí či se Zákonem o veřejných zakázkách. Při oznamování výběrového řízení žadatelé často chybují tím, že nastavují kvalifikační kritéria diskriminačně, což popírá výše uvedený princip nediskriminace. Dále se při kontrole výběrových řízení často setkáváme se špatně nastavenými hodnotícími kritérii, kdy závažným nedostatkem je netransparentní nastavení a nepřiměřeně nastavená váha jednotlivých hodnotících kritérií (např. cena zakázky). Chyby dále vznikají při jednáních hodnotící komise, kdy není přizván zástupce SFŽP ČR, chybí záznamy o jednáních hodnotící komise včetně nutných podpisů členů komise a samotné nabídky pak nejsou hodnoceny v souladu s danými legislativními a metodickými předpisy. Při uzavírání Smlouvy o dílo nejsou dodrženy zákonné lhůty (např. při oznamování o výsledcích či při uzavření Smlouvy) a nejsou zachována kritéria z výběrového řízení, na základě kterých daná nabídka výběrové řízení vyhrála.

V již realizovaných projektech, ať už se jedná o projekty OP Infrastruktura či OP ŽP¹⁰⁹, se chyby ve výběrových řízeních vyskytovaly velmi často. Je též nutné podotknout, že veškeré audity, včetně auditu EK a Evropského účetního dvora, ověřují správnost výběrových řízení velmi podrobně. U několika projektů OP Infrastruktura byl ŘO nucen strhnout část dotace projektu, tj. vyměřit finanční korekce žadatelům. Na základě zjištěných nesrovnalostí¹¹⁰ též v současné době čeká ČR, kterou v otázkách finančních auditů zastupuje MF ČR, na vyjádření EK, které stanoví pro celou ČR finanční korekci za nedodržování dané legislativy v dané oblasti.

¹⁰⁹ V době psaní této kapitoly (březen 2009) probíhají na Řídicím orgánu OP ŽP teprve první výzvy (k tomuto datu vyhlášeno prvních devět výzev OP ŽP). V současné době se všechny kontroly a závěrečné audity týkají zejména OP Infrastruktura, zatímco v OP ŽP probíhají teprve průběžné kontroly.

¹¹⁰ Nesrovnalostmi se v rozumí porušení pravidel ES či národní legislativy, které upravují poskytování prostředků z fondů EU. Může se jednat o porušení úmyslné či z nedbalosti. Je to každé porušení podmínek, za kterých byly prostředky fondů EU poskytnuty ČR jako členskému státu i konečným příjemcům podpory. (Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>)

Aby ŘO i ZS jakožto poskytovatelé dotace z OP ŽP předešli problémům spojených se sankcemi za nedodržování legislativy v oblasti veřejných zakázek, byl v OP ŽP vytvořen kontrolní mechanismus, který má zajistit správnost výběrových řízení u projektů OP ŽP. Jak jsme uvedli výše, žadatel má povinnost zajistit účast zástupce ZS na jednáních hodnotící komise. Žadatel též musí předložit projektovému manažerovi akce zadávací dokumentaci ke kontrole a ke schválení. Povinnosti žadatelů ve vztahu k platné legislativě v oblasti výběrových řízení jsou podrobně popsány v dokumentech pro žadatele. Všechna tato opatření mají přispět ke snížení chybovosti při výběrových řízeních u projektů OP ŽP a zabránit tak vracení již poskytnutých dotací z OP ŽP kvůli nedodržení legislativy, přičemž i zde platí podobný závěr jako u předchozího bodu, tj. že žadatelé i poskytovatel dotace může v současném programovém období čerpat ze zkušeností nabytých při administraci projektů předchozích dotačních titulů.

Další typy pochybení nastávají ve fázi **realizace projektu**. Tyto chyby však již nejsou tolik závažné, neboť se většinou dají po upozornění žadatele napravit. K nejčastějším chybám patří nedodržování zásad publicity a propagace, stanovených EK při poskytování finančních prostředků z OP. Dle těchto zásad musí žadatel při realizaci projektu umístit informační desku, pamětní tabuli, billboard (v závislosti na objemu poskytnutých prostředků na daný projekt). Dále činí při realizaci projektů OP ŽP potíže celkové nepochopení nastaveného systému financování, kdy žadatel musí zajistit určité procento dofinancování akce. Žadatelé pak často chybí prostředky na dofinancování. V projektech se též často vyskytují tzv. vícepráce a vícenáklady. Jedná se o objem prací a s nimi spojených nákladů, které žadatel neuvedl v projektu a které mohl předvídat. Tyto náklady pak významně navyšují cenu projektu a dochází též k časovému skluzu při plnění časového harmonogramu. Žadatelé též chybují při předkládání žádostí o platbu, tj. špatně vyplňují formuláře, předložené faktury obsahují chyby v určení odběratele a dodavatele a celková dokumentace obsahuje chyby. Dále potom žadatelé chybují v tom, že nezasílají povinné průběžné monitorovací zprávy, neoznamují ZS změny v projektu, apod.

Závěrem lze konstatovat, že výše uvedené chyby v administraci projektů OP ŽP vyžadují další administrativní kroky v administraci celého procesu a znesnadňují tak čerpání prostředků v rámci stanoveného programového období. Proto se ŘO i ZS OP ŽP snaží vytvořit co největší množství nástrojů, které by žadatelům při přípravě projektové žádosti pomohly. Nutným předpokladem je však alespoň minimální míra přístupu k moderním technologiím komunikace jako je např. internet, neboť komunikace v rámci projektové přípravy nelze bez využívání internetu snad ani zamýšlet. Pokrytí obcí v ČR technologiemi ICT je však již předmětem jiných dotačních titulů spolufinancovaných z fondů EU.

Problémy související s veřejnou podporou

V následující kapitole si přiblížíme, jak se problematika veřejné podpory promítá konkrétně do administrace projektových žádostí OP ŽP. Přestože je problematika veřejné podpory často přehlížena a podceňována, jedná se o velmi důležitou oblast administrace projektových žádostí v OP, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost. Problematika veřejné podpory je také často neoblíbenou a obávanou oblastí, a to

zejména z důvodu složitosti svých pravidel a nejednoznačnosti svého výkladu. Proto se orgány EK i národní orgány členských států snaží o větší publicitu otázek spojených s veřejnou podporou na jedné straně a o zjednodušení procesních pravidel poskytování veřejné podpory na straně druhé. Orgány EK se též snaží flexibilně se přizpůsobovat aktuální situaci v evropském hospodářství. Proto například na konci roku 2008 vydala EK nařízení, která ještě více zjednodušují a zmírňují podmínky poskytování veřejné podpory a zmírňují tak dopady současné hospodářské krize.

6.1.2.1. Legislativní rámec veřejné podpory

V čem vlastně spočívá pojem veřejná podpora? Nutnost zabývat se problematikou veřejné podpory vyvstala v České republice po vstupu ČR do EU dne 1. 5. 2004. Tato problematika vyplývá z vytvoření volného trhu mezi členskými státy EU a existence volné hospodářské soutěže mezi subjekty vstupující na tento trh vyplývající ze zakládajících smluv ES. Smlouva o založení EU totiž zakazuje jakékoliv zvýhodňování subjektů prostřednictvím poskytování finančních prostředků či úlev, které by narušilo či ovlivnilo hospodářskou soutěž v rámci jednotného trhu EU. Pravidla veřejné podpory jsou stanovena přímo v článku 87 až 89 Smlouvy o založení ES, ve znění Lisabonské smlouvy (viz citace):

„1. Podpory poskytované v jakékoliv formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.

2. Se společným trhem jsou slučitelné:

- a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace na základě původu výrobků;*
- b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi;*
- c) podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením.*

3. Za slučitelné se společným trhem mohou být považovány:

- a) podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností;*
- b) podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu;*
- c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem;*
- d) podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže ve Společenství v míře odporující společnému zájmu;*
- e) jiné kategorie podpor, které určí Rada na návrh Komise rozhodnutím přijatým kvalifikovanou většinou.“*

Zdroj: Článek 87 Smlouvy o ES (oddíl 2, Státní podpory)

6.1.2.2 Definiční znaky veřejné podpory

Smlouva o ES ustavuje obecný zákaz poskytování veřejných podpor, jakožto i podmínky, které musí být naplněny, aby byla daná poskytnutá podpora považována za veřejnou podporu, a tedy za zakázanou.¹¹¹ Těmito podmínkami jsou následující čtyři definiční znaky. Jedná se o:

- **podporu** (dotace, zvýhodněná půjčka, daňová úleva). V podmínkách OP ŽP vždy splněna neboť se jedná o poskytování nevratných dotací.
- **poskytnutou členským státem nebo z veřejných zdrojů**. Za veřejné prostředky se považují veškeré zdroje, které jsou administrovány členským státem prostřednictvím národních, regionálních nebo místních institucí, případně i jinými subjekty zřízené nebo kontrolované státem. Jedná se o veškeré zdroje, které mají vliv na veřejné rozpočty. V podmínkách operačních programů, tedy i OP ŽP je tento definiční znak vždy splněn, neboť finanční prostředky ze SF/FS jsou též považovány za veřejné zdroje.
- **narušující nebo hrozící narušením hospodářské soutěže tím, že zvýhodňuje určité podnikání**. Dle výkladu EK k naplnění tohoto kritéria již stačí potencionální hrozba, kterou může být i podpora ekonomické aktivity, která není sice v daném případě vykonávána za účelem zisku, ale teoreticky ji tržně vykonávat lze. Naplnění tohoto definičního znaku pro projekty OP ŽP se liší v závislosti na typu projektu, prioritní osy či oblasti podpory.
- **v míře, jíž může být dotčen obchod mezi členskými státy**. Naplnění tohoto definičního znaku se většinou u projektů OP ŽP určuje dle velikosti a charakteru projektu. Dle výkladu ÚOHS však naplnění tohoto kritéria EK většinou presumuje, neboť provázanost subjektů vstupujících do tržního prostředí EU je taková, že snadno dochází k ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

Pokud daný projekt splňuje všechna tato výše uvedená kritéria, jedná se o projekt podléhající podmínkám veřejné podpory. V těchto případech je pak poskytnutá podpora slučitelná s právem EU pouze tehdy, je-li poskytnuta v souladu s relevantním právním předpisem¹¹². Legislativa vztahující se k problematice veřejné podpory totiž připouští výjimky z obecného zákazu poskytování veřejné podpory (viz. čl. 87 Smlouvy o ES). Pokud však projekt kritéria veřejné podpory nesplňuje, nepodléhá pravidlům veřejné podpory a ŘO může podporu poskytnout. Veřejná podpora může být poskytnuta pouze podnikatelským subjektům, nikoliv jednotlivcům (fyzickým osobám). Za účelem posouzení, zda se jedná v daném případě o podnikatelský subjekt, se v této problematice používá širší definice podnikatelského subjektu.

U každé projektové žádosti, která v OP ŽP vyústí v poskytnutí finanční podpory z ERDF či FS, je třeba posoudit, zda se jedná o veřejnou podporu či ne. Pokud projekt

¹¹¹ Implementační dokument OP ŽP, kapitola 8 Veřejná podpora a finanční a ekonomická analýza a Studie veřejná podpora v oblasti strukturálních fondů v letech 2007-2013, MMR, odbor evropských fondů, březen 2007, str. 11

¹¹² Implementační dokument OP ŽP, kapitola 8 Veřejná podpora a finanční a ekonomická analýza

podléhá pravidlům veřejné podpory, nedokládá se již k projektové žádosti, zda projekt generuje příjmy a nevypracovává se tedy finanční analýza. U projektů se nejdříve posuzuje, zda projekt podléhá podmínkám veřejné podpory, tj. zda hrozí narušení hospodářské soutěže, a teprve poté se ověřuje, zda bude poskytnutí veřejné podpory slučitelné s právem EU, tj. zda je ospravedlnitelné podle některého z právních předpisů pro veřejnou podporu. S tím také souvisí formy veřejné podpory.

6.1.2.3. Formy veřejné podpory

Poskytování veřejné podpory dle pravidla „*de minimis*“ se řídí *Narízením Komise (ES) č. 1998/2006 z 15. 12. 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis*. Pokud lze podporu poskytnout dle pravidla *de minimis*, znamená to, že poskytnutí podpory minimálně ovlivňuje přeshraniční obchod mezi členskými státy EU, a je tedy legislativně vyňato mimo rámec veřejné podpory. Účelem tohoto nařízení je zejména administrativní zjednodušení kontrol v poskytování veřejné podpory. Pravidlo *de minimis* stanoví maximální výši podpory, kterou lze udělit jednomu podniku během období 3 po sobě jdoucích let, aniž by se jednalo o veřejnou podporu. Od 1.1. 2007 je tato hranice stanovena na maximálně 200 000 EUR po dobu 3 po sobě následujících let od data prvního poskytnutí podpory. Dle pravidla *de minimis* lze poskytnout dotaci až do výše 90 % celkových způsobilých výdajů projektu, za předpokladu, že budou splněny výše uvedené podmínky. V prosinci 2008 vydala EK v návaznosti na současnou hospodářskou krizi Sdělení Komise, dle kterého se horní hranice čerpání zvyšuje na 500 000 EUR za tři po sobě jdoucí roky. Cílem tohoto opatření je podpora podnikání a zpřístupnění finančních prostředků podnikům v období hospodářské krize.

Další formou veřejné podpory je **Obecné nařízení o blokových výjimkách**. Nařízení Evropské komise stanovující podmínky pro poskytování veřejných podpor v režimu blokových výjimek bylo v srpnu 2008 upraveno. Výsledným platným právním předpisem pro tuto oblast je *Narízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory slučitelné se společným trhem* (tzv. Obecné nařízení o blokových výjimkách, neboli tzv. „superblokovaná výjimka“ GBER (z anglického The General Block Exemption Regulation)). Toto nařízení stanovuje podmínky poskytnutí veřejné podpory u následujících kategorií podpor: regionální podpora, investiční podpora a podpora zaměstnanosti určená malým a středním podnikům, podpora pro podniky nově založené ženami-podnikatelkami, podpora na ochranu životního prostředí, podpora na poradenské služby ve prospěch malých a středních podniků a jejich účast na veletrzích, podpora v podobě rizikového kapitálu, podpora na výzkum, vývoj a inovaci, podpora na vzdělávání a podpora pro znevýhodněné nebo zdravotně postižené pracovníky.

V rámci OP ŽP využívá MŽP a SFŽP ČR zejména kategorie regionální podpora, podpora na ochranu životního prostředí a eventuelně podpora na výzkum, vývoj a inovaci.

Třetí formou veřejné podpory jsou **Pokyny pro životní prostředí**. Právním předpisem upravujícím poskytování veřejné podpory za účelem nápravy a prevence poškozování životního prostředí, jsou *Pokyny Společenství ke státní podpoře na ochranu životního*

prostředí (2008/C 82/01). Tento předpis stanoví podmínky, za kterých lze veřejnou podporu považovat za nutnou k zajištění ochrany životního prostředí, aniž by měla vliv na hospodářskou soutěž. Podobně jako u Regionální investiční podpory stanoví Pokyny pro životní prostředí následující kategorie slučitelné veřejné podpory: podpora pro podniky, které se řídí přísnějšími normami, než jsou normy Společenství, nebo které zvyšují úroveň ochrany životního prostředí v případě, že norma Společenství neexistuje, podpora na včasné přizpůsobení se budoucím normám Společenství, podpora na úsporu energie, podpora na obnovitelné zdroje energie, podpora na kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie, podpora na energeticky účinné dálkové vytápění, podpora na projekty nakládání s odpadem jiných podniků, včetně opětovného využití, recyklace a využití při splnění stanovených podmínek a podpora na sanaci kontaminovaných lokalit podnikům odstraňujícím škody na životním prostředí při dodržení principu znečišťovatel platí.

Pro Pokyny pro životní prostředí platí, že poskytované oblasti podpory musí být nejprve notifikovány. Jinými slovy, EK musí nejprve poskytovateli podpory schválit daná schémata podpory v uvedených oblastech. Proces notifikace ovlivňuje významně administraci projektových žádostí v dané oblasti podpory, neboť podporu nelze poskytnout, aniž by byl proces notifikace ukončen a notifikace může trvat několik měsíců, až celý rok. V OP ŽP takto například probíhá proces notifikace pro oblast podpory 4.2. Odstraňování starých ekologických zátěží.

K institucionálnímu zabezpečení problematiky veřejné podpory lze říci, že do data vstupu ČR do EU měl nejdůležitější rozhodovací pravomoc v otázkách veřejné podpory Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS). Poté rozhodovací pravomoc přebírá EK, resp. Generální ředitelství pro ochranu hospodářské soutěže (DG Competition).

Od počátku programového období 2007 - 2013 zaznamenává Řídící orgán OP ŽP zvýšenou pozornost EK v oblasti kontroly poskytování veřejné podpory. Proto se také jejímu správnému poskytování Řídící orgán OP ŽP dostatečně věnuje. Řídící orgán plní v administraci projektů OP ŽP ve vztahu k veřejné podpoře funkci poskytovatele podpory a jako takový musí zajistit co nejnižší administrativní náročnost celého procesu. Nejvhodnější situací z hlediska administrace projektů by bylo nastavení prioritních os a oblastí podpory v rámci OP tak, aby poskytnutá oblast nepodléhala pravidlům veřejné podpory. Takové situace lze však jen stěží dosáhnout. Proto by poskytovatel podpory měl při administraci projektů aplikovat co nejvíce tzv. výjimky ze zákazu veřejné podpory a snížit tak administrativní náročnost administrace žádostí, například prostřednictvím využití pravidla *de minimis* a *blokových výjimek*. V této souvislosti je třeba podotknout, že Řídící orgán OP ŽP uvítal schválení tzv. *superblokové výjimky* v srpnu minulého roku, neboť tento legislativní předpis značně zjednodušil administraci žádostí podléhajících tomuto nařízení.

6.1.2.4 Veřejná podpora v projektech OP ŽP

Je třeba podotknout, že problematika veřejné podpory často ovlivňuje administraci projektových žádostí též v negativním smyslu. Jakým potížím musí Řídící orgán čelit především?

Jedním z nejvýznamnějších důsledků stanovení projektu jako podléhajícího pravidlům veřejné podpory, je bezpochyby snížení míry dotace, kterou konečný příjemce obdrží. U projektů OP ŽP, které nepodléhají pravidlům veřejné podpory, může konečná výše finančního příspěvku na projekt dosáhnout až 90 % z celkových způsobilých výdajů projektu. Pokud je však projektová žádost určena jako podléhající pravidlům veřejné podpory, výše dotace se významně snižuje¹¹³. Maximální míra dotace se zde pohybuje kolem 40 až 60 % z celkových způsobilých výdajů projektu. Tento fakt má často za důsledek nespokojenost žadatelů, někdy až nesouhlas se stanoviskem ŘO. Žadatelé si často dokonce nechávají zpracovat vlastní právní posudky, dle nichž jejich projekt pravidlům veřejné podpory nepodléhá. V nejsložitějších případech pak rozeznání veřejné podpory u projektu a s ním spojené snížení míry dotace vede k odstoupení žadatele či k nepodání připravené projektové žádosti. V těchto případech se žadatelé obávají, že nejsou schopni zajistit dostatek vlastních zdrojů k dofinancování akce.

S tímto problémem nepřímo souvisí druhý aspekt, který bychom rádi uvedli. Vzhledem k tomu, že problematika veřejné podpory v sobě obsahuje jak právní, tak ekonomické aspekty, stane se často při posuzování projektu z hlediska veřejné podpory, že v konkrétním případě daného projektu neexistuje jednotný výklad. Vzhledem k tomu, že od května 2004 již nemá ÚOHS nejvyšší rozhodovací pravomoc v otázkách veřejné podpory, ale je jen poradním, konzultačním a monitorovacím orgánem, jediným subjektem, který je s plnou platností kompetentní rozhodnout o daném případě, je EK. Na úrovni administrace projektů však není administrativně ani časově možné konzultovat každý nejednoznačný projekt s odborníky EK. Z výše uvedených důvodů se často stává, že kvůli nevyjasnění pravidel veřejné podpory u daných projektů jsou projektové žádosti ukládány do zásobníku projektů či jinak pozastavovány v rámci projektového cyklu, což významně prodlužuje jejich procesování.

Třetím problémem, který bychom rádi zdůraznili, je administrativní náročnost administrace žádostí podléhajících veřejné podpoře, u kterých však nelze aplikovat některá z blokových výjimek či pravidlo *de minimis* a musí se zasílat EK k notifikaci. Doba trvání notifikačního procesu se pohybuje od několika měsíců až po jeden rok, což významně komplikuje čerpání prostředků alokovaných v rámci dané prioritní osy či oblasti, nehledě na to, že ŘO nemůže vyhlásit výzvu, aniž by byla ukončena notifikace dané oblasti podpory. Samotný proces notifikace je pak administrativně velmi náročný a obnáší většinou několik „kol“ dotazů ze strany EK, které musí ZS a ŘO vypořádat, než EK dané schéma podpory schválí.

Cílem této podkapitoly bylo identifikovat různá úskalí, kde žadatelé o podporu nejvíce chybují, či která komplikují administraci žádostí, a to ve všech fázích projektového cyklu. Problematické momenty v administraci projektů OP ŽP nejsou však vždy zapříčiněny žadatelem, ale vznikají i na straně poskytovatele podpory, tj. MŽP i SFŽP. Cílem následující podkapitoly bude tedy určit, o jaké konkrétní problémy se jedná, a jakým způsobem se jim lze vyhnout a zefektivnit tak celkově celý proces.

¹¹³ Toto neplatí u podpory v režimu „de minimis“. Zde je však omezení 200 000 EUR po dobu tří let, což se na určité typy projektů jeví jako nedostačující.

6.2. Problematické body související s nastavením implementační struktury

V souvislosti s nastavením implementační struktury OP ŽP jsme identifikovali jako nedostatky následující oblasti. Nejvýznamnějším nedostatkem je nedostatečné zajištění administrativní kapacity OP ŽP, které navazuje na personální politiku uplatňovanou v rámci orgánů státní správy v ČR. Druhým nedostatkem sledujeme dílčí chyby v nastavení implementační struktury OP ŽP, tj. rozdělení kompetencí a návaznost mezi jednotlivými subjekty implementační struktury OP, kterými jsou zejména Řídicí orgán – Odbor fondů EU MŽP a Zprostředkující subjekt – SFŽP ČR. Třetím kritickým bodem sledujeme vliv politických procesů na administraci projektových žádostí OP ŽP.

6.2.1. Nedostatečné zajištění administrativní kapacity v rámci OP ŽP

Jedním z hlavních problémů, které negativně ovlivňují administraci projektů OP ŽP, je nedostatečné zajištění administrativní kapacity pro implementaci OP, neboť efektivní využívání finančních prostředků fondů EU úzce souvisí s personálním profilem a stabilitou zaměstnanců, kteří se na něm podílí. Na tento problém je poukazováno již od příprav na programové období 2004 – 2006.

V roce 2007 vydala Vláda ČR *usnesení č. 818 ze dne 18. července 2007 k postupu při řešení administrativní kapacity čerpání zdrojů SF/FS na období 2007 – 2013*, které obsahuje materiál *Systém stabilizace a motivace zaměstnanců veřejné správy zapojených do systému využívání prostředků z rozpočtu EU a posílení administrativních kapacit*. Tento materiál definuje následující rizikové faktory, které ohrožují zajištění absorpční kapacity a efektivní implementaci NSRR, kterými jsou zejména:

- nedostatečné počty zaměstnanců,
- častá fluktuace zaměstnanců,
- významný podíl pracovních poměrů na dobu určitou,
- nedostatečná motivace,
- náročnost prací na úrovni nadnárodních finančních a poradenských korporací,
- nedostatečná profesionalizace zaměstnanců.
- nedostatečný kvalifikační profil zaměstnanců.

Lze konstatovat, že tyto rizikové faktory ohrožují též čerpání z OP ŽP? V úvodu této kapitoly bych ráda podotkla, že níže popsaná analýza rizikových bodů se týká zejména zaměstnanců podílejících se na implementaci OP ŽP při výkonu státní správy na OFEU MŽP, se kterou jsem měla příležitost se seznámit. Administrace projektů OP ŽP je též vykonávána činností zaměstnanců SFŽP ČR, která není předmětem hodnocení v této kapitole.

Nedostatečné počty zaměstnanců

Co se týče faktoru nedostatečných počtů zaměstnanců podílejících se na implementaci OP ŽP v období 2007 – 2013, můžeme konstatovat, že tento problém byl již řešen, neboť počty pracovníků v odboru fondů EU MŽP byly v současném programovém období navýšeny. Odbor fondů EU je rozdělen na šest oddělení, která vykonávají samostatnou agendu související s OP ŽP, OPI, s projekty financovanými z FS a finanční mechanismy EHP a Norska. Je to oddělení projektů I, které je zaměřeno na administraci individuálních projektů OP ŽP a oddělení projektů II, které vykonává činnosti související s tzv. velkými projekty OP ŽP, přičemž pracovníci oddělení projektů II se též podílí na realizaci projektů spolufinancovaných z FS. Oddělení programů EU se zabývá projekty spolufinancovanými ze Švýcarských fondů a mechanismů EHP. Oddělení financování vykonává agendu spojenou s finančním řízením těchto OP, oddělení monitoringu zabezpečuje monitoring a publicitu OP ŽP a OP Infrastruktura. Oddělení Technické asistence se zabývá projekty administrativní, technické podpory OP ŽP a OPI. Celkem pracuje v odboru 35 zaměstnanců. S výjimkou oddělení programů EU se implementací OP ŽP zabývají všechna ostatní oddělení odboru, přičemž všechna oddělení navíc vykonávají agendu spojenou s ukončováním OP Infrastruktura z programového období 2004 – 2006. Oddělení projektů I má 6 zaměstnanců, oddělení projektů II 7 zaměstnanců, oddělení financování 5 zaměstnanců, oddělení programů EU 5 zaměstnanců, oddělení monitoringu 6 zaměstnanců a v oddělení technické asistence pracuje 6 zaměstnanců. Takto nastavené počty pracovních pozic odpovídají požadavkům na výkon svěřených pracovních úkolů. Kromě zaměstnanců Odboru fondů EU se na implementaci OP ŽP v rámci MŽP podílí též někteří pracovníci věcně příslušných odborů, které vykonávají roli tzv. garantů prioritních os. Garantem oblasti podpory 4.1 PO 4 je Odbor odpadů MŽP.

Častá fluktuace zaměstnanců

Vysoká fluktuace zaměstnanců je u administrace projektů OP ŽP naopak skutečným problémem. Od ledna loňského roku, tj. přibližně za posledních 15 měsíců odešlo z Odboru fondů EU 12 zaměstnanců. 3 zaměstnanci odešli na rodičovskou dovolenou, 2 zaměstnanci do soukromého sektoru a 7 změnilo zaměstnání v rámci státní správy, přičemž největší počet zaměstnanců odešel na Zprostředkující subjekt. Z celkového počtu 35 pracovních pozic tento přesun odpovídá fluktuaci 34 % zaměstnanců.

Vysoká fluktuace zaměstnanců velmi negativně ovlivňuje efektivní projektové řízení projektů OP ŽP. Jako u každého pracovního týmu, kde chceme zaručit kvalitní a stále výsledky, je třeba, aby byl tým pracovníků stabilní a zaměstnanci se příliš na svých pozicích neměnili. Jen tak mohou ve své činnosti nabýt cenných zkušeností a dále je předávat kolegům. Pokud je však v pracovním kolektivu vysoká fluktuace, ztrácejí se nabyté zkušenosti i kontinuita celého procesu, která je v projektovém řízení obzvláště důležitá. Administrace jedné projektové žádosti může totiž trvat i několik let. Administrace oblasti podpory, prioritní osy či celého programu se v případě OP ŽP vztahuje s přihlédnutím k pravidlu N + 2 k devítiletému období. Uchování informací v rámci pracovního týmu je o to víc důležité, že projektové řízení je činnost, která vyžaduje znalosti z několika oborů. Snížení efektivity vykonávané činnosti má v tomto

případě za následek špatné využívání finančních prostředků z fondů EU v rámci daného OP a potažmo i snížení absorpční kapacity v rámci celého NSRR ČR.

Mezi příčiny vysoké fluktuace zaměstnanců podílejících se na implementaci OP ŽP patří již výše uvedené rizikové faktory. Jsou jimi nedostatečné platové ohodnocení, pomalý platový postup, neflexibilní systém kariérního růstu, obtížné zvyšování odbornosti či nespokojenost s organizací práce ve státní správě týkající se například vysoké administrativní zátěže, atd. Tyto faktory pak vedou zaměstnance MŽP podílejících se na implementaci OP ŽP k odchodu do soukromého sektoru, do jiných resortních organizací či do orgánů EU. Velký podíl zaměstnanců Řídicího orgánu OP ŽP též odchází na Zprostředkující subjekt, a to zejména kvůli nerovnoměrnému rozdělení kompetencí mezi ŘO a ZS OP ŽP (viz následující bod).

Významný podíl pracovních poměrů na dobu určitou

Převážná část zaměstnanců podílejících se na implementaci OP ŽP vykonávají pracovní poměr na dobu určitou. Je to zejména proto, že platy těchto zaměstnanců jsou hrazeny z technické asistence daných OP a musí být vykazovány jako způsobilé výdaje OP ŽP. Vzhledem k tomu, že realizace projektů OP ŽP bude probíhat v období 2007 – 2013, má většina zaměstnanců pracovní smlouvu do konce roku 2013, s možností prodloužení do roku 2015. Pracovní pozice zaměstnanců, kteří pracují vedle OP ŽP též na ukončování OP Infrastruktura, jsou poměrově financované, tzn. že např. 80 % platu je financováno z technické asistence OP ŽP a 20 % z technické asistence OPI.

Pracovní poměr na dobu určitou jistě představuje rizikový faktor z hlediska zajištění stabilizace zaměstnanců, obzvláště v situaci, kdy naprostá většina zaměstnanců se nachází ve věkovém rozmezí 25 – 35 let. S tímto životním obdobím je spojeno například zajištění úvěru na pořízení vlastního bydlení či odchod na mateřskou dovolenou u žen. Pracovní poměr na dobu určitou se pak zaměstnancům v takové situaci může jevit jako nevyhovující.

Nedostatečná motivace zaměstnanců

Druhým významným faktorem přispívajícím k fluktuaci zaměstnanců ŘO OP ŽP je nedostatečná motivace zaměstnanců, přičemž motivací zaměstnanců může být jak finanční ohodnocení, ale i perspektiva kariérního růstu či zajištění zvyšování odbornosti zaměstnanců. Platy zaměstnanců ŘO OP ŽP jsou stanoveny stejně jako platy ostatních zaměstnanců ministerstev, tj. na základě platových tabulek. Pracovní činnost spojená s administrací projektů OP ŽP je velmi náročná a vyžaduje znalost nejen cizích jazyků, ale i pluridisciplinaritu, tj. znalost několika vědních oborů, zejména ochrana životního prostředí, ekonomie, politologie a práva. Je tedy zřejmé, že mnoho zaměstnanců po zapracování odchází do soukromého sektoru či dokonce do orgánů EU, kde je pracovní činnost lépe ohodnocená.

Další součástí motivace zaměstnanců je možnost kariérního růstu. V rámci ŘO, který je též ústředním orgánem státní správy, je kariérní růst přesně definován. Plat zaměstnance je v pravidelných obdobích stanovených zákonem navyšován o tzv. platové stupně. Za

několik let se tak plat zvyšuje většinou pouze o několik set korun. Kariérní růst pak lze zamýšlet pouze na změně pozice na hierarchické linii referent – vedoucí oddělení – ředitel – náměstek, přičemž je třeba podotknout že „horní“ organizační vrstvy ministerstva, tj. pozice náměstků a ministra jsou obsazovány na základě politické příslušnosti. Tato struktura je víceméně neměnná a zaměstnanci se jí musí přizpůsobit.

Do motivace zaměstnanců patří v neposlední řadě též zvyšování odbornosti. V rámci MŽP je všem zaměstnancům zajišťováno vstupní školení, kde jsou seznámeni s organizační strukturou, legislativními úpravami, prací s legislativou, bezpečností práce, apod. Toto školení je povinné pro všechny zaměstnance. Dále absolvují povinně všichni zaměstnanci tzv. následné školení, které rozvíjí problematiku EU, veřejných financí, práva a komunikace. Toto školení však není dostačující k výkonu některých činností zaměstnanců, kteří musí často řešit otázky z právních věd či ekonomie. Profesní rozvoj tak leží převážně na iniciativě každého zaměstnance, který si může dobrovolně vyhledávat a hlásit se na školení a vzdělávací kurzy dle své požadavků na jeho pracovní činnost. Zvyšování odbornosti se však netýká jen teoretických, ale zejména praktických zkušeností zaměstnanců. Jak jsme již uvedli výše, vysoká fluktuace ohrožuje zachování důležitých znalostí a zkušeností. Při odchodu zaměstnanců též nejsou jejich nástupci dostatečně zaškolení a zkušenosti tak nejsou předávány. Z těchto důvodů můžeme konstatovat, že nedostatečná odbornost zůstává rizikovým faktorem administrace projektů OP ŽP v rámci výkonu státní správy na OFEU MŽP.

Vzhledem k tomu, že rizikové faktory uvedené na začátku kapitoly na sebe velmi úzce navazují a prolínají se, nebudeme dále rozvíjet zbývající faktory (náročnost prací na úrovni nadnárodních finančních a poradenských korporací, nedostatečná profesionalizace zaměstnanců a nedostatečný kvalifikační profil zaměstnanců) neboť jsme se jim již věnovali.

Jak jsme již viděli výše, uvedené rizikové body implementace OP NSRR 2007 – 2013 již byly předmětem analýzy ze strany orgánů státní správy v ČR i ze strany EU. Opatřeními na zlepšení těchto rizikových bodů se zabývá usnesení vlády č. 818/2007, resp. materiál *Systém stabilizace a motivace zaměstnanců veřejné správy zapojených do systémů využívání prostředků z rozpočtu EU a posílení administrativních kapacit*. Tvůrce materiálu k této situaci podotýká: „Zaměstnanci veřejné správy se musí na řádný a kvalitní výkon těchto činností soustavně připravovat až několik let, včetně jazykového vzdělávání. V této souvislosti je třeba omezit na minimum nežádoucí odliv těchto vzdělaných a zkušených zaměstnanců do evropských institucí a soukromé sféry, a to především prostřednictvím nastavení takových podmínek pro zaměstnance, které z práce ve veřejné správě vytvoří konkurenční volbu k soukromé sféře. **Pro dosažení tohoto stavu je v ČR nezbytné vytvořit komplexní systém stabilizace a motivace zaměstnanců veřejné zprávy zapojených do systému využívání prostředků z rozpočtu EU.**“¹¹⁴

Problematika administrativní kapacity související s implementací OP NSRR 2007 – 2013 úzce souvisí se zajištěním absorpční kapacity na úrovni celé ČR a je tedy předmětem zájmu ze strany Evropské komise. K tomuto tématu se zástupci EU vyjádřili

¹¹⁴ Zdroj: UV 818/2007, <http://www.vlada.cz>

též v Pozičním dokumentu k projednání NSRR ze dne 21. září 2006: „Vezmeme-li v úvahu zvýšení rozpočtu pro Českou republiku v období 2007-2013, je nutné, aby české úřady posílily svou administrativní kapacitu a snížily vysokou fluktuaci zaměstnanců vedoucích orgánů operačních programů, certifikačního a platebního orgánu, ústředního řídicího orgánu pro Strukturální fondy a Fond soudržnosti a dalších orgánů podílejících se na realizaci jednotlivých programů a projektů. **Měl by být vytvořen celkový plán zahrnující nezbytné organizační struktury, finanční zdroje a lidské zdroje a strategie jejich rozvoje, aby byly tyto pozice v orgánech odpovědných za realizaci programů přitažlivé pro kvalifikované pracovníky a aby bylo možno si tyto pracovníky udržet (to znamená, že nábor pracovníků by měl být objektivní a pracovníci by měli dostávat konkurenceschopné platy).** Otázka administrativní kapacity se rovněž týká konečných příjemců prostředků. Během následujícího programového období je třeba vyvíjet a realizovat projekty o dostatečně vysoké kvalitě, aby bylo možno přidělené prostředky beze zbytku využívat. Dovednosti konečných příjemců je třeba dále rozvíjet, aby byli lépe schopni takové projekty jak připravovat, tak realizovat. Zvláštní pozornost je třeba věnovat posílení administrativní kapacity místních a městských úřadů, která by jim umožnila podílet se na procesu plánování i realizace a efektivně řídit akce, které jim budou svěřeny nebo které jimi budou realizovány“. Jedná se tedy o velmi citlivé politické téma.

V současné době je již UV plněno. Jako gestor této problematiky vytvořil NOK - MMR materiál *Zásady finanční motivace zaměstnanců implementujících NSRR*, na jehož základě byla stanovena pravidla pro odměňování pracovníků podílejících se na implementaci OP NSRR. Systém motivace počítá s osobními příplatky, které nahrazují dorovnání platů zaměstnanců na vyšší tarifní třídy, dále s mimořádnými odměnami vázícími se k mimořádně náročným úkolům a odměnou spojenou s dlouholetou činností v implementaci OP vázící se k vyčerpání alokace OP. Systém motivace je financován z technické asistence jednotlivých OP. V rámci ŘO i ZS je tento systém aplikován.

V návaznosti na UV 818/2007 vytvořil NOK – MMR také pracovní skupinu *Vzdělávání pro NSRR*, jejímž úkolem je vytvořit jednotný systém vzdělávání zaměstnanců implementujících NSRR financovaný prostřednictvím OP Technická pomoc. Hlavní částí systému je Základní vzdělávací program pro ŘO/ZS/MF, který obsahuje školení ve čtyřech hlavních oblastech: legislativa ČR, legislativa EU, Programové dokumenty a implementace řízení NSRR/OP a realizace OP a je určen zejména pro nově nastupující zaměstnance, kteří nemají zkušenosti s čerpáním prostředků z fondů EU. V rámci systému vzdělávání zaměstnanců NSRR mohou ŘO připravit vlastní vzdělávací moduly, které musí být určeny alespoň pro dva operační programy (ROP či TOP). Pro Řídicí orgán OP ŽP však není tento vzdělávací program příliš relevantní, neboť OP ŽP za účelem vzdělávání zaměstnanců využívá finanční prostředky technické asistence OP ŽP a může tak organizovat vzdělávací programy odpovídající více potřebám zaměstnanců.

Opatření UV 818/2007 výrazně zlepšila platové podmínky zaměstnanců implementujících OP ŽP. Po přibližně roce aplikace těchto opatření však lze konstatovat, že v rámci ŘO neustále přetrvává relativně vysoká míra fluktuace pracovníků, jejíž další příčiny se pokusíme analyzovat v následující kapitole.

6.2.2. Nedostatky v nastavení implementační struktury OP ŽP

Nastavení implementační struktury OP ŽP již byla vysvětlena v kapitole 4.2. Pro stručné zopakování uvedme, že na implementaci OP ŽP se podílí několik subjektů, z nichž každý má pevně vymezené pole zodpovědností a pravomocí. Těmito subjekty jsou na národní úrovni OFEU MŽP jako Řídící orgán, SFŽP ČR jako Zprostředkující subjekt, Krajská pracovní skupina, Řídící a Monitorovací výbor, konečný příjemce podpory. Za účelem analýzy v této kapitole se zaměříme pouze na vztah mezi ŘO a ZS, které jsou hlavními subjekty vystupujícími v implementaci OP ŽP jako poskytovatel podpory.

MŽP vystupuje v implementaci OP ŽP jako hlavní subjekt – ŘO a poskytovatel dotace, přičemž některé své činnosti deleguje na SFŽP – ZS. Činnosti vykonávané ŘO a ZS jsou definovány *Dohodou o delegování některých činností a pravomocí MŽP jako Řídícího orgánu OP ŽP na SFŽP ČR*. Pokud důkladně prostudujeme rozdělení činností mezi těmito dvěma subjekty, povšimneme si, že Řídící orgán má zejména schvalovací a kontrolní pravomoc, zatímco většinu činností přímo spjatých s administrací projektových žádostí vykonává ZS. ŘO odpovídá například za dohled nad dodržováním delegovaných činností ze strany ZS, zavedení kontrolního a řídicího systému, koordinaci a vydávání pokynů k realizaci OP ŽP, vydání Směrnice MŽP, ověřování správnosti Registračních listů a Rozhodnutí o poskytování dotace, apod. Mezi činnosti ZS patří například příjem, akceptace, kontrola a hodnocení projektových žádostí, příprava výzev, kontrola výběrových řízení, kontrola realizace projektu, příjem a kontrola žádostí o platbu, příprava podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce a mnoho dalších činností.

V současném nastavení implementační struktury provádí ŘO výhradně kontrolu delegovaných činností. Zprostředkujícím subjektem. Dále je ŘO zodpovědný za metodické vedení ZS, tj. vydávání pokynů a metodických postupů. Další z důležitých činností ŘO je monitorování OP a vykazování výsledků pro EK. ŘO tedy kontroluje správnost činností, které sám nevykonává. Toto rozdělení kompetencí je dozajista v souladu s principem oddělení pravomocí při realizaci a kontrole administrace projektů a nelze je zpochybňovat. V praxi toto rozdělení činností však znamená, že pracovníci ŘO mají často kontrolovat a schvalovat činnosti, s jejichž průběhem neměli možnost se prakticky seznámit, mají o nich jen teoretické znalosti a neumí je proto sami vykonávat. Smysl takové kontroly je více než sporný. Abychom byli konkrétní, uvedme následující příklad. Jednou z činností, kterou vykonávají pracovníci ŘO je kontrola ZS u konečného příjemce. Projektový manažer (ZS) vykonává v rámci administrace daného projektu pravidelné kontroly na místě, jejichž předmětem je kontrola vynaložených prostředků, faktur, apod. Zástupce ŘO pak pouze ověřuje, zda zástupce ZS provádí kontrolu u konečného příjemce správně. Tuto kontrolu však nemůže zástupce ŘO podložit praktickou znalostí daného projektu, neboť se s projektovými žádostmi při výkonu své práce téměř nesetkává. Kontrola se tak stává pouze formální záležitostí.

Dalším příkladem může být stanovení metodických postupů pro činnost ZS ze strany ŘO. Pracovník ŘO má například určit metodický postup při stanovení maximální míry dotace u projektů podléhajících pravidlům veřejné podpory v režimu *de minimis*

v případech, kdy žadateli uplyne tříletá lhůta pro čerpání stanovených 200 000 EUR a míra dotace může být teoreticky zvýšena. Tento úkol je pro pracovníka ŘO velmi náročný. Posuzování projektů z hlediska veřejné podpory a výpočet maximální míry podpory u projektů v režimu *de minimis* provádí při administraci projektových žádostí pracovníci ZS. Aby mohl pracovník ŘO svěřený úkol splnit, musí se nejprve seznámit s touto částí administrace žádosti, a to ve spolupráci se zástupci ZS, kteří se v daném tématu orientují nejlépe.

Výše popsané situace a potíže při plnění svěřených pracovních úkolů vedou u mnoha pracovníků ŘO k nespokojenosti. Mnoho pracovníků ŘO pak odchází pracovat na ZS, neboť zde pracovník může vykonávat administraci projektů přímo, s pomocí dostupných informací a znalostí vykonávaných činností. Výše popsané nastavení implementační struktury, zejména rozdělení kompetencí mezi ŘO a ZS, tak zůstává jednou z příčin vysoké fluktuace pracovníků v rámci ŘO OP ŽP.

Abychom odstranili tento nedostatek v administraci projektových žádostí OP ŽP, je třeba se znovu zamyslet nad rozdělením kompetencí mezi ŘO a ZS, a to zejména ve způsobu, jakým se rozdělení kompetencí promítá do pracovní náplně pracovníků dotčených subjektů. Zvýšila by se tak efektivita i rychlost vykonávané práce a snížila by se fluktuace zaměstnanců mezi ŘO a ZS. Upravené rozdělení kompetencí by mělo zahrnovat větší spolupráci mezi ŘO a ZS, která by umožnila lepší přenos informací mezi těmito dvěma subjekty. Pracovníci ŘO by měli mít lepší přístup k projektovým žádostem, resp. část jejich pracovní náplně by měla obsahovat praktickou administraci žádostí OP ŽP. Požadovaného efektu by bylo částečně dosaženo i eventuelním spojením pracovišť SFŽP a MŽP. Tento bod však není snadno realizovatelný, neboť ŘO – Odbor fondů EU je součástí dané sekce MŽP a je tedy podřízen hierarchickému uspořádání ministerstva jakožto ústředního orgánu státní správy.

6.2.3. Vliv politických procesů na administraci projektových žádostí OP ŽP

Posledním faktorem, který negativně působí na efektivitu administrace projektových žádostí OP ŽP, je vliv politických procesů na projektové řízení. Jedná se o skutečnost, která vyplývá již z politicko-administrativního uspořádání České republiky a která je historicky daná. Je zřejmé, že jiný systém výkonu státní správy najdeme například v zemích severní Evropy a jiný například ve Francii či v ČR. Proto tento faktor zmiňujeme na posledním místě, neboť je velmi nepravděpodobné, že ke změně tohoto systému dojde. Přestože se jedná o citlivé a velmi nepopulární téma, je třeba tento faktor zmínit, neboť administraci žádostí OP ŽP *de facto* ovlivňuje. Jak se tedy politické vlivy v administraci projektových žádostí OP ŽP projevují?

Politický vliv proniká do administrace projektů obsazováním řídicích vrstev ministerstva představiteli politických stran, kterými je ministr a náměstkyně ministra. Přestože je ředitel odboru fondů EU nejvyšším zástupcem ŘO OP ŽP, v rámci ministerstva je jeho hierarchicky nadřazeným náměstek ministra a ministr životního prostředí. V těchto strategických vrstvách řízení ministerstva vznikají rozhodnutí, která poté ovlivňují administraci projektových žádostí. Negativní aspekt spočívá v tom, že

jsou často prosazována „politicky úspěšná“ řešení, která nejsou vždy v souladu s momentálními potřebami. Problémy nastávají též při změnách ve strategických vrstvách úřadu, které jsou v politice bohužel časté. Se změnou ministra či náměstka se totiž mohou změnit dlouhodobě prosazované koncepce a strategie v dané oblasti.

Stejný problém nastává na úrovni krajů. S volbami je spojena i změna hejtmanů všech krajů, která může mít též za následek celkovou změnu strategie v dané oblasti ochrany životního prostředí. S výměnou hejtmanů se však též ztrácí potřebná kontinuita v projektovém řízení, o které jsme již mluvili. Příprava a administrace je dlouhodobý proces, který začíná dlouho před podáním projektové žádosti a vyžaduje mnoho času a úsilí. Hejtman jako nejvyšší představitel kraje však určuje priority v dané oblasti na úrovni kraje. Může se proto stát, že některé projektové záměry mohou být již ve fázi přípravy, ale následně nebudou dokončeny, a to právě v důsledku změny politických priorit kraje.

Závěrem k této kapitole bych ráda uvedla, že negativní faktory, o kterých zde bylo pojednáno, neznamenají, že administrace projektů OP ŽP probíhá chybně. Cílem této kapitoly bylo pouze uvést faktory, které administraci žádostí na určité míry ovlivňují. Snahou všech zaměstnanců implementační struktury OP ŽP je pak samozřejmě co nejefektivnější projektové řízení a zajištění co nejlepší absorpční kapacity v rámci administrovaného OP.

7. ZÁVĚR

V předchozích kapitolách diplomové práce jsme měli možnost vidět, že čerpání prostředků z fondů Evropské unie je velmi obsáhlá problematika a samotná administrace konkrétních projektových žádostí vyžaduje celou řadu odborných a praktických zkušeností.

Cílem teoretické části diplomové práce bylo představit regionální a strukturální politiku EU, jejíž součástí jsou i opatření na ochranu životního prostředí. V zakládajících smlouvách EU nebyla regionální a strukturální politika zmíněna. Dnes však patří strukturální fondy a Fond soudržnosti mezi oblasti s největšími výdaji rozpočtu EU, a jejich význam stále stoupá. V současné době můžeme vidět naplňování cílů regionální a strukturální politiky i v každodenním životě. Jako nový členský stát EU Česká republika přímo využívá prostředků strukturálních fondů a FS, které jsou nástroji regionální a strukturální politiky, ke zlepšení úrovně svého hospodářského a sociálního rozvoje. Aby však tato pomoc byla účelná, je třeba prostředky evropských fondů efektivně a správně využít. Mezi předpoklady úspěšného využívání prostředků strukturálních fondů a FS patří vytvoření soustavy programových dokumentů, funkčních implementačních struktur, dostatek kvalitních projektů a dostatek národních zdrojů pro spolufinancování. Tyto předpoklady dohromady zajišťují absorpční kapacitu.

Jedním z příkladů intervence Evropské unie v oblasti regionální a strukturální politiky je vedle ostatních dvaceti pěti operačních programů Národního strategického referenčního

rámce 2007 – 2013 také Operační program Životní prostředí. Jeho hlavním cílem je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu udržitelného rozvoje se zaměřením na plnění požadavků právních předpisů ES v oblasti životního prostředí, neboť kvalitní životní prostředí je základem zdraví obyvatel státu a zvyšuje tak atraktivitu území pro život, práci a investice. V důsledku se pak zvyšuje nejen zaměstnanost, ale zejména konkurenceschopný udržitelný růst v regionech daného státu.

V návaznosti na tuto tematiku bylo předmětem praktické části diplomové práce praktické využívání prostředků strukturálních fondů a FS a implementace Operačního programu Životní prostředí, resp. realizace projektů OP ŽP. Ve třech kapitolách zde bylo pojednáno o nastavení implementační struktury OP ŽP, o všech fázích projektového cyklu v OP ŽP a o problematických bodech administrace projektových žádostí OP ŽP.

V kapitole 4 věnující se nastavení implementační struktury jsme se obecně seznámili s OP ŽP, přičemž vzhledem k omezenému rozsahu diplomové práce byla problematika omezena na implementaci oblasti podpory 4.1 prioritní osy 4, která se nazývá *Zkvalitnění nakládání s odpady*, a která je věnována realizaci projektů odpadového hospodářství. Bylo zde vysvětleno zejména, ze kterých principů daná oblast podpory vychází, jaký je počáteční stav v oblasti odpadového hospodářství, jakých cílů je třeba implementací dané oblasti podpory dosáhnout a jakými typy projektů budou naplňovány strategické cíle oblasti podpory. Dále byla v kapitole 4 vysvětlena struktura implementační struktury OP ŽP a jeho organizační zabezpečení. Hlavními subjekty podílejícími se na administraci projektových žádostí odpadového hospodářství v OP ŽP je Řídící orgán – OFEU MŽP a Zprostředkující subjekt – SFŽP ČR. V neposlední řadě byl uveden přehled čerpání finančních prostředků v rámci oblasti podpory 4.1 OP ŽP v prvních dvou výzvách, které byly pro projekty odpadového hospodářství v OP ŽP k datu dokončení diplomové práce vyhlášeny, tj. První a Pátá výzva k podávání projektových žádostí OP ŽP, včetně analýzy podílu předložených projektů dle jednotlivých krajů České republiky.

Pátá kapitola diplomové práce byla věnována analýze projektovému cyklu projektů OP ŽP, tj. všech fází, kterými projekt musí projít od fáze identifikace projektového záměru a přípravy projektové žádosti až po realizaci projektu a jeho závěrečné vyhodnocení a monitorování.

Šestá kapitola byla věnována problematickým bodům, které se vyskytují v průběhu projektového cyklu. Jednalo se o problematické momenty vyplývající z realizace projektu žadateli (např. chyby žadatelů při podávání projektových žádostí či při zadávání veřejných zakázek) i úskalí, která se v administraci OP ŽP vyskytují zejména v důsledku nepřiměřenému nastavení implementační struktury.

Na závěr diplomové práce můžeme konstatovat, že čerpání v rámci OP ŽP probíhá úspěšně. K datu odevzdání diplomové práce bylo v OP ŽP vyhlášeno již devět výzev MŽP k podávání žádostí k poskytnutí podpory a ve všech prioritních oblastech bylo schváleno téměř tisíc projektových žádostí. Pouze v oblasti podpory 4.1 Zkvalitnění nakládání s odpady bylo v První a v Páté výzvě akceptováno přes 400 projektových

žádostí, přičemž mezi „nejúspěšnější“ kraje se řadí Středočeský a Jihomoravský kraj. U mnoha projektů již probíhá financování a realizace.

Tak značný objem administrovaných žádostí vyžaduje též bezchybnou implementační strukturu. Jak jsme mohli konstatovat v kapitole 6, Řídící orgán i Zprostředkující subjekt OP ŽP se při administraci projektových žádostí potýkají s několika více či méně závažnými úskalími. Prvním z nedostatků je nedostatečné zajištění administrativní kapacity OP ŽP, které se v OP ŽP projevuje zejména vysokou mírou fluktuace zaměstnanců Řídícího orgánu. Problémy spojené s administrativním zajištěním čerpání prostředků z fondů EU se vyskytují ve všech operačních programech. Proto byl tento problém řešen i na úrovni vlády ČR. Na základě usnesení vlády č. 818 ze dne 18. července 2007 *k postupu při řešení administrativní kapacity čerpání zdrojů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti na období 2007 – 2013* byly posíleny administrativní kapacity všech orgánů státní správy a samosprávy, které se čerpáním finančních prostředků z fondů EU zabývají. Zároveň byla pro všechny operační programy ustavena pracovní skupina *Vzdělávání pro NSRR*, jejímž cílem je zabezpečit všem zaměstnancům podílejícím se na administraci OP NSRR zvyšování odbornosti a vzdělávání v oblasti využití strukturálních fondů EU.

Přes výše uvedené zlepšení systému odměňování a vzdělávání zaměstnanců implementujících NSRR se Řídící orgán neustále potýká s relativně vysokou mírou fluktuace. Důvodem je zejména to, že opatřeními UV 818/2007 se platy zaměstnanců sice zvýšily, nicméně stále nepředstavují konkurenceschopnou alternativu k ohodnocení zaměstnání v soukromém sektoru. Závěrem podkapitoly 6.2 bylo zjištění, že vysoká míra fluktuace pracovníků Řídícího orgánu OP ŽP je zapříčiněna nespokojeností se způsobem výkonu pracovní činnosti, který je zapříčiněn nevhodným nastavením implementační struktury. Převážnou většinu administrace projektových žádostí vykonávají pracovníci Zprostředkujícího subjektu. Setkávají se tedy při své práci s konkrétními projektovými žádostmi a podílejí se na jejich realizaci. Úkolem pracovníků Řídícího orgánu OP ŽP je naopak vykonávat kontrolní a schvalovací funkci a zajišťovat metodické vedení Zprostředkujícího subjektu. Právě v tomto momentě však dochází k problematickému momentu, neboť pracovníci Řídícího orgánu k výkonu těchto úkolů nedisponují dostatečnými znalostmi a informacemi, přičemž problémy vznikají též z nedostatečného předávání informací i z celkové nedostatečné odborné způsobilosti, neboť k zajištění úkolů spojených s administrací projektových žádostí je třeba znalostí z mnoha vědních oborů, například ekonomie či právních věd. V rámci Řídícího orgánu je však v důsledku nižšího finančního ohodnocení práce odborníků z oblasti ekonomie a práva tíživý nedostatek a většina odborných posudků a analýz musí být zadávána externím poradenským společnostem a právním kancelářím.

Abychom předešli výše uvedeným problematickým bodům, je třeba zajistit větší provázanost mezi činnostmi vykonávanými v rámci Řídícího orgánu a Zprostředkujícího subjektu OP ŽP. Za tímto účelem je zajistit větší spolupráci těchto dvou subjektů implementační struktury, zejména umožnit pracovníkům Řídícího orgánu větší přístup k praktické administraci projektových žádostí tak, aby pro svou převážně metodickou a analytickou práci disponovali lepší znalostí celého procesu. Tímto by mohlo být částečně dosaženo spojením pracovišť obou subjektů a přenesením některých činností

vykonávaných v současnosti Zprostředkujícím subjektem na Řídící orgán. Aby se v rámci MŽP zvýšil počet kvalifikovaných odborníků z oblasti ekonomie a práva, je třeba opět předefinovat systém odměňování zaměstnanců státní správy tak, aby byla práce ve státní správě atraktivní též pro absolventy z výše uvedených oborů.

Posledním problémem, který negativně ovlivňuje implementaci OP ŽP, stejně jako implementaci všech ostatních OP, je vliv politických procesů v administraci projektů. Jak již bylo uvedeno v rámci kapitoly 6, vliv politických procesů na administraci projektových žádostí OP ŽP se projevuje tím, že vysoké pozice ministerských úředníků, zejména ministr a náměstci ministra, jsou obsazovány na základě politické příslušnosti, čímž nastává též „neodkladná“ fluktuace v důsledku změny politických stran na politické scéně státu. Často se tak během programového období či průběhu projektového cyklu, který trvá i několik let, může stát, že se v důsledku výměny ministra, náměstků ministra či krajských hejtmanů mění celková koncepce v daných oblastech ochrany životního prostředí či projektového řízení. Tyto změny pak negativně ovlivňují čerpání prostředků, neboť při administraci projektů je třeba zajistit návaznost a kontinuitu.

Pokud budeme vycházet z reálného společensko-politického kontextu naší země, můžeme konstatovat, že výše uvedený problém nelze změnit, neboť vyplývá ze samotné organizace systému státní správy v ČR. Ve všech resortech státní správy vykonávají funkce ministrů a náměstků ministrů představitelé politických stran, stejně tak, jako funkci hejtmanů v krajích ČR. Na čistě teoretické úrovni bychom však k dosažení efektivního systému administrace projektů mohli doporučit, aby politický vliv nevstupoval do projektového řízení OP ŽP. Rozhodovací procesy v rámci administrace projektů by měly být založeny na odbornosti a zkušenostech v daném oboru, nikoliv na politickém dění. Funkce vysokých úředníků by měly být obsazovány na základě schopností kandidátů, nikoliv dle jejich politické orientace. Byla by tak zaručena potřebná kontinuita v projektovém řízení, které by též vycházelo z potřeb a priorit regionů České republiky v daných oblastech ochrany životního prostředí, nikoliv na základě krátkodobých priorit určovaných volebními obdobími.

Závěrem ke své diplomové práci bych chtěla uvést, že přes všechny zmíněné problémy probíhá implementace OP ŽP úspěšně. Ve všech krajích České republiky jsou již patrné výsledky opatření financovaných z OP ŽP prostřednictvím realizovaných projektů. Je též snahou všech, kteří se na implementaci OP ŽP podílejí, aby celková finanční alokace byla vyčerpána co nejefektivněji a bez zbytečné administrativní zátěže. Věřím, že má diplomová práce přispěla alespoň zčásti k objasnění problematiky čerpání prostředků z fondů EU v současném programovém období a že zajistí potřebné zprostředkování zkušeností z administrace OP ŽP pro ty, kteří se též podílejí nebo budou podílet na administraci projektů EU, pro absolventy vysokých škol či pro zájemce o tuto problematiku z řad odborné veřejnosti.

8. SEZNAM LITERATURY

KÖNIG Petr, LACINA Lubor a kol.: Rozpočet a politiky Evropské unie, 1. vydání. Praha: C-H.BECK 2004, ISBN 80-7179-846-0

KÖNIG Petr, LACINA Lubor, PŘENOSIL Jan: Učebnice evropské integrace, 1. vydání. Brno: Barrister & Principal 2006, ISBN 80-7364-022-8

MAREK Dan, KANTOR Tomáš: Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie, 1. vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal 2007, ISBN 978-80-87029-13-8

POTLUKA Oto a kol.: Průvodce strukturálními fondy Evropské unie, 1. vydání. Praha: IREAS Institut pro strukturální politiku 2003, ISBN 80–86684–02–4

Učební materiál kurzu Strukturální fondy a projekty v období 2007 – 2013, Eurion, Praha 2007©

PRŮVODCE FONDY EVROPSKÉ UNIE, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha, 2006

VEŘEJNÁ PODPORA – INFORMAČNÍ LIST č. 3/2008, vydal ÚOHS, uzávěrka textu 1.9.2008

STUDIE VEŘEJNÁ PODPORA V OBLASTI STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ V LETECH 2007-2013, MMR, Odbor evropských fondů, březen 2007

Příručka pro žadatele o dotace z OP ŽP, MŽP a SFŽP ČR, říjen 2008

Směrnice MŽP č. 5/2008 pro předkládání žádostí a o poskytování finančních prostředků pro projekty z OP ŽP včetně spolufinancování ze SFŽP ČR a státního rozpočtu ČR – kapitoly 315 (životní prostředí), verze k 28. 12. 2008

Programový dokument OP ŽP pro období 2007 - 2013, MŽP a SFŽP ČR, verze k 15. 4. 2008

Implementační dokument Operačního programu Životní prostředí, MŽP a SFŽP ČR, verze k 10. 11. 2008

Základní principy přípravy projektů v rámci strukturálních fondů EU dokumentované na případových studiích, Odbor vnějších vztahů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Euromanagers, Praha, 2004

Studie veřejná podpora v oblasti strukturálních fondů v letech 2007 – 2013, Praha, Odbor evropských fondů, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2007

Manuál pro poskytovatele a příjemce veřejné podpory, 2008, ÚOHS

Národní strategický referenční rámec České republiky 2007 – 2013

Národní rozvojový plán České republiky 2007 – 2013 v podobě vzaté na vědomí Usnesením vlády ČR č. 175/2006 ze dne 22.2.2006

Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11.7.2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999

Nařízení komise (ES) č. 1828/2006 ze dne 8.12.2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj

Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na období 2007-2013 s platností od 1.1.2007, Ministerstvo financí ČR

Internetové odkazy

FONDY EVROPSKÉ UNIE <http://www.strukturalni-fondy.cz>

EVROPSKÁ KOMISE <http://ec.europa.eu/>

EUROSKOP <http://www.euroskop.cz/>

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR <http://www.sfzp.cz>

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ <http://www.opzp.cz>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR <http://www.mzp.cz>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ <http://www.mmr.cz>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR <http://www.mfcr.cz>

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE <http://www.compet.cz>

DG COMPETITION www.europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/

9. SEZNAM ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
BAT	Best Available Technologies
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
CF	Cohesion Fund (Fond soudržnosti)
ČSÚ	Český statistický úřad
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
DG	Directorate General
EAGFF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EU	Evropská unie
EU – 27	27 členských států Evropské unie
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EIA	Environmental Impact Assessment, posuzování vlivu na životní prostředí
ERDF	European Regional Development Fund, Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropské Společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESÚS	Evropské sdružení pro územní spolupráci
FIFG	Financial Instrument for Fisheries Guidance, Finanční nástroj pro orientaci rybolovu
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HMÚ	Hospodářská a měnová unie
ICT	Information and communication technologies
ISPROFIN	Informační systém programového financování
JEA	Jednotný evropský akt
JVT	Jednotný vnitřní trh
KO	Komunální odpad
KPS	Krajská pracovní skupina
LAU	Local Administrative Unit (Místní správní jednotka)
MBÚ	Mechanicko-biologická úprava
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistiques, Nomenklatura územních statistických jednotek
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development

OEŠ	Odbor ekologických škod
OFEU	Odbor fondů Evropské unie
OP	Operační program
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PAS	Pověřený auditní subjekt
PCO	Platební a certifikační orgán
PHARE	Poland and Hungary Aid for Restructuring of the Economies
PO	Prioritní osa
POH	Plán odpadového hospodářství
PPP	Public Private Partnership
REACH	Registrace, evaluace a autorizace chemických látek
ROP	Regionální operační programy
ŘO	Řídící orgán
SAPARD	Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development
SES	Smlouva o evropském společenství
SEZ	Staré ekologické zátěže
SF/FS	Strukturální fondy a Fond soudržnosti
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SOZS	Strategické obecné zásady společenství
SROP	Společný regionální operační program
TOP	Tematické operační programy
UV	Usnesení vlády
ZS	Zprostředkující subjekt
ZVA	Závěrečné vyhodnocení akce

10. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Finanční plán OP ŽP – Rozpis alokace prioritních os podle let v EUR

Příloha č. 2: Finanční tabulka OP ŽP

Příloha č. 3: Registrační list akce včetně podmínek poskytnutí podpory

Příloha č. 4: Rozhodnutí o poskytnutí dotace včetně podmínek poskytnutí dotace a technicko-finanční přílohy

Příloha č. 5: Internetové stránky OP ŽP, přijaté a schválené žádosti a IS SFŽP Central

Příloha č. 6: Výběr legislativních dokumentů vztahujících se k implementaci OP ŽP

OP ŽP FINANČNÍ PLÁN - ROZPIS ALOKACE PRIORITYNÍCH OS PODLE LET v EUR

Číslo a název prioritní osy	Fond	Příspěvek EU	ROZPIS ALOKACE ERDF / FS PODLE LET A PRIORITYNÍCH OS							
			2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
1	Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní	FS	1 988 552 501	247 176 000	259 164 994	271 208 211	283 811 416	296 422 730	308 991 113	321 778 037
2	Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	FS	634 146 020	78 824 007	82 647 277	86 487 839	90 506 979	94 528 706	98 536 742	102 614 470
3	Udržitelné využívání zdrojů energie	FS	672 971 287	83 649 967	87 707 315	91 783 012	96 048 223	100 316 177	104 569 603	108 896 990
4	Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	FS	776 505 331	96 519 192	101 200 748	105 903 476	110 824 872	115 749 436	120 657 235	125 650 372
5	Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	ERDF	60 605 709	7 437 242	7 834 024	8 232 209	8 649 593	9 066 736	9 481 832	9 904 073
6	Zlepšování stavu přírody a krajiny	ERDF	599 423 825	73 558 414	77 482 811	81 421 083	85 549 240	89 675 015	93 780 532	97 956 730
7	Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu	ERDF	42 452 678	5 209 589	5 487 524	5 766 443	6 058 809	6 351 006	6 641 769	6 937 538
8	Technická pomoc	FS	143 209 747	17 800 894	18 664 306	19 531 624	20 439 270	21 347 500	22 252 638	23 173 515
Celkem			4 917 867 098	610 175 305	640 188 999	670 333 897	701 888 402	733 457 306	764 911 464	796 911 725
Z toho FS			4 215 384 886	523 970 060	549 384 640	574 914 162	601 630 760	628 364 549	655 007 331	682 113 384
Z toho ERDF			702 482 212	86 205 245	90 804 359	95 419 735	100 257 642	105 092 757	109 904 133	114 798 341

Finanční tabulka OP Životní prostředí - Implementační dokument, (EUR, běžné ceny)

Č.	Název prioritní osy / oblasti podpory	Fond	Podíl na alokaci	Příspěvek EU	Národní veřejné výdaje (zdroje)					Celkové zdroje	Míra spolufinancování		Pro informaci	
					struktura						EU	ČR	EI B	soukromé
					celkem	SR - 315	kraje	veřejné zdroje	SFŽP ČR					
1	Zlepšování vodohosp.infrastr. a snižování rizika povodní	FS	40,44%	1 988 552 501	350 921 030		0	233 947 353	116 973 677	2 339 473 531	85%	15%		46 690 000
1.1.	<i>Snížení znečištění vod</i>	74,81%	30,25%	1 487 725 975	262 539 880		0	175 026 586	87 513 294	1 750 265 855	85%	15%		0
1.2.	<i>Zlepšení jakosti pitné vody</i>	20,15%	8,15%	400 661 221	70 704 921		0	47 136 614	23 568 307	471 366 142	85%	15%		0
1.3.	<i>Omezování rizika povodní</i>	5,04%	2,04%	100 165 305	17 676 229		0	11 784 153	5 892 076	117 841 534	85%	15%		0
2	Zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí	FS	12,89%	634 146 020	111 908 121	37 302 707	0	74 605 414	0	746 054 141	85%	15%		18 680 000
2.1.	<i>Zlepšení kvality ovzduší</i>	54,95%	7,09%	348 432 008	50 420 120	16 806 707	0	33 613 413	0	398 852 128	85%	15%		0
2.2.	<i>Omezování emisí</i>	45,05%	5,81%	285 714 012	61 488 001	20 496 000	0	40 992 001	0	347 202 013	85%	15%		0
3	Udržitelné využívání zdrojů energie	FS	13,68%	672 971 287	118 759 639	0	0	79 173 093	39 586 546	791 730 926	85%	15%		14 510 000
3.1.	<i>Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny</i>	54%	7,37%	362 591 123	63 986 669	0	0	42 657 779	21 328 890	426 577 792	85%	15%		0
3.2.	<i>Realizace úspor energie a využití odpadního tepla</i>	46%	6,31%	310 380 164	54 772 970	0	0	36 515 314	18 257 656	365 153 134	85%	15%		0
4	Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží	FS	15,79%	776 505 331	137 030 353	15 073 339	0	91 353 569	30 603 445	913 535 684	85%	15%		17 140 000
4.1.	<i>Zkvalitnění nakládání s odpady</i>	67%	10,58%	520 258 572	91 810 336	0	0	61 206 891	30 603 445	612 068 908	85%	15%		0
4.2.	<i>Odstraňování starých ekologických zátěží</i>	33%	5,21%	256 246 759	45 220 017	15 073 339	0	30 146 678	0	301 466 776	85%	15%		0
5	Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	ERDF	1,23%	60 605 709	10 695 125	0	0	7 130 083	3 565 042	71 300 834	85%	15%		4 470 000
5.1.	<i>Omezování průmyslového znečištění</i>	100%	1,23% 0,00%	60 605 709 0	10 695 125 0	0 0	0 0	7 130 083 0	3 565 042 0	71 300 834 0	85%	15%		0 0
6	Zlepšování stavu přírody a krajiny	ERDF	12,19%	599 423 825	105 780 675	0	0	70 520 450	35 260 225	705 204 500	85%	15%		0
6.1.	<i>Implementace a ochrana území soustavy NATURA 2000</i>	5%	0,61%	29 971 191	5 289 034	0	0	3 526 023	1 763 011	35 260 225	85%	15%		0
6.2.	<i>Podpora biodiverzity</i>	19%	2,32%	113 890 527	20 098 328	0	0	13 398 885	6 699 443	133 988 855	85%	15%		0
6.3.	<i>Obnova krajinných struktur</i>	13%	1,58%	77 925 097	13 751 488	0	0	9 167 659	4 583 829	91 676 585	85%	15%		0
6.4.	<i>Optimalizace vodního režimu krajiny</i>	37,5%	4,57%	224 783 934	39 667 753	0	0	26 445 169	13 222 584	264 451 687	85%	15%		0
6.5.	<i>Podpora regenerace urbanizované krajiny</i>	14,5%	1,77%	86 916 455	15 338 198	0	0	10 225 465	5 112 733	102 254 653	85%	15%		0

6.6.	<i>Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod</i>	11,0%	1,34%	65 936 621	11 635 874	0	0	7 757 249	3 878 625	77 572 495	85%	15%	0	
7	Rozvoj infrastruktury pro environ. vzdělávání, poradenství a osvětu	ERDF	0,86%	42 452 678	7 491 649	2 497 216	0	4 994 433	0	49 944 327	85%	15%	0	
7.1.	<i>Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací</i>	100%	0,86%	42 452 678	7 491 649	2 497 216	0	4 994 433	0	49 944 327	85%	15%	0	
8	Technická pomoc	FS	2,91%	143 209 747	25 272 308	12 636 154	0	0	12 636 154	168 482 055	85%	15%	0	
8.1.	<i>Technická pomoc při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Životní prostředí</i>	66%	1,92%	94 518 433	16 679 723	8 339 861,5	0	0	8 339 861,5	111 198 156	85%	15%	0	
8.2.	<i>Ostatní výdaje TP OP ŽP</i>	34%	0,99%	48 691 314	8 592 585	4 296 292,5	0	0	4 296 292,5	57 283 899	85%	15%	0	
Celkem			100%	4 917 867 098	867 858 900	67 509 416	0	561 724 395	238 625 089	5 785 725 998	85,0 %	15%	0	101 490 000
Z toho FS			85,72%	4 215 384 886	743 891 451	65 012 200	0	479 079 429	199 799 822	4 959 276 337	85,0 %	15%		97 020 000
Z toho ERDF			14,28%	702 482 212	123 967 449	2 497 216	0	82 644 966	38 825 267	826 449 661	85,0 %	15%		4 470 000

ISPROFIN	Registrační list akce	R 05 197	List č. 2
-----------------	------------------------------	-----------------	-----------

Název akce		Evid. číslo ISPROFIN	
Dokument vydává:	Ministerstvo životního prostředí ČR	pod č. j.:N	

Přílohy, které jsou nedílnou součástí dokumentu obsahují:

001	Příloha k registračnímu listu akce
------------	---

Poznámky: *) rozumí se toleranční pole, ve kterém bude skutečně dosažená hodnota indikátoru klasifikována jako vyhovující;
 **) rozumí se výše postihu za nesplnění závazného termínu (indikátoru) v % z celkové částky poskytnuté dotace, nebo návratné finanční výpomoci;
 ***) V případě, že není závaznost termínu, závaznost parametru nebo závaznost ukazatele na formuláři stanovena, jsou uvedené hodnoty orientační nebo stanovy vybrané závaznosti správce programu v podmínkách

Správce programu: Ministerstvo životního prostředí			
Vypracoval:		telefon:	
Schválil:		datum:	
		podpis:	

Ministerstvo financí		odbor:	
Vypracoval:		telefon:	
Schválil:		datum:	
		podpis:	

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ
PROSTŘEDÍ

PRO VODU, VZDUCH A PŘÍRODU
www.opzp.cz ■ www.europa.eu
Zelená linka: 800 260 500 ■ dotazy@sfzp.cz

Příloha k registračnímu listu akce

ev.č. ISPROFIN:

reg.č. IS SFŽP:

ev.č. MSC 2007:

žadatel:

Podmínky pro vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace:

- Celková výše dotace stejně jako procentní podíly dotace stanovené v tomto registračním listu jsou maximální a budou upřesněny spolu s termíny realizace podle příslušných dodavatelských smluv. V případě snížení celkových způsobilých veřejných výdajů na základě upřesněných celkových výdajů a aktuálních sazeb DPH bude dotace snížena dle procentních podílů podpory uvedených v tomto registračním listu.
- Výše podpory může být upravena z důvodu významných změn vstupních dat v aktualizované finanční analýze ve smyslu ustanovení bodu 8.2 Implementačního dokumentu.
- Žadatel provede výběr dodavatele podle čl. X Směrnice MŽP č. XX/XXXX (dále jen "Směrnice MŽP") a případných pokynů Státního Fondu životního prostředí ČR (dále jen "Fond", nebo "SFŽP")
- Podmínkou vydání rozhodnutí o poskytnutí dotace je předložení nezbytných dokladů ve smyslu Směrnice MŽP do XX měsíců. Tyto doklady předloží žadatel Fondu. Termín může v případě vážných důvodů prodloužit Řídící orgán.
- Rozhodnutí o poskytnutí dotace nebude vydáno, pokud žadatel nesplní pokyny Fondu (dle zmocnění Fondu jako zprostředkujícího subjektu) vydané v souvislosti s jeho přípravou v rámci zmocnění Fondu jako zprostředkujícího subjektu a podmínky pro uzavření smlouvy o poskytnutí podpory ze SFŽP na spolufinancování akce.

Účel, na který bude dotace při splnění stanovaných podmínek poskytnuta:

- Předmětem projektu je XXXX.

Základní podmínky poskytnutí dotace :

(viz rovněž body 2 a 3 závěrečného ustanovení)

- Akce bude provedena v souladu s předloženou žádostí.
- Bude zajištěn řádný dozor v průběhu výstavby.
- Akce bude realizována v předpokládaném rozsahu, tj. XXXX.
- Žadatel je povinen vést účetnictví (daňovou evidenci) podle pravidel uvedených v bodu 3 závěrečného ustanovení a musí být schopen průkazně všechny operace dokladovat dle relevantních nařízení ES při následných kontrolách a auditech.

Předpokládaná struktura financování:

(částky uvedené v registračním listu jsou zaokrouhleny na tisíce směrem nahoru. Při další administraci akce se bude vycházet z níže uvedených částek)

Plánovaná výše podpory z OP ŽP v jednotlivých letech v Kč:						
Finanční zdroje (v Kč) rok	2008	2009	2010	2011	Celkem	
					v Kč	v % k CZV
Celkové výdaje na projekt						
Celkové nezpůsobilé výdaje projektu						
Celkové způsobilé výdaje projektu						
Zdroje žadatele						
Podpora z FS/ERDF (dotace)						
Dotace SFŽP ČR						

Závěrečné ustanovení:

1. Termín realizace je orientační a odpovídá stavu z období přípravy registrace akce.
2. Dílčí parametry akce mohou být upraveny v rozhodnutí o poskytnutí dotace ve vazbě na zpřesněnou dokumentaci, při zachování vlastního účelu akce. Rozhodnutí o poskytnutí dotace bude rovněž obsahovat další podmínky poskytnutí dotace, včetně sankcí pro případ porušení.
3. Pokud se žadatel v žádosti o podporu identifikoval jako subjekt, který vede podvojný nebo jednoduchý účetnictví, je povinen vést účetnictví v souladu s předpisy ČR. Vede-li účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, je povinen vést analytickou evidenci s vazbou k akci (předmětu podpory).
Pokud se žadatel v žádosti o podporu identifikovali jako subjekt, který nevede účetnictví, ale pouze daňovou evidenci, je povinen vést daňovou evidenci podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, rozšířenou o níže uvedené požadavky, a to, že:
 - příslušné doklady musí splňovat předepsané náležitosti účetního dokladu ve smyslu § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (s výjimkou bodu f) pro subjekty, které nevedou účetnictví, ale daňovou evidenci);
 - předmětné doklady musí být správné, úplné, průkazné, srozumitelné a průběžně chronologicky vedené způsobem zaručujícím jejich trvalost;
 - při kontrole žadatel poskytne na vyžádání kontrolnímu orgánu daňovou evidenci v plném rozsahu;
 - skutečně příjmy a výdaje jsou analyticky vedeny ve vztahu k příslušnému projektu, ke kterému se vážou, tzn. že na dokladech musí být jednoznačně uvedeno, ke kterému projektu se vztahují.
4. Procenta dotace uvedená v tomto registračním listu jsou zaokrouhlena. Při stanovení výše dotace podle úvodních podmínek tohoto registračního listu se bude vycházet ze skutečného poměru uvedených hodnot dotace a způsobilých výdajů.

Příloha č. 4: Rozhodnutí o poskytnutí dotace OP ŽP včetně podmínek Rozhodnutí a Technické a finanční přílohy

ISPROFIN	Rozhodnutí o poskytnutí dotace	R 05 198B	List č. 1
-----------------	---------------------------------------	------------------	-----------

Název akce		Evid. číslo ISPROFIN	
Dokument vydává:	Ministerstvo životního prostředí České republiky Vršovická 65, 100 10 - Praha 10	pod č. j.:	

Rozhodnutí o poskytnutí dotace se vydává účastníku programu:

198B 001	Název organizace:	Identifikační číslo:
198B 002	Fyzická osoba:	Rodné číslo:
198B 003	Adresa sídla - název ulice:	č. p.:
198B 004	Adresa sídla - název obce	PSČ:

Pro další přípravu akce se určují následující termíny:

Č. řádku form R05 19x	Č. řádku form S05 120	Název etapy	Datum ukončení etapy	Závaznost termínu ***)		
				termín lze překročit o	postih **)	
					SR	EU
sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6	sl.7
198 010	20020	Vydání registračního listu akce				
198 011	20200	Realizace akce				
198 012	20301	Vypracování zprávy o závěrečném vyhodnocení akce				

Pro další přípravu akce se určují následující parametry:

Č. řádku	Název parametru	Měrná jednotka	Hodnota parametru	Závaznost termínu ***)			
				TP(x,y) v % *)		postih **)	
				x=	y=	SR	EU
sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6	sl.7	sl.8
Název ukazatele:				Č. řádku form. S05 143		143101	
198 201 A Stav ukazatele v cílovém roce							

Pro další přípravu akce se určují následující ukazatele bilance finančních potřeb a zdrojů:

Č. řádku form R05 19x	Č. řádku form V05 170	Název ukazatele bilance potřeb a zdrojů financování akce	Rozpočet akt. roku (mil. Kč)	Hodnota ukazatele celkem (mil. Kč)	Závaznost ukazatele ***)			
					TP(x,y) v % *)		post h **)	
					x=	y=	SR	EU
sl.1	sl.2	sl.3	sl.4	sl.5	sl.6	sl.7	sl.8	sl.9
198 701	70055	Náklady pořízení strojů, přístrojů a zařízení jiných než ICT						
198 702	7005s	Náklady na stroje, zařízení a inventář						
198 703	701s	SOUHRN FINANČNÍCH POTŘEB AKCE						
198 704	70235	VDS - použití zdrojů Fondu soudržnosti EU						
198 705	7023s	Výdaje OSS a dotace ze státního rozpočtu (VDS)						
198 706	70309	Jiné než výše uvedené vlastní zdroje účastníka programu						
198 707	7030s	Vlastní zdroje účastníka programu (VZ)						
198 708	70331	Dotace ze Státního fondu životního prostředí						

Název akce		Evid. číslo ISPROFIN	
Dokument vydává:	Ministerstvo životního prostředí České republiky Vršovická 65, 100 10 - Praha 10	pod č. j.:	

198 709	7033s							
198 710	703s							

Podmínky čerpání:

Podmínky poskytnutí dotace

Technická a finanční příloha

- Poznámky:
- *) rozumí se toleranční pole, ve kterém bude skutečně dosažená hodnota indikátoru klasifikována jako vyhovující;
 - ***) rozumí se výše postihu za nesplnění závazného termínu (indikátoru) v % z celkové částky poskytnuté dotace, nebo návratné finanční výpomoci;
 - ****) V případě, že není závaznost termínu, závaznost parametru nebo závaznost ukazatele na formuláři stanovena, jsou uvedené hodnoty orientační nebo stanoví vybrané závaznosti správce programu v podmínkách

Správce programu: Ministerstvo životního prostředí			
Vypracoval:		telefon:	
Schválil:		datum:	
		podpis:	

Ministerstvo financí		odbor:	
Vypracoval:		telefon:	
Schválil:		datum:	
		podpis:	

(Příloha k rozhodnutí o poskytnutí dotace)

ev.č. ISPROFIN : XX ¹⁾ XX
reg.č. IS SFŽP : XX ²⁾ XX
ev. č. MSC 2007 : XX ²⁾ XX
příjemce dotace : XX ³⁾ XX

Podmínky poskytnutí dotace

A. Základní podmínky poskytnutí dotace

Příjemce dotace je povinen zabezpečit následující :

- a) Akce bude realizována v souladu s předloženou žádostí , jejími přílohami a tímto rozhodnutím tak, aby byl splněn účel, pro který je dotace dle tohoto rozhodnutí poskytována.
- b) Akce bude provedena dle dokumentace uvedené v technické a finanční příloze tohoto rozhodnutí (oddíl Soupis dodaných podkladů charakterizujících akci), jejích případných změn a doplňků odsouhlasených Státním fondem životního prostředí ČR (dále jen “Fond”).
- c) - XX ⁴⁾ XX povinnosti charakterizující danou akci
-
-
-
- Účel, pro který je poskytována dotace dle tohoto rozhodnutí, bude řádně plněn nejméně po dobu XX ⁵⁾ XX let od ukončení realizace akce. Po tuto dobu bude rovněž zachována stálost operace definovaná v čl. 57 Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1260/1999(dále jen “Obecné nařízení”).
- ?? ⁶⁾ ??
Nejpozději měsíc po ukončení realizace akce (pokud Fond nepovolí jiný termín) se příjemce dotace stane (pokud jím již není) vlastníkem věcí pořizovaných (či rekonstruovaných, upravených, nebo jinak výrazně zhodnocených) s dotací podle tohoto rozhodnutí. Rovněž je povinen zabezpečit, že tyto věci nebudou převedeny na jinou osobu (ani právně zatíženy, zejména zastaveny ve prospěch jiné osoby) nejméně po dobu XX ⁵⁾ XX let od ukončení realizace akce.
- d) Podklady k závěrečnému vyhodnocení akce v rozsahu podle přílohy č. 6 Směrnice Ministerstva životního prostředí č. 7/2007 (dále jen “Směrnice MŽP“), které budou východiskem pro ukončení akce v ISPROFIN, budou Fondu předloženy do XX ⁷⁾ XX.

B. Další podmínky poskytnutí dotace

1. Povinnosti příjemce dotace při nakládání s poskytnutými prostředky.

- a) Příjemce dotace je povinen poskytnuté finanční prostředky použít výhradně k stanovenému účelu. Dotace je určena pouze pro způsobilé, oprávněné, účelné, nezbytné, skutečně vynaložené a řádně prokázané výdaje na dodávky, služby a stavební (popřípadě jiné) práce, kterými je akce realizována.
- b) Příjemce dotace je povinen poskytnuté finanční prostředky použít k úhradě příslušných nákladů nejpozději do 10 pracovních dnů od data jejich poskytnutí a v téže lhůtě poskytnout Fondu

bankovní výpisy dokládající kompletní úhradu dané fakturace dodavateli jak z prostředků dotace, tak i podíl vlastních zdrojů. Pokud příjemce dotace obdrží finanční prostředky až po uskutečnění příslušných výdajů, pak jako použití poskytnutých finančních prostředků bude posuzována odpovídající, příjemcem dotace již provedená, úhrada příslušných nákladů.

- c) Příjemce dotace je povinen vrátit poskytnuté finanční prostředky, popřípadě jejich část, jestliže pomine účel, pro který je podpora poskytována, a to nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy se příjemce podpory o této skutečnosti dozví. Stejně je povinen postupovat i v případě, že oprávněná potřeba použít poskytnuté peněžní prostředky pomine pouze na přechodnou dobu.
- d) Příjemce dotace je povinen vrátit tu část poskytnutých finančních prostředků, která odpovídá případnému překročení procentního podílu uvedeného v tomto rozhodnutí, a to do 30 dnů ode dne, kdy tuto skutečnost zjistí. Stejně je povinen postupovat v případě, že zjistí překročení nominální výše dotace, která měla být v dané etapě realizace akce poskytnuta.

2. Povinnosti příjemce dotace v souvislosti s kontrolou, účetnictvím a výkazní činností.

- a) Příjemce dotace je povinen umožnit zástupcům Fondu, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva financí, příslušného finančního úřadu a finančního ředitelství, Nejvyššího kontrolního úřadu, Evropské komise, Evropského účetního dvora, dalších kontrolních orgánů dle zákona o finanční kontrole (zákon č. 320/2001 Sb. ve znění pozdějších předpisů) a zákona o státní kontrole (zákon č. 552/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů) a dalších kontrolních orgánů dle předpisů ES provádět věcnou, finanční a účetní kontrolu v průběhu realizace akce i po jejím dokončení, a to v takovém rozsahu (i pokud jde o poskytnutí příslušných dokladů), aby mohly být objasněny všechny okolnosti, týkající se plnění povinností příjemce podpory vyplývajících z tohoto rozhodnutí a splněny všechny náležitosti požadované ohledně kontroly legislativou EU. K tomu je rovněž povinen poskytnout potřebnou součinnost.
- b) Aby kontrola mohla být prováděna i po ukončení akce, je příjemce dotace povinen uchovávat veškeré doklady a písemnosti potřebné k řádnému provedení kontroly po dobu 3 let od uzavření Operačního programu Životní prostředí (dále jen "OPŽP") podle čl. 89 odst. 3 Obecného nařízení, nejméně však po dobu 10 let následujících po roce, ve kterém obdrží protokol o závěrečném vyhodnocení akce. Informace o uzavření OPŽP bude zveřejněna na internetových stránkách Fondu.
- c) Příjemce dotace je povinen bezodkladně informovat Fond o všech provedených kontrolách ze strany jiných subjektů než Fondu, o všech navržených opatřeních k nápravě a o jejich splnění. Je rovněž povinen realizovat veškerá opatření k nápravě uložená Ministerstvem životního prostředí nebo Fondem, a to v požadovaném termínu, rozsahu a kvalitě, a informovat o splnění subjekt, který takové opatření k nápravě uložil.
- d) ??

alt. 1 - Příjemce dotace je povinen řádně účtovat o veškerých příjmech a výdajích, resp. výnosech a nákladech. Příjemce dotace je povinen vést účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a vést analytickou evidenci s vazbou na akci. Příjemce dotace je rovněž povinen uchovávat účetní záznamy vztahující se k akci v elektronické podobě.

alt. 2 - Příjemce dotace je povinen vést pro akci tzv. daňovou evidenci podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, rozšířenou tak, aby příslušné doklady vztahující se k akci splňovaly náležitosti účetního dokladu ve smyslu § 11 zákona č. 563/1991 Sb., (s výjimkou bodu f) zákona) a aby předmětné doklady byly správné, úplné, průkazné, srozumitelné, vedené v písemné formě chronologicky a způsobem zaručujícím jejich trvanlivost a aby uskutečněné příjmy a výdaje byly vedeny analyticky ve vztahu k akci, tzn. na dokladech musí být jednoznačně uvedeno, že se vážou k akci podporované dle tohoto Rozhodnutí.

- e) Příjemce dotace musí být schopen průkazně všechny účetní operace dokladovat dle relevantních nařízení ES, zákonů uvedených v písm. d) a podle Metodiky finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007-2013 vydanou Ministerstvem financí (dále jen "Metodika finančních

- toků“) při následných kontrolách a auditech. Příjemce dotace je povinen v účetní nebo daňové evidenci vést a řádně vykazovat veškeré způsobilé i nezpůsobilé výdaje akce včetně dokladů o úhradě výdajů, a to jak v případě dodavatelského způsobu realizace akce, tak v případě (je-li tento způsob realizace Fondem odsouhlasen) věcných příspěvků nebo osobních nákladů (prací svépomocí), které jsou definovány v kapitole 5 Implementačního dokumentu OPŽP.
- f) Příjemce dotace je povinen předkládat Fondu pravidelné monitorovací zprávy. Bližší pokyny a náležitosti těchto zpráv (včetně formuláře) jsou k dispozici v elektronickém prostředí BENE-FILL (přístupné přes internetovou stránku <http://zadosti-opzp.sfzp.cz>) a v závazných pokynech aktuálně zveřejňovaných na internetové stránce <http://www.opzp.cz>.
 - g) Příjemce dotace je povinen na žádost a podle pokynů Fondu poskytovat Fondu potřebné informace (včetně požadovaných výkazů), na základě kterých bude Fond moci zabezpečit řádně svoji účetní, kontrolní a výkazní činnost, která je mu uložena.
 - h) Příjemce dotace je povinen akceptovat využívání údajů v informačních systémech pro účely administrace prostředků EU.
 - i) Příjemce dotace je povinen dotaci finančně vypořádat v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, a s vyhláškou č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem. Povinné údaje dle vyhlášky č. 52/2008 Sb. je příjemce dotace povinen poskytovateli dotace předložit v souladu s lhůtami stanovenými vyhláškou.

3. Další povinnosti příjemce dotace, související s realizací akce.

- a) Příjemce dotace je povinen dodržovat pravidla pro zadávání zakázek stanovená v čl. 7 Směrnice MŽP, a to i v průběhu realizace akce. Přitom je povinen vždy dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.
- b) Příjemce dotace je povinen zabezpečit, aby byly uhrazeny veškeré náklady akce, a to i náklady přesahující způsobilé výdaje, a to i v průběhu realizace akce.
- c) K zamezení dvojího financování smí příjemce dotace čerpat na výdaje akce pouze podporu v rámci OPŽP. Příjemce dotace není oprávněn na akci čerpat prostředky z jiných finančních nástrojů Evropských společenství či národních programů Fondu.
- d) Příjemce dotace je povinen bez zbytečného odkladu požádat Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím Fondu o změnu tohoto rozhodnutí v případě takových změn skutečností či podmínek v něm předpokládaných, které by příjemci podpory znemožnily splnit jeho povinnosti stanovené tímto rozhodnutím (u povinností vázaných na konkrétní termín před uplynutím příslušného termínu v takovém předstihu, aby bylo možno žádost řádně posoudit a vyřídit).
- e) Příjemce dotace je povinen Fondu, jakož i všem orgánům a institucím uvedeným v bodu 2. písm. a) sdělovat pouze pravdivé, nezkrácené a úplné informace týkající se skutečností, kterými se toto rozhodnutí zabývá.
- f) Příjemce dotace je povinen při nakládání s dotací poskytnutou podle tohoto rozhodnutí dodržovat pravidla stanovená Programovým dokumentem OPŽP, Implementačním dokumentem OPŽP, aktuální Metodikou finančních toků a Směrnicí MŽP.
- g) Příjemce dotace je povinen po celou dobu realizace akce dodržovat politiky Evropských společenství, zejména pravidla hospodářské soutěže, platné předpisy upravující veřejnou podporu, pravidla zadávání veřejných zakázek, principy ochrany životního prostředí a prosazování rovných příležitostí mezi muži a ženami. Přitom se zohlední, má-li toto dodržování opodstatnění s ohledem na charakter akce.
- h) Příjemce dotace je povinen pořizovat průběžnou fotodokumentaci z realizace akce, přitom respektovat případné požadavky Fondu na její obsah a vypovídací hodnotu a na požádání ji poskytnout Fondu ke kontrolním účelům.
- i) Příjemce dotace je povinen provádět propagaci akce v souladu s Obecným nařízením a nařízením Komise (ES) č. 1828/ 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k Obecnému nařízení a

v souladu se závaznými pokyny Fondu, které mohou přesáhnout rámec stanovený uvedenými dokumenty.

4. Další povinnosti příjemce dotace.

- a) Příjemce dotace je povinen při realizaci akce a dalším plnění jejího účelu dodržovat platné právní předpisy.
- b) Příjemce dotace je povinen informovat Fond o všech okolnostech, které mají nebo by mohly mít vliv na plnění povinností příjemce dotace podle tohoto rozhodnutí, včetně rozdílů proti stanovenému harmonogramu a rozsahu prací (tzv. vícepráce).
- c) Příjemce dotace je povinen řádně plnit pokyny a požadavky Ministerstva životního prostředí a Fondu vydané v zájmu řádné administrace OPŽP, zejména v souvislosti s přípravou, realizací, financováním a kontrolou akce.
- d) Příjemce dotace je povinen používat ke komunikaci s Fondem elektronické prostředí BENE-FILL vždy, je-li komunikace tímto prostředím umožněna. Přitom je povinen dodržovat formu a obsah dokumentů a informací tak, jak jsou v tomto prostředí určeny. Rovněž je povinen sledovat informace předané mu na jeho elektronickou adresu, jakož i aktuální informace a instrukce uváděné v elektronickém prostředí BENE-FILL.
- e) Pro případ, že opatření, na které bude poskytnuta dotace podle tohoto rozhodnutí, bude generovat příjmy, je povinen příjemce dotace po dobu pěti let od dokončení akce tyto příjmy sledovat a vrátit odpovídající část dotace, pokud skutečné příjmy budou vyšší, než jaké byly očekávány před dokončením akce.

C. Důsledky neplnění podmínek tohoto rozhodnutí :

1. Nedodržení povinností stanovených v oddílu B, v bodu 2 písm. f) a g), v bodu 3 písm. d) a h) a v bodu 4. písm. b) a c) a neposkytnutí bankovního výpisu podle bodu 1. písm. b) v oddílu B není neoprávněným použitím prostředků podle § 3 písm. e) zákona č. 218/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o rozpočtových pravidlech"). Porušením rozpočtové kázně (neoprávněným použitím prostředků podle § 3 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlech) se nedodržení kterékoliv z těchto povinností stane v případě, že Fond písemně potvrdí, že na dodržení dané povinnosti trvá a příjemce dotace ji ani dodatečně nesplní.
2. Nesplnění kterékoliv z ostatních podmínek poskytnutí dotace bude hodnoceno jako porušení rozpočtové kázně podle zákona o rozpočtových pravidlech a povede k odvodu za porušení rozpočtové kázně. Výkon správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je v působnosti územně příslušných finanční orgánů.
3. Není-li dále stanoveno jinak, či nestanoví-li jinak zákon, bude každé jednotlivé porušení rozpočtové kázně postiženo odvodem ve výši 1 % celkové částky dotace.
4. Při nesplnění termínu pro předložení podkladů pro závěrečné vyhodnocení akce se stanoví odvod ve výši 0,5 % z celkové částky dotace za každý započatý měsíc zpoždění. Překročení termínu, které nepřesáhne 10 dní, se nepovažuje za neoprávněné použití prostředků podle § 3 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlech.
5. Nesplnění kterékoli z podmínek uvedených v oddílu A v písm. a), b), a c), jakož i nesplnění kterékoliv z povinností uvedených v oddílu B v bodu 3. písm. b) a c) bude postiženo odvodem ve výši celkové částky dotace.
Nesplnění povinnosti zabezpečit řádný výkon činnosti správce stavby (technického dozoru stavebníka, autorského dozoru projektanta) bude postiženo tak, že procento odvodu z celkové částky poskytnuté dotace bude odpovídat procentnímu podílu části dotace určené na činnost správce stavby (technického dozoru stavebníka, autorského dozoru projektanta) a celkové částky dotace.

6. Porušení povinnosti spočívající v tom, že poskytnuté finanční prostředky nebudou použity v souladu s ustanovením oddílu B bodu 1. písm. a) a b) bude postiženo tak, že procento odvodu z celkové částky poskytnuté dotace bude odpovídat procentnímu podílu nesprávně použité části dotace k celkové částce dotace.
7. Nesplnění povinnosti použít poskytnuté prostředky ve lhůtě uvedené v oddílu B v bodu 1 písm. b) a nesplnění povinnosti vrátit poskytnuté finanční prostředky podle ustanovení oddílu B bodu 1. písm. c) a d) bude hodnoceno jako zadržení peněžních prostředků.
8. Nesplnění povinnosti uvedené v oddílu B v bodu 3. písm. a), bude postiženo podle charakteru porušení povinnosti. Výčet porušení a odpovídající procento odvodu z celkové částky poskytnuté dotace jsou stanoveny v Závazných pokynech zveřejněných na internetové stránce <http://www.opzp.cz>, které jsou schváleny poskytovatelem dotace. Procento odvodu se bude týkat části dotace, která má být poskytnuta ve vazbě na příslušnou smlouvu o dílo.
9. Úmyslné porušení povinnosti uvedené v oddílu B v bodu 3. písm. e) bude postiženo odvodem ve výši celkové částky dotace.
10. Nesplnění povinnosti uvedené v oddílu B v bodu 3. písm. g) bude postiženo tak, že procento odvodu z celkové částky poskytnuté dotace bude odpovídat procentnímu podílu částky postihu uplatněného (v přímé souvislosti s neplněním této povinnosti) příslušným orgánem ES vůči České republice k celé poskytnuté dotaci.
11. ??⁹⁾??
Nesplnění povinnosti vrátit odpovídající část dotace podle ustanovení bodu 4. písm. e) v oddílu B bude postiženo tak, že procento odvodu z celkové částky poskytnuté dotace bude odpovídat procentnímu podílu částky, která měla být vrácena, k celé poskytnuté dotaci.
12. Dojde-li k souběhu různých postihů dle výše uvedených pravidel za porušení jedné povinnosti, uplatní se postih, kterému odpovídá větší hodnota odvodu.
13. ??¹¹⁾ ??
Případný přesun čerpání dotace mezi částmi určenými na investiční a neinvestiční část akce, nebude posuzováno jako neoprávněné použití prostředků podle § 3 písm. e) zákona o rozpočtových pravidlech.

D. Další náležitosti spojené s poskytnutím dotace

1. Opatření podporované podle tohoto rozhodnutí je označováno jako akce. V jiných dokumentech souvisejících s OPŽP mohou být použita i jiná označení – např. “projekt“, “operace“.
2. Způsobilé výdaje uvedené v technické a finanční příloze tohoto rozhodnutí (dále jen “TFP“) vycházejí z předpokládaných nákladů akce. Skutečná výše dotace je limitována jak procentním podílem uvedeným v tomto rozhodnutí (v TFP), tak částkou uvedenou v tomto rozhodnutí. Pokud skutečné způsobilé výdaje (a to i průběžně, v průběhu realizace akce) překročí způsobilé výdaje uvedené v TFP (popřípadě jejich část odpovídající postupu realizace akce), uhradí příjemce dotace částku tohoto překročení z vlastních zdrojů. Pokud Fondem uznané způsobilé výdaje budou nižší než způsobilé výdaje uvedené v TFP, procentní podíl dotace se nemění, to znamená, že dotace se úměrně sníží.
-
alt. 1 - Výše dotace může být upravena z důvodu významných změn vstupních dat v aktualizované finanční analýze ve smyslu ustanovení bodu 8.2 Implementačního dokumentu OPŽP.
alt. 2 - Celková výše dotace nepřesáhne maximální možnou výši veřejné podpory, případně podpory de minimis, dle aktuálního znění předpisů upravujících poskytování veřejné podpory a podpory de minimis.
3. Ministerstvo životního prostředí jako Řídící orgán delegovalo část svých působností vyplývajících z jeho postavení ve struktuře implementace Evropských fondů na Fond jako zprostředkující subjekt, z čehož vyplývají odpovídající pravomoci Fondu, které by jinak vykonávalo Ministerstvo životního prostředí. Vzhledem k tomu je příjemce dotace povinen splnit pokyny a požadavky

Fondu vydané k zabezpečení řádné administrace OPŽP, zejména v souvislosti s přípravou, realizací, financováním a kontrolou akce. Tyto pokyny a požadavky mohou být Fondem uplatněny obecně v rámci závazných pokynů aktuálně zveřejňovaných na internetové stránce <http://www.opzp.cz>, nebo individuálně vůči příjemci dotace písemnou formou, případně prostřednictvím elektronického prostředí BENE-FILL.

4. Bližší popis akce s odkazem na příslušnou dokumentaci (projekt), včetně účelu, kterého má být realizací akce dosaženo a plán financování akce, obsahuje TFP. Rozpis částek v plánu financování na jednotlivé roky je orientační. Konkrétní částky na jednotlivé roky určí s ohledem na harmonogram realizace akce Fond prostřednictvím finančně platebního kalendáře. Návrh finančně platebního kalendáře vytváří příjemce dotace s pomocí elektronického prostředí BENE-FILL a předkládá jej v písemné podobě Fondu.
5. Náležitosti žádosti o platbu stanoví Fond v závazných pokynech. V průběhu roku bude dotace poskytována v závislosti na postupu realizace akce a plnění podmínek tohoto rozhodnutí. Fond je oprávněn pozastavit (či nezahájit) poskytování dotace, pokud zjistí, že příjemce dotace neplní některou z povinností stanovených tímto rozhodnutím, či je plnění některé povinnosti vážně ohroženo. Ustanovení části pojednávající o důsledcích neplnění podmínek poskytnutí dotace tím není dotčeno.
6. Souhlas s případnými změnami a doplňky dokumentace dle ustanovení oddílu A bodu b) může být podmíněn odpovídajícím snížením dotace. V takovém případě bude na žádost příjemce dotace odpovídajícím způsobem upraveno toto rozhodnutí.
7. Soupisy dokladů charakterizujících akci a účtů uvedené v TFP jsou výchozí a odpovídají stavu v období přípravy rozhodnutí o poskytnutí dotace. V odůvodněných případech, v zájmu řádné administrace akce, může Fond tyto soupisy po dohodě s příjemcem dotace upravit, pokud nedojde ke změně účelu akce ani předmětu podpory.

Instrukce k vytvoření rozhodnutí o poskytnutí dotace :

U údajů, které se editují automaticky, odpovídá IT za správnost jejich propočtů, uchování v databázi a přenos z databáze do dokumentu.

Pokud je dále zmíněna databáze, myslí se tím databáze (informační systém) SFŽP Central OPŽP.

Vychází se z předpokladu, že v databázi obsahuje záložka “elektronická žádost“ aktuální údaje, původně převzaté z elektronické verze žádosti.

Pokud u daného údaje není uvedena odpovědnost, předpokládá se, že ji lze dovést z manuálu pracovních postupů a jiných závazných dokumentů.

Náležitosti editace údajů označených XX⁹⁹⁹⁹⁹) XX nebo ??⁹⁹⁹⁹) ?? :

- ¹⁾ Editováno automaticky. Zdroj určuje a za správnost odpovídá IT.
- ²⁾ Akceptační číslo akce - editováno automaticky z databáze.
- ³⁾ Editováno automaticky. Údaje přebírány z databáze, záložky “elektronická žádost“, části C (základní identifikace žadatele (subjektu)) oddílu “Žadatel“, položky “Název subjektu“
- ⁴⁾ Podmínky se editují automaticky ze zvláštních položek databáze, určených zvlášť pro proj. manažera, ekonomického manažera a právníka. Pro ekon. manažera jsou touto položkou podmínky uvedené v Protokolu hodnocení ekonomické způsobilosti žadatele. Položka pro proj. manažera má zvláštní oddíl, do kterého vkládá případnou

povinnost zabezpečit řádný výkon činnosti správce stavby (technického dozoru stavebníka, autorského dozoru projektanta)

Počet a obsah podmínek závisí na potřebě charakterizovat danou akci. Jednotlivé podmínky ve zvláštní položce musí být formulovány tak, aby po přenosu do podmínek rozhodnutí nebyly v nesouladu s formulací ostatních podmínek registračního listu. Formulaci podmínek, které se opakují u většího počtu akcí, je třeba předem odsouhlasit s právním odborem. Formulaci ostatních podmínek může ekon. a proj. manažer před vytvořením daného rozhodnutí odsouhlasit s právníkem akce.

- 5) Bude editováno automaticky, údaj se přebírá z databáze, zdroj a způsob volby správného údaje určuje ÚŘP.
- 6) Bude předdefinováno v zásobníku podmínek právníka – ten může stanovit odlišné podmínky s ohledem na charakter právního vztahu příjemce dotace k předmětu podpory (např. příspěvkové organizace, nájemci).
- 7) Editováno automaticky. Údaj se přebírá z databáze, zdroj a způsob volby správného údaje určuje ÚŘP.
- 8) Alternativa se volí podle toho, zda jde o příjemce, který vede účetnictví, nebo příjemce, který nevede účetnictví. Editováno automaticky, zdroj a způsob volby správného údaje určuje EÚ.
- 9) Předdefinováno. Neuplatní se u akcí, které podléhají podmínkám veřejné podpory. Zdroj a způsob volby správného údaje určuje ÚŘP.
- 10) Použije se pouze v případě akcí, u kterých bude v oddílu A písm. c) nařízeno zabezpečení řádné činnosti správce stavby, případně technického dozoru stavebníka (autorského dozoru projektanta).
- 11) Použije se pouze u rozhodnutí, které rozlišuje mezi investičními a neinvestičními náklady.
- 12) Editováno automaticky.

alt. 1 – použije se v případě, že výše podpory byla stanovena dle finanční analýzy (zdroj informace – databáze, záložka “kontrolní list“ potvrzující, že jde o projekt generující příjmy.

alt 2 – použije se v případě, že výše podpory byla stanovena dle pravidel veřejné podpory nebo de minimis (zdroj – databáze, záložka “kontrolní list“ potvrzující, že jde o veřejnou podporu nebo de minimis).

i MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR, Vršovická 65, 110 10 Praha 10, tel.: +420 267 121 111, fax.: +420 267 310 308, www.env.cz
i STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11, tel.: +420 267 994 300, fax.: +420 272 936 585, www.sfzp.cz
i EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ

(Příloha č.2 k Rozhodnutí o poskytnutí dotace)

ev.č. ISPROFIN: **XXXX**
reg.č. IS SFŽP : **XXXX**
ev. č. MSC 2007: **XXXX**
příjemce dotace: **XXXX**

TECHNICKÁ A FINANČNÍ PŘÍLOHA

k Rozhodnutí o poskytnutí dotace na financování akce

Prioritní osa:

Oblast podpory:

Podoblast podpory:

Název projektu:

Účel projektu:

Z definice účelu by mělo být zřejmé nejen to, co má být realizováno (jaké zařízení vybudováno), ale i to hlavní, proč je podpora poskytována – účel, který má být plněn po dobu udržitelnosti.

Popis způsobilých výdajů:

uvede se základní vazba na uzavřené smlouvy o dílo, na objekty nezpůsobilé k financování (po „staru“ neuznatelné náklady)

Výdaje a příjmy projektu:

uvede se charakteristika možných příjmů projektu k termínu dokončení i po dobu referenčního období – čl.55 Nařízení

Monitorovací ukazatele:

Ukazatel	Jednotka	Plánovaná hodnota

uvedou se pouze monitorovací ukazatele – tzn. nikoliv všechny parametry a indikátory, pouze to co bude monitorováno (měl by se kopírovat to co je v progr. dokumentu)

Veřejná podpora:

uvede se charakteristika VP

Soupis dodaných podkladů charakterizujících akci:

	Popis	Název	Vydal	Jednací číslo	Dne	Listů	Kopie
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Soupis ostatních podkladů:

	Popis	Název	Vydal	Jednací číslo	Dne	Listů	Kopie
1							
2							
3							
4							
5							
6							

Soupis účtů:

	Název	IČ	Adresa	Banka	Účet
Poskytovatel úvěrů a návrat. Fin. výpomocí					
Spolufin. Subjekt					

- účet (účty), na který bude poskytována podpora
- účet (účty), ze kterého budou hrazeny platby dodavatelům (dodavatelům)
- účet (účty), na který budou hrazeny platby dodavatelům (dodavatelům)

Finanční rámec projektu: bude uvedeno v letech

Zdroje financování	Částka v Kč	Podíl na celkových způsobilých veřejných výdajích v %	Podíl na celkových způsobilých výdajích projektu v %
Celkové výdaje projektu			
Celkové nezpůsobilé výdaje projektu			
Způsobilé výdaje projektu		-	-
A) celkové veřejné výdaje		-	
aa) prostředky ze SF/CF			-
ab) Prostředky na národní spolufinancování (celkem)			-
z toho: 1. prostředky ze státního rozpočtu			-
2. prostředky z rozpočtu kraje			-
3. prostředky z rozpočtu obce			-
4. prostředky státních fondů			-
5. jiné veřejné výdaje			-
B) soukromé výdaje		-	

Položka "prostředky ze SC/CF" představuje prostředky poskytované ze státního rozpočtu na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z rozpočtu Evropské Unie - § 44 odst. 2 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Finanční zdroje	Celkem
- Ostatní zdroje celkem	
- Vlastní zdroje žadatele + úvěry	
- Vlastní zdroje žadatele	
- Úvěry a návrat. fin. výpomoc	
- Zdroje spolufin. subj.	

Finanční zdroje	Celkem
Nezpůsobilé výdaje	
- Vlastní zdroje žadatele + úvěry	
- Vlastní zdroje žadatele	
- Úvěry a návrat. fin. výpomoc	
- Zdroje spolufin. subj.	

Příloha č. 5: Internetové stránky OP ŽP <http://www.opzp.cz> - dokumenty pro žadatele a vstup do uživatelského prostředí pro žadatele BENEFILL

The screenshot shows the website 'Operální program Životní prostředí - Pro žadatele a příjemce' in Mozilla Firefox. The browser address bar shows 'http://www.opzp.cz/sekce/392/pro-žadatele-a-prijemce/'. The website header includes the logo of the Operational Program 'Životní prostředí' and the text 'Ministerstvo životního prostředí České republiky'. Below the header is a banner with the text 'PRO VODU, VZDUCH A PŘÍRODU'. The main content area is titled 'Pro žadatele a příjemce' and features a sidebar with navigation links such as 'Aktuality', 'Stručné o OP Životní prostředí', 'Nabídky podpory', 'Kdo mi poradí a pomůže', 'Pokyny pro žadatele a příjemce', 'Nejčastější otázky a odpovědi', and 'Dokumenty ke stažení'. The main content area lists various documents for download, including 'Příručka pro žadatele', 'Programový dokument', 'Implementační dokument', and 'Směrnice MZP č. 5/2008 o předkládání žádosti a poskytování podpory'. A sidebar on the right contains contact information for 'ZELENÁ LINKA 800 260 500' and 'dotazy@sfzp.cz', along with news items and a 'Vítězná znělka OPŽP' section.

The screenshot shows the 'BENE-FILL: Přihlášení' page in Mozilla Firefox. The browser address bar shows 'http://zadosti-opzp.sfpz.cz/user/login.html'. The website header includes the logo of the Operational Program 'Životní prostředí' and the text 'STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY'. The main content area is titled 'Přihlášení' and features a sidebar with navigation links such as 'OPŽP', 'Ukládání žádosti', and 'Tisk prázných žádostí'. The main content area contains a login form with fields for 'E-mail' and 'Heslo', and a 'Přihlásit se' button. Below the login form is a section for 'Zapomenuté heslo?' and a section for 'Ověřování adres a právních subjektů'. The sidebar on the left contains contact information for 'KONTAKT' and 'Dokumenty ke stažení'.

Příloha č. 6: Internetové stránky OP ŽP <http://www.opzp.cz> - přijaté a schválené žádosti a Informační systém SFŽP Central - informace o projektu

Operační program Životní prostředí - Přijaté a schválené žádosti - Mozilla Firefox

<http://www.opzp.cz/sekce/181/prijate-a-schvalene-zadosti/>

PRO VODU, VZDUCH A PŘÍRODU

Právě se nacházíte: [Úvodní stránka](#) > [Přijaté a schválené žádosti](#)

Přijaté a schválené žádosti

Projektů schválených v rámci 5. a 6. výzvy OPŽP

- [schválené projekty v rámci 5. výzvy](#)
- [schválené projekty v rámci 6. výzvy](#)

Projektů schválených v rámci 3. výzvy OPŽP - prioritní osa 1 - Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodni

- [schválené projekty](#) (pdf)
- [schválené projekty](#) (pdf)
- [schválené projekty, II. část](#) (xls)
- [schválené projekty, II. část](#) (pdf)
- [akceptované velké projekty](#) (xls)
- [akceptované velké projekty](#) (pdf)

Projektů schválených v rámci 2. výzvy OPŽP - prioritní osa 6 - Zlepšování stavu přírody a krajiny

Projektů schválených v rámci 3. výzvy OPŽP - prioritní osa 3 - Udržitelné využívání zdrojů energie

- [schválené projekty](#) (pdf)

[Podrobnosti k obsahu druhé výzvy](#)

[Podrobnosti k obsahu třetí výzvy](#)

Projektů schválených v rámci 1. výzvy OPŽP

- [schválené projekty](#) (pdf)
- [schválené projekty](#) (pdf) - schváleno 11. 12. 2008

ZELENÁ LINKA 800 260 500
dotazy@sfzp.cz

Akce a pozvánky

21.04.2009 - 25.04.2009
[Jak trvalejší energií nejen v rodinném domě](#)
Přijďte za námi do areálu brněnského výstaviště, kde se dozvíte více o novém dotačním programu pro občany. ZELENÁ ÚSPORÁM.

27.04.2009
[Seminář o možnostech čerpání dotací z OPŽP](#)
Chcete zapojit vaši úřad, zavést solární vytápění či jiné zdroje energie z obnovitelných zdrojů, nebo rekonstruovat prostory pro

[Dalsí Akce a pozvánky](#)

Podpora z OPŽP v prioritní ose 2
Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí

Vítězná znělka OPŽP

SFŽP-CENTRAL: Operační program Životní prostředí

Projekt OPŽP Funkce Vybrané tisky Nástroje Nastavení nápověda

Obec Hrušovany u Brna

Sběrný dvůr odpadů Hrušovany u Brna
07003054 | 1162420972 | CZ.1.02/4.1.00/07.00380 | 37972

tel.: +420 547 230 202
www: <http://www.hrusovanyubrna.cz>
e-mail: podatelna@ohrusovany.cz

PM: Jiroutová Martina, 222
FM: Baďařová Monika, 215
Pr.: Brožková Ivana, 462
AD: -

Realizace Přijímání AOPK

Souhrnné stanovisko

Předmět podpory a zdůvodnění

Úvod:

„Obec Hrušovany u Brna“ žádá na realizaci akce „Sběrný dvůr odpadů Hrušovany u Brna“, místo realizace Jihomoravský kraj, o poskytnutí podpory formou dotace z FS ve výši 14 830 807 Kč, tj. 85 % a dotace ze SFŽP ve výši 872 400 Kč, tj. 5 %. Celkem činí požadavek na podporu realizace 15 703 207 Kč, tj. 90 % z celkových způsobilých veřejných výdajů akce ve výši 17 448 008 Kč, uvedených v Žádosti.

Na základě porovnání žádosti z hlediska pravidel veřejné podpory, finanční analýzy a způsobilých výdajů byla stanovena upravená výše podpory formou dotace z FS ve výši 14 830 807 Kč, tj. 85 % a dotace ze SFŽP ve výši 872 400 Kč, tj. 5 %.

Předmět podpory:

Záměrem Obce Hrušovany u Brna je vybudovat sběrný dvůr odpadů v obci. Nově vybudovaný sběrný dvůr zlepšit kvalitu v odpadovém hospodářství obce a bude doplněn celý systém odděleného sběru a svazu odpadů v Hrušovanech. Ve sběrném dvoře budou vybudovány objekty pro skladování různých druhů odpadů. Bude vybudován zónový objekt se zázemním obalovými (obalovacími) kontejnery a denní místnost obalovny, sklady a garáže. Dalším objektem bude montážní sklad otevřený, kde bude místo pro ukládání různých odpadů, které je potřebné ohledně před povětrnostními vlivy. Dále budou vybudovány zpevněné plochy v celém areálu sběrného dvoře. Na zpevněných plochách budou umístěny velkoobjemové kontejnery pro odpady skupiny „0“ - ostatní. Nebezpečné odpady budou skladovány v mobilním ekoskladu. Dále bude vybudována přípojka vody a kanalizace, přípojka NN a přípojka plynu. Celý areál sběrného dvoře bude oplocen.

K plnění evidenci je určena silniční mostová váha, která bude propojena s PC.

Všechné odpady budou předávány oprávněným firmám k využití nebo odtavení. Maximální možná množství bude předáváno na využití, především to budou oddělené sbitané složky komunálních odpadů papír, sklo (bílé, barevné), plasty, nápojové kartony (štetapack) a kovy. Rovněž budou k materiálovému využití předávány stavební odpady, biologicky rozložitelné komunální odpady (BRKO) a dřevo. Objemný odpad bude tříděn na spalitelný a nespalitelný. U spalitelného odpadu se uvažuje s předáním na energetické využití. Z nebezpečného odpadu budou na materiálové využití předávány především akumulátory a baterie.

Sběrný dvůr bude rovněž místem zpětného odběru vyřazených elektrických a elektronických zařízení.

Poznámka:

Tisk a příprava souhrnného stanoviska

Příloha č. 7: Výběr legislativních dokumentů vztahujících se k implementaci OP ŽP

Zákony ČR (ve znění pozdějších předpisů)

Ústava ČR

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky;
Zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky;
Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje;
Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů;
Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže;
Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o finanční kontrole);
Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky;
Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory;
Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí;
Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád;
Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách;
Zákon č. 139/2006 Sb., zákon o koncesních smlouvách a koncesním řízení (koncesní zákon).
Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon);
Zákon č. 319/2006 Sb., o některých opatřeních ke zprůhlednění finančních vztahů v oblasti veřejné podpory;
Životní prostředí obecně (ve znění pozdějších předpisů)
Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon);
Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí;
Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny;
Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon);
Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií;
Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí);
Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů;
Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon);
Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích);
Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech);
Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci);
Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší);
Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích;
Zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů);
Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií, způsobených nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky;

Usnesení vlády České republiky

č. 382 ze dne 19. dubna 2000, k Návrhu strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky;
č. 38 ze dne 10. ledna 2001, o aktualizované Státní politice životního prostředí České republiky;
č. 594 ze dne 18.06. 2003, k Rámcové strategii financování investic na zajištění implementace právních předpisů Evropských společenství v oblasti životního prostředí;
č. 211 ze dne 10. března 2004, ke Státní energetické koncepci;

- č. 235 ze dne 17. března 2004, o Státní politice životního prostředí České republiky;
- č. 1242 ze dne 8. prosince 2004, k návrhu Strategie udržitelného rozvoje České republiky;
- č. 1320 ze dne 22. prosince 2004, o nařízení vlády, kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit;
- č. 245 ze dne 2. března 2005, k postupu přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti v letech 2007-2013;
- č. 1200 ze dne 14. září 2005, k Národnímu Lisabonskému programu 2005 – 2008 (Národní program reforem České republiky);
- č. 1540 ze dne 30. listopadu 2005, k Závěrům a doporučením vyplývajícím ze Zprávy Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) o politice, stavu a vývoji životního prostředí České republiky;
- č. 1571 ze dne 7. prosince 2005, ke Zprávě o vyhodnocení a aktualizaci Rámcové strategie financování investic na zajištění implementace právních předpisů Evropských společenství v oblasti životního prostředí;
- č. 175 ze dne 22. února 2006, k Návrhu Národního rozvojového plánu České republiky na léta 2007 až 2013;
- č. 198 ze dne 22. února 2006, ke koordinaci přípravy České republiky na čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 až 2013;
- č. 383 ze dne 12. dubna 2006, ke Zprávě o plnění programů prevence před povodněmi;
- č. 494 ze dne 10. května 2006, k evropským zdrojům v letech 2007 až 2013;
- č. 684 ze dne 7. června 2006, k návrhu Národního strategického referenčního rámce České republiky pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v letech 2007 až 2013;
- č. 821 ze dne 28. června 2006, k postupu přípravy operačních programů pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 až 2013;
- č. 1301 ze dne 15. listopadu 2006, k návrhu Národního strategického referenčního rámce České republiky pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v letech 2007 – 2013;
- č. 1302 ze dne 15. listopadu 2006, k postupu přípravy operačních programů pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 až 2013;
- č. 1477 ze dne 20. prosince 2006, o Národním strategickém referenčním rámci České republiky pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie v letech 2007 až 2013.

Vyhlášky a Nařízení vlády ČR

Vyhláška č. 416/2004 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu o finanční kontrole;

Vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu;

Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě;

Nařízení vlády č. 350/2002 Sb., kterým se stanoví imisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší;

Nařízení vlády č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství ČR;

Nařízení vlády č. 117/2005 Sb., o některých opatřeních zabezpečujících ochranu ozonové vrstvy;

Nařízení vlády č. 310/2004 Sb., kterým se stanoví přípustná míra veřejné podpory v regionech soudržnosti České republiky;

Nařízení vlády č. 61/2003 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice (ve znění dodatků)

Směrnice MŽP č. 7/2000 o jazykové přípravě zaměstnanců Ministerstva životního prostředí (č. j. M/200439/00 ze dne 6. 10. 2000). Odborný gestor – odbor personální a organizační.

Směrnice MŽP č. 14/2003 pro výkon finanční kontroly v aparátu MŽP (č. j. M/200305/03 ze dne 24. 10. 2003). Odborný gestor – odbor interního auditu a finanční kontroly.

Směrnice MŽP č. 15/2007 pro postup při zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v podmínkách aparátu Ministerstva životního prostředí (č.j. 5873/M/07, 70927/ENV/07 ze dne 29.11.2007). Odborný gestor – samostatné oddělení právní.
Směrnice č. 4/2008 o oběhu účetních dokladů na Ministerstvu životního prostředí (M/2711/08 ze dne 28. 5. 2008). Odborný gestor – odbor rozpočtu.
Směrnice MŽP č. 5/2008 pro předkládání žádostí a o poskytování finančních prostředků pro projekty z Operačního programu Životní prostředí včetně spolufinancování ze Státního fondu životního prostředí České republiky a státního rozpočtu České republiky – kapitoly 315 (životní prostředí) (č.j. 2232/M/08 ze dne 30.5.2008). Odborný gestor – odbor fondů EU.

Metodiky

Metodika finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013;
Metodická příručka – Způsobilé výdaje;
Metodika monitorování programů strukturálních fondů a Fondu soudržnosti pro programové období 2007-2013;
Metodika monitoringu a řízení programů strukturálních fondů EU v ČR 2007-2013;
Metodika tvorby indikátorů pro monitoring a evaluaci;
Metodika pro přípravu programových dokumentů pro období 2007 – 2013;
Metodika certifikace výdajů pro programové období 2007 - 2013;
Metodický pokyn – Nesrovnalosti, Aktualizace na programovací období 2007-2013;
Metodický pokyn k zadávání zakázek a veřejných zakázek;
Metodika zadávání veřejných zakázek podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a Metodika zadávání zakázek financovaných ze zdrojů Evropské unie;
Evaluace socioekonomického vývoje;
Pokyny pro evaluaci;
Instrukce – Archivace písemností;
Metodický pokyn pro uchovávání dokumentů v programovém období 2007-2013.